Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ilirjan Zulfaj

Perspektive sedanjih in nekdanjih študentk o vključevanju LGBTQ+ vsebin v študij na Fakulteti za socialno delo

Diplomsko delo

Ljubljana, 2025

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ilirjan Zulfaj

Perspektive sedanjih in nekdanjih študentk o vključevanju LGBTQ+ vsebin v študij na Fakulteti za socialno delo

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Mojca Urek
Somentorica: asist. Klara Mestek, mag. soc. del.

Ljubljana, 2025

Zahvala

Mentorici izr. prof. dr. Mojci Urek za strokovno vodenje, potrpežljivost in podporo pri pisanju diplomskega dela.

Somentorici asist. Klari Mestek za njeno pomoč, konstruktivne povratne informacije in spodbudo, ki so mi pomagale pri pisanju diplomskega dela.

Zarji za njeno potrpežljivost in oporo. Hvala za spodbudne besede, neštete pogovore, tople objeme in ker si me znala nasmejati tudi takrat, ko sem že skoraj obupal. You're the Duck to my Chick.

Žanu za vso pomoč, podporo in potrpežljivost.

Faleminderit nga zemra mamit time dhe gjithë familjes, te cilët kanë qenë gjithmonë pranë meje me dashuri, durim dhe mirëkuptim.

»We deserve to experience love fully, equally, without shame and without compromise.«

Elliot Page

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Ilirjan Zulfaj

Naslov diplomskega dela: Perspektive sedanjih in nekdanjih študentk o vključevanju LGBTQ+ vsebin v študij na Fakulteti za socialno delo

Mentorica: izr. prof. dr. Mojca Urek

Somentorica: asist. Klara Mestek

Kraj: Ljubljana

Leto: 2025

Število strani in prilog: 163 strani in 3 priloge

Ključne besede: LGBTQ+ skupnost, izobraževanje za socialno delo, študijski program, kompetence socialnih delavcev, izobraževanje

Povzetek:

V diplomskem delu sem raziskoval, kakšen pogled imajo študentke Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani na vključevanje LGBTQ+ vsebin v študijski program. Izhajal sem iz potrebe, da morajo bodoče socialne delavke razviti kompetence za občutljivo in strokovno delo z LGBTQ+ skupnostjo, za kar potrebujejo ustrezno izobraževanje. V teoretičnem delu sem predstavil zgodovinski razvoj LGBTQ+ skupnosti, izkušnje diskriminacije in marginalizacije, vpliv na duševno zdravje ter pomen vključujočega pristopa v socialnem delu. Posebej sem izpostavil vlogo izobraževalnih institucij in pomen uvajanja LGBTQ+ vsebin v študijske programe. Raziskava je kvalitativna. Izvedel sem polstrukturirane intervjuje s šestimi diplomantkami Fakultete za socialno delo, ki že delujejo v praksi, in fokusno skupino študentk različnih letnikov fakultete. Podatke sem obdelal z odprtim kodiranjem in analizo s pomočjo programa Atlas.ti. Ugotovil sem, da se študentke z LGBTQ+ vsebinami srečujejo le delno in večinoma v obliki izbirnih predmetov. Tako študentke kot socialne delavke izpostavljajo pomanjkanje poglobljenega znanja in praktičnih veščin. Ugotovil sem, da je treba vključevati več LGBTQ+ vsebin v študijske programe socialnega dela, saj bodo le tako bodoče socialne delavke ustrezno pripravljene na strokovno in etično delo z LGBTQ+ osebami.

Title: Perspectives of current and former students on the inclusion of LGBTQ+ content in the study program at the Faculty of Social Work

Keywords: LGBTQ+ community, social work education, curriculum development, competencies of social workers, training

Abstract:

In my thesis, I explored the perspectives of students at the Faculty of Social Work on the inclusion of LGBTQ+ content in the study program. I started from the premise that future social workers need to develop competencies for sensitive and professional work with the LGBTQ+ community, which requires appropriate education. In the theoretical part, I presented the historical development of the LGBTQ+ community, experiences of discrimination and marginalization, their impact on mental health, and the importance of an inclusive approach in social work. Special attention was given to the role of educational institutions and the importance of integrating LGBTQ+ topics into study programs. The research was qualitative. I conducted semi-structured interviews with six graduates of the Faculty of Social Work who are already working in practice, as well as a focus group with students from different years of study. The data were processed through open coding and analysis using the Atlas.ti software. The findings show that students encounter LGBTQ+ content only partially, mostly within elective courses. Both students and practicing social workers highlight the lack of in-depth knowledge and practical skills. The results indicate that it is necessary to include more LGBTQ+ content in social work curricula, as only in this way will future social workers be adequately prepared for professional and ethical work with LGBTQ+ individuals.

KAZALO VSEBINE

1 PREGLED PROBLEMATIKE..... 1

1.1 LGBTQQIP2SAA SKUPNOST 1

1.2 RAZVOJ LGBTQ+ SKUPNOSTI SKOZI ZGODOVINO 1

1.3 DUŠEVNO ZDRAVJE LGBTQ+ OSEB 3

1.4 SPECIFIČNE POTREBE LGBTQ+ SKUPNOSTI V KONTEKSTU SOCIALNEGA DELA: IDENTITETA, DISKRIMINACIJA, PSIHOSOCIALNI IZZIVI . 4

1.5 IZZIVI LGBTQ+ POSAMEZNIKOV SKOZI RAZLIČNA OBDOBJA V ŽIVLJENJU 5

1.6 LGBTQ+ V ŠOLSKEM OKOLJU IN VPLIV NA LGBTQ+ UČENCE..... 6

1.7 SOCIALNO DELO S STAREJŠIMI LGBTQ+ OBČANI V DOMOVIH ZA STAREJŠE..... 8

1.8 HOMOFOBIJA MED STROKOVNIMI DELAVCI IN DELAVKAMI 9

1.9 PRISTOPI IN METODE DELA Z LGBTQ+ OSEBAMI..... 10

1.10 PRIPRAVA ŠTUDENTK SOCIALNEGA DELA ZA DELO Z RANLJIVIMI SKUPINAMI 11

1.11 VKLJUČEVANJE LGBTQ+ TEM V UČNE NAČRTE 12

1.12 VLOGA JEZIKA IN POIMENOVANJA V DELU Z LGBTQ+ OSEBAMI..... 13

1.13 POZITIVNE PRAKSE V SLOVENIJI..... 14

2 FORMULACIJA PROBLEMA..... 18

2.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA 18

3 METODOLOGIJA..... 20

3.1 VRSTA RAZISKAVE..... 20

3.2 MERSKI INSTRUMENT..... 20

3.3 POPULACIJA IN VZOREC 20

3.3.1 Populacija..... 20

3.3.2 Vzorec 20

3.4 NAČRT OBDELAVE IN ANALIZE PODATKOV 22

3.5 NAČRT DISEMINACIJE REZULTATOV 22
4 REZULTATI 23
4.1 DISKRIMINACIJA IN NARAŠČANE NASILJA 23
4.2 IZZIVI 24
4.3 LGBTQ+ VSEBINE MED IZOBRAŽEVANJEM 25
4.4 VARNO POČUTJE NA FAKULTETI 28
4.5 PRAKSA IN PRIPRAVA NA DELO 29
4.6 POTREBNE KOMPETENCE 32
4.7 DELO Z UPORABNIKI 35
4.8 ŠTUDENKE IN PRIPRAVLJENOST NA PRAKSO 36
4.9 PREDLOGI IN PRIPOROČILA 38
5 RAZPRAVA IN SKLEPI 43
6 PREDLOGI 50
7 REFLEKSIJA RAZISKOVALNEGA PROCESA 51
8 VIRI IN LITERATURA 52
9 PRILOGE 60
9.1 VODILO ZA INTERVJU: BIVŠI ŠTUDENTI/KE FSD 60
9.2 VODILO ZA FOKUSNO SKUPINO: ŠTUDENTI/KE FSD 61
9.3 ODPRTO KODIRANJE 62

1 PREGLED PROBLEMATIKE

1.1 LGBTQQIP2SAA[1] SKUPNOST

LGBTQ+ skupnost predstavlja raznoliko skupino oseb, katerih spolna usmerjenost, spolna identiteta ali izražanje spola odstopajo od heteronormativnih in cisspolnih družbenih norm. Akronim LGBT običajno označuje lezbijke, geje, biseksualne in transspolne osebe, pri čemer se v razširjenih različicah pogosto uporabljajo tudi dodatne črke, kot so Q (kvir, ang. *queer* ali oseba, ki raziskuje spolno usmerjenost, ang. *questioning*), I (interseksualne osebe, ang. *intersex*) in +, ki vključuje druge identitete in izraze, P (panseksualna oseba, ang. *pansexual*), 2S (dvodušna oseba, ang. two-spirit), A (aseksualna oseba, ang. asexual), A (zaveznik, ang. ally). LGBTQ+ skupnost je izjemno heterogena in vključuje posameznike različnih starosti, etničnih ozadij, družbenoekonomskega statusa in kulturnih kontekstov, kar pomeni, da ne obstaja enotna izkušnja življenja v tej skupnosti. Skupino pogosto opredeljujejo skupna izkušnja stigme, diskriminacije in izključevanja, ki jih posamezniki doživljajo zaradi svoje spolne usmerjenosti ali spolne identitete. To je pripeljalo k oblikovanju LGBTQ+ gibanj in organizacij, katerih cilj je zagotavljanje enakih pravic, varnosti in sprejetosti (Patterson in sodelavci, 2020).

1.2 RAZVOJ LGBTQ+ SKUPNOSTI SKOZI ZGODOVINO

LGBTQ+ skupnost je stoletja doživljala preganjanje in marginalizacijo s strani verskih, državnih in medicinskih oblasti, kar se je odražalo z izgoni in kaznovanji »napačnega« spolnega vedenja (Morris, 2023). Cerkev je imela velik vpliv pri utrjevanju spolnih norm, saj je skozi biblijsko interpretacijo in pridige uveljavljala binarno delitev spolov in zavračala istospolno usmerjenost ali transspolne identitete (prav tam).

V različnih kulturah lahko zasledimo izraze spolne in spolno identitetne raznolikosti. Istospolna razmerja lahko opažamo že v starodavni Grčiji, kjer je bilo to družbeno sprejeto. Avtohtona ljudstva pa so poznala vloge, kot so dvodušne osebnosti v severnoameriških plamenih ali »ženske soproge« v Keniji in v Albaniji – »Burnesha« oziroma ženske, ki prevzamejo moško vlogo (prav tam).

Kolonialna širitev Evrope je s seboj prinesla kriminalizacijo istospolnih praks in represijo spolno raznolikih oblik identitete (prav tam). Kazni za istospolno usmerjenost so bile zelo krute:

[1] Trenutno veljavna kratica za skupnost, ki zajema vse oblike spola, spolne usmerjenosti, spolnega izraza in spolnega privlaka je LGBTQQIP2SAA. V nadaljevanju bom uporabljal kratico LGBTQ+, ki je splošno bolj prepoznavna in lažja za izgovorjavo, kljub temu pa kratica LGBTQ+ ravno tako zajema vse pripadnike in pripadnice omenjene skupnosti.

izgnanstvo, duhovne obsodbe in med njimi tudi smrt. Poleg binarne delitve spolov so misijonarji vsiljevali evropsko spolno binarno oblačenje in verske zakone, kar je vodilo do pregona ljudi, ki so izkazovali transspolno ali nebinarno identiteto (prav tam).

V 19. stoletju so začeli znanstveniki in psihologi, kot so Freud, Krafft Ebing in Havelock Ellis, oblikovati zgodnje razumevanje homoseksualnosti kot neločljivo, povezano z biološkim razvojem, in jo utemeljevati kot naravno različico človeške seksualnosti (prav tam).

Fredrikesen Goldsen in sodelavci (2017) LGBTQ+ osebe uvrščajo v tri zgodovinske generacije. Prva generacija je »*nevidna generacija*«, ki je živela v času, ko ni bilo javne razprave o homoseksualnosti, druga je »*utišana generacija*«, ki je doživela represivne politike in psihiatrično patologizacijo homoseksualnosti, tretja pa je »*generacija ponosa*«, ki je aktivno sodelovala pri gradnji pravic in identitete od 70. letih naprej.

Iz teh generacijskih okvirov lahko razumemo, kako zgodovina vpliva na današnje potrebe LGBTQ+ oseb, še posebej starejših LGBTQ+ oseb, ki so pogosto doživljale pozno razkritje identitete. K temu je doprinesel odmik od obstoječega konstrukta družbenih norm, kot sta na primer heteroseksualna poroka in starševstvo (prav tam). Zhu in sodelavci (2024) so med kitajskimi kvir osebami raziskovali zakoreninjenost heteroseksualne poroke kot družbene norme, ki strukturira življenjske poti posameznikov. Raziskava odkriva, kako množični mediji, kot so časopisi, ne odražajo le obstoječih družbenih norm, ampak jih tudi aktivno širijo, s čimer krepijo pritisk na kvir osebe, da bi se poročile z osebo nasprotnega spola. V raziskavi avtorji omenjajo heteroseksualne poroke, ki jih sklenejo kvir osebe (ang. *heterosexual marriage undertaken by queer people)*:

- Formalna poroka (ang. *formality marriage*), kjer se poročita kvir moški in kvir ženska. Oba partnerja poznata svojo istospolno usmerjenost in se zavestno odločita za zakonsko zvezo zaradi družinskega in družbenega pritiska. Tovrstna poroka je opisana kot »sodelovanje«.
- Zakonska zveza gejeva žena (ang. *gay's wife marriage*), kjer se gej poroči s heteroseksualno žensko. Gre za primere, kjer gej oseba svoje spolne usmerjenosti običajno ne razkrije ženi. Tovrstna poroka je v medijih opisana kot »prevara«.

Avtorji omenjajo, da je pritisk družinskih članov, predvsem staršev, večinski razlog za vzdrževanje teh norm, saj se pogosto sklicujejo na družbeni ugled, pričakovanja o reprodukciji in potrebo po tem, da otrok »živi normalno življenje«. K temu pripomore tudi medijski diskurz, ki poziva, da se kvir osebe odrečejo avtentičnemu izražanju identitete zaradi »višjega dobrega«, s čimer se potrjuje samoumevnost heteroseksualnosti kot neizogibne življenjske poti (Zhu in sodelavci, 2024).

Podoben izraz je t. i. *lavender poroka* (ang. *lavender marriage*), ki se nanaša na zakonsko zvezo med moškim in žensko, pri kateri je vsaj eden od partnerjev homoseksualne usmerjenosti, vendar se za poroko odločita iz neromantičnih razlogov (Benshoff in Griffin, 2006). Izraz se pojavi v letih 1920, še posebej med hollywoodskimi zvezdniki. Zaradi družbene stigmatiziranosti in profesionalnega tveganja so si mnogi igralci in igralke ustvarile heteroseksualno zunanjo predstavo, da bi ohranile kariero. Filmska industrija je bila v tistem času izjemno konservativna in je od igralcev in igralk pričakovala, da se bodo v javnosti predstavljali kot heteronormativni ideali. Takšne zakonske zveze so služile kot zaščita pred družbeno obsodbo in izgubo zaposlitve (prav tam).

Razkritje identitete je za ljudi lahko pomenilo izgubo zaposlitve, določenih pravic in podporo v socialnem delu življenja (Muraco in Fredriksen Goldsen, 2016, citirano v Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2017, str. 164). Pizer in sodelavci (2012) so opravili raziskavo v ZDA o diskriminaciji na delovnem mestu, ki je pokazala, da je 37 % gejev in lezbijk, ki so sodelovali v raziskavi, doživelo nadlegovanje na delovnem mestu, 12 % pa jih je izgubilo zaposlitev zaradi spolne usmerjenosti. O nadlegovanju ali slabem ravnanju na delovnem mestu je poročalo 90 % transspolnih oseb, 47 % pa o diskriminaciji pri zaposlovanju, napredovanju ali ohranjanju dela. Zaradi visokega tveganja in s tem povezanih posledic je bila vloga skupnosti in krepitev le-te izjemno pomembna. Tako so nastale nove oblike skupin, ki so se imenovale »izbrane družine« (Muraco in Fredriksen Goldsen, 2016, citirano v Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2017, str. 164). Pojem »izbrana družina« (ang. *chosen family*) se navezuje na koncept, ki presega tradicionalno dojemanje družine kot biološke in pravne entitete. Gre za obliko družine, ki se ustvari iz prostovoljne, zavestne odločitve več oseb. Je torej nasprotje »dane« družine, ki ne temelji na genetiki, ampak na odnosih, skrbi, zavezanosti in čustveni povezanosti (Sobočan, 2013).

1.3 DUŠEVNO ZDRAVJE LGBTQ+ OSEB

LGBTQ+ osebe pogosto doživljajo specifične duševne stiske, ki izhajajo iz stigmatizacije, diskriminacije in internalizirane homofobije. Ta stres sestavljajo zunanji stresorji, kot so nasilje, diskriminacija in notranje stigme, kjer posameznik ponotranji družbene predsodke (Ioverno in sodelavci, 2025). Tovrstni stres vodi v povišano tveganje za depresijo, anksioznost in samomorilnost (Tomic in sodelavci, 2025).

Raziskava Ioverne in sodelavcev (2025) je pokazala, da šolske prakse močno vplivajo na duševno zdravje mladih LGBTQ+ oseb. Pozitivna reprezentacija LGBTQ+ oseb v učnem programu in podpirajoč odnos učiteljev pripomore k nižjim tveganjem za depresijo, anksioznost

in samomorilne misli. Pozitivna reprezentacija ima močan zaščitni učinek, medtem ko nevtralna ali negativna reprezentacija lahko povečuje tveganje (prav tam).

Na drugi strani pa se odrasli ljudje na delovnem mestu soočajo z različnimi oblikami stigme in diskriminacije. Tomic in sodelavci (2025) v svoji raziskavi ugotavljajo, da je pri LGBTQ+ zaposlenih bistveno višja prisotnost depresije, anksioznosti in samomorilnih misli v primerjavi s heteroseksualnimi sodelavci. Glavni dejavniki, ki imajo velik vpliv na tveganje za težave z duševnim zdravjem, so homofobija, nizka podpora nadrejenih, stres na delovnem mestu in nizki dohodki. Posebej intenzivne oblike diskriminacije pa doživljajo transspolne in nebinarne osebe. Najvišja stopnja depresije je bila ugotovljena pri transspolnih ženskah, ki opravljajo spolno delo (prav tam). Ugotovljeno je bilo, da več oseb z znaki depresije ali anksioznosti nikoli ni prejelo uradne diagnoze, kar kaže na nizko dostopnost do pomoči za LGBTQ+ osebe (Cuthbertson, 2024, citirano v Tomic in sodelavci, 2025).

1.4 SPECIFIČNE POTREBE LGBTQ+ SKUPNOSTI V KONTEKSTU SOCIALNEGA DELA: IDENTITETA, DISKRIMINACIJA, PSIHOSOCIALNI IZZIVI

LGBTQ+ skupnost se danes še vedno sooča z različnimi oblikami marginalizacije, diskriminacije in neenake obravnave v družbi. Tovrstne izkušnje pustijo velik vpliv na njihovo duševno zdravje, odnose in dostop do podpore. Socialno delo ima ključno vlogo pri naslavljanju tovrstnih izzivov, saj je praksa utemeljena na načelih človekovih pravic, etike, enakosti in družbene pravičnosti (Mullaly, 2010).

Proces odkrivanja spola in spolne identitete je za pripadnike in pripadnice LGBTQ+ skupnosti zelo kompleksna, saj se odvija v kontekstu družbe, kjer še vedno prevladajo heteronormativne norme. Medtem ko se hetero posamezniki srečujejo s podporo in sprejetjem lastne identitete kot nekaj »normalnega«, se LGBTQ+ osebe pogosto že v zgodnjih letih počutijo zavračane, saj njihova identiteta odstopa od »pričakovane«. V okoljih, kjer prevladujejo privilegirane skupine, posamezniki iz marginaliziranih skupin razvijejo občutek manjvrednosti, notranjega konflikta in sramu, ki so posledica sistemske stigmatizacije (prav tam). Postopek razkritja svoje identitete (ang. *coming out*) ni enkraten, ampak ponavljajoči se in kontekstualen, torej je odvisen od okolja in podpore bližnjih (Rosario in drugi, 2001). Posameznikom lahko to predstavlja veliko stresa. Lahko pride do *manjšinskega stresa* oziroma psihosocialnega stresa, ki izhaja iz stigmatizacije in diskriminacije. Čeprav nimajo nujno več osebnih travm, tovrstni stresi pogosteje povzročajo duševne stiske, kot so depresija, anksioznost in občutki manjvrednosti, v ekstremnih primerih tudi samopoškodovanje in samomorilne misli (Meyer, 2003).

Študija Brooksa (2022) izpostavlja, kako pomembna je socialna mreža kot zaščitni dejavnik. Posamezniki, ki imajo podporo in so opolnomočeni s strani družine, prijateljev, terapevtov itd., doživljajo manj notranjega sramu in večjo psihološko stabilnost. Pri nekaterih se lahko pojavi tudi borba z notranjo homofobijo[2], ki pa je eden najmočnejših napovedovalcev depresivnosti pri gejih in biseksualnih moških.

V skladu s Kodeksom etike socialnih delavk in delavcev Slovenije (2021) je pravica do samoopredelitve ena od etičnih načel stroke. Socialna delavka mora posameznika podpirati pri oblikovanju njegove identitete, da jo spoštuje in varuje in da se aktivno bori proti vsakršni obliki diskriminacije ali razvrednotenja.

Diskriminacija LGBTQ+ oseb je še vedno prisotna na vseh ravneh družbe, od zakonodajnega do institucionalnega okvirja do vsakodnevnih interakcij v družinskem, šolskem in delovnem okolju. Tovrstna sistemska izključenost pogosto ni neposredna, ampak deluje kot strukturno nasilje, nezmožnost dostopa do storitev, slaba usposobljenost strokovnjakov ali pomanjkanje varnih prostorov za izražanje identitete (Dominelli, 2002). To povzroča, da imajo LGBT mladostniki povečano tveganje za brezdomstvo, predvsem zaradi nesprejetosti v družini. Po podatkih Nacionalne koalicije za brezdomne (b. d.) se 40 % mladih brezdomnih identificira kot del skupnosti LGBTQ+, čeprav LGBTQ+ osebe predstavljajo le 10 % populacije.

McCarty Caplan (2018) je izvedel raziskavo med študenti socialnega dela v ZDA, kjer je ugotovil, da večina bodočih socialnih delavk in delavcev ni prejela zadostnega znanja za delo z LGBTQ+ osebami. To kaže na sistemsko pomanjkanje izobraževanja, ki se prenaša v prakso in zmanjšuje kakovost storitev znotraj ameriške družbe, ki močno vpliva na LGBTQ+ uporabnike.

1.5 IZZIVI LGBTQ+ POSAMEZNIKOV SKOZI RAZLIČNA OBDOBJA V ŽIVLJENJU

Podpora in storitve, ki jih potrebujejo člani LGBTQ+ skupnosti, se med drugim razlikujejo tudi glede na življenjsko obdobje, v katerem so. Vsaka starostna skupina se sooča z drugačnimi izzivi, ki zahtevajo drugačne pristope. Poleg razvojnega obdobja imajo pomembno vlogo tudi generacijski konteksti, ki vplivajo na doživljanje spolne in spolne identitete v različnih zgodovinskih obdobjih (Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2017).

Po podatkih raziskave, ki jo je objavil Davis (2016), LGBQ+ mladi v obdobju mladosti oblikujejo svoje identitete, iščejo sprejetje v širši skupnosti in se soočajo z negotovostjo glede

[2] Internalizirana negativna družbena sporočila o lastni identiteti.

svoje spolne identitete, ki lahko privede do občutka izolacije. Lahko se ne počutijo sprejeti v družinskem okolju ali v družbenem okolju. Veliko mladim ne uspe priti do ustreznih virov podpore, kot so skupine, nevladne organizacije ali svetovalci, ki so namenjeni pomoči LGBTQ+ članom, ter varnih prostorov, v katerih se lahko izražajo brez strahu in diskriminacije. Zelo pomembno vlogo imajo tudi zdravstveni delavci pri zagotavljanju varnega prostora, v katerem se lahko mladi odprejo in razvijajo pozitivno samopodobo. Oni so tisti, ki lahko dajejo tudi čustveno podporo, ki mladostnikom pomaga pri razvijanju samozavesti, in jih opolnomočijo za sprejemanje lastne spolne identitete (Brennan Ing, in sodelavci, 2014).

Odrasli LGBTQ+ posamezniki se soočajo z malce drugačnimi izzivi, in sicer diskriminacijo na delovnem mestu, v zdravstvu, v pravnem okviru in pri dostopu do socialnih storitev.

Veliko odraslih pripadnikov skupnosti ima težave pri iskanju zdravstvene oskrbe, ki bi ustrezala njihovim potrebam, še posebej, kadar gre za transspolne osebe. Ti posamezniki pogosto doživljajo diskriminacijo pri dostopu do zdravstvenih storitev ali pa pomanjkanje varnosti, pri iskanju pomoči zaradi neusposobljenosti zdravstvenih delavcev o tovrstnih tematikah (npr. hormonska terapija, sprejemanje spolne identitete) (prav tam). Dolgoletno življenje v svetu, kjer so bile identitete mladih pogosto marginalizirane, pusti velike posledice, zaradi katerih starejši doživljajo drugačne izzive kot prej. Veliko jih v svoji mladosti ni imelo podpore, ki jo imajo mladi danes. Tudi pravice in možnosti, ki so danes na voljo, LGBTQ+ starejšim osebam v mladosti niso dostopne (npr. pravica do poroke istospolnih partnerjev, zakoni, ki ščitijo LGBTQ+ osebe pred diskriminacijo itd.). To danes vodi v občutke osamljenosti in pomanjkanja moči. Soočajo se z višjim tveganjem za socialno izolacijo, saj so zaradi preteklih izkušenj skrivali svojo spolno identiteto zaradi strahu pred diskriminacijo in stigmatizacijo. Veliko odraslih in starejših ljudi svojo identiteto skriva še danes (Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2014). Starejši člani LGBTQ+ skupnosti potrebujejo drugačno podporo pri dostopu do zdravstvenih storitev, še posebej v dolgotrajni oskrbi. Veliko oviro v domovih za stare ljudi predstavlja pomanjkanje razumevanja s strani zaposlenih. Socialne delavke v tovrstnih ustanovah bi morale zagotoviti, da so storitve prilagojene potrebam LGBTQ+ oseb, saj lahko nesprejemanje in diskriminacija povzročata slabo duševno in telesno zdravje starejših LGBTQ+ oseb (Brennan Ingin sodelavci, 2014).

1.6 LGBTQ+ V ŠOLSKEM OKOLJU IN VPLIV NA LGBTQ+ UČENCE

V slovenskem izobraževalnem sistemu je vključevanje LGBTQ+ tematik še vedno velik izziv, saj veliko šol in učiteljev ni usposobljenih za prepoznavanje in reševanje problematik, ki jih LGBTQ+ dijaki in učenci doživljajo. Kuhar in Švab (2016) v svoji raziskavi izpostavljata

visoko stopnjo homofobije, diskriminacije in nasilja, s katero se vsakodnevno srečujejo dijaki v slovenskih srednjih šolah. To nasilje pa ni le verbalno, ampak v nekaterih primerih preide tudi v fizično in spolno nasilje, kar pa ima velik vpliv na psihološki stres in zmanjšanje občutka varnosti pri LGBTQ+ dijakih. Učitelji bi morali prepoznavati in preprečevati homofobijo ter zagotavljati podporo LGBTQ+ učencem. Avtorja nadaljujeta, kako pomembno je, da šolski sistemi vključujejo LGBTQ+ tematike v učni proces in razvijajo boljše mehanizme za zaščito in podporo LGBTQ+ dijakom, saj trenutni pristopi pogosto ne zagotavljajo zadostne zaščite.

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (ang. *Organisation for Economic Co-operation and Development*, OECD) (2024) v svoji raziskavi ponuja širši pogled na globalni izziv vključevanja LGBTQ+ učencev v izobraževalne sisteme. Ugotavlja številne pomanjkljivosti v podpori LGBTQ+ učencev, ki imajo zaradi izzivov, s katerimi se srečujejo, slabšo akademsko uspešnost in slabše počutje v šolskem okolju. Ugotavlja, da se s spodobnimi težavami kot pri nas LGBTQ+ dijaki soočajo tudi v drugih državah članicah OECD. Nasilje in diskriminacija, ki ga doživljajo LGBTQ+ dijaki, močno vpliva na njihovo samopodobo, duševno zdravje in akademsko uspešnost. V svoji raziskavi predlagajo, da izobraževalna politika v podporo LGBTQ+ dijakov vključuje jasne protidiskriminacijske zakone, obvezne izobraževalne programe za učitelje in ustvarjanje varnih prostorov, kjer se LGBTQ+ dijaki počutijo sprejeti in podprti (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2024). Vsi omenjeni avtorji se strinjajo, da bi morale šole vključevati LGBTQ+ tematike v učne načrte, saj ti predmeti lahko pomagajo pri ozaveščanju in razumevanju dijakov o raznolikosti, kar lahko prispeva k bolj vključujoči in pravični šolski kulturi. Kuhar in Švab (2016) v svoji raziskavi sicer ugotavljata, da slovenske šole še niso v celoti pripravljene na vključitev LGBTQ+ tematik v učni proces, saj večina učiteljev nima potrebnega znanja ali usposobljenosti za obravnavo teh tematik.

Transspolni mladostniki so še posebej ranljivi v šolskem okolju, kjer pogosteje doživljajo nasilje, izključevanje in diskriminacijo v primerjavi s cisspolnimi vrstniki. Glavni dejavniki, ki vplivajo na slabo duševno zdravje mladih, so vrstniško ustrahovanje, občutek ogroženosti in pomanjkanje pripadnosti šolskemu okolju. Vse skupaj vodi do povišane pojavnosti depresije, anksioznosti in samomorilnih misli (Mackie in sodelavci 2021). Leung in sodelavci (2022) v svoji študiji ugotavljajo, da sistemske spremembe na ravni šolskih politik, učnih načrtov, prisotnosti zavezništev in opolnomočenja učiteljev za izvajanje vključujočih kurikulumov pomembno prispevajo k zmanjševanju stisk med LGBTQ+ mladimi. Podpora mora biti prisotna v več sistemih, razredu, med vrstniki, v odnosu z učitelji, v šolski politiki in preko povezav z lokalnimi skupnostmi (prav tam).

Vse zgoraj navedene raziskave opozarjajo na potrebo, da šole LGBTQ+ mladim ponudijo več kot le formalno izobraževanje. Nujno je, da se ustvari varno, sprejemajoče in vključujoče okolje. To vključuje izobraževanje učiteljev, protidiskriminacijske politike, vključujoče učne vsebine in podporne skupine. Kot omenjajo Leung in sodelavci (2022), gejevsko-strejtovske zavezniške skupine pomembno zmanjšujejo občutek izoliranosti in povečujejo občutek pripadnosti ter možnost za pozitivno oblikovanje identitete.

1.7 SOCIALNO DELO S STAREJŠIMI LGBTQ+ OBČANI V DOMOVIH ZA STAREJŠE

Zgodovinske izkušnje diskriminacije in marginalizacije, ki so jih doživeli starejši člani LGBTQ+ skupnosti, imajo v teh letih velik vpliv in prinašajo drugačne izzive, kot jih doživljajo mladi. Ti vključujejo strah pred razkritjem spolne usmerjenosti ali spolne identitete zaradi strahu pred neustrezno oskrbo ali zlorabo s strani osebja ali drugih stanovalcev v domu za starejše (Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2011). Približno 20 % starejših LGBTQ+ posameznikov ne zaupa svoje spolne identitete oziroma spolne usmerjenosti svojim zdravstvenim delavcem zaradi strahu pred neprimerno oskrbo ali zavrnitvijo oskrbe.

Vloga socialnih delavk[3] predstavlja zagotavljanje varnega in vključujočega okolja za starejše LGBTQ+ stanovalce. Zagotoviti morajo razumevanje in spoštovanje posebnih potreb, ki jih ti posamezniki imajo (prav tam). Pomembno je, da se razvijajo in izvajajo politike, ki ščitijo pravice starejših LGBTQ+ oseb v institucionalnih okoljih. To vključuje vzpostavitev jasnih smernic proti diskriminaciji, zagotavljanje zasebnosti in spodbujanje vključevanja partnerjev in izbranih družinskih članov (National Resource Center on LGBT Aging, 2017).

V Sloveniji se to področje še vedno razvija. Maljevac in sodelavci (2022) v svoji raziskavi pri starejših gejih in lezbijkah omenjajo »dvojno nevidnost«, kar pomeni, da so nevidni zaradi starosti in nevidni kot homoseksualci. Skrivanje svoje identitete privede do še večje izolacije in izključenosti tako iz družbe kot tudi iz LGBTQ+ skupnosti. Dvojna izključenost poudarja potrebo po še večji prepoznavnosti in vključevanju starejših LGBTQ+ oseb v družbo in po prilagojenih storitvah za to populacijo (prav tam).

Primer dobre prakse je Društvo DIH, ki je zaznalo potrebo po dodatnem ozaveščanju o tej nevidni in pozabljeni populaciji. V letu 2021 je organiziralo izobraževanje z naslovom »Izzivi dolgotrajne oskrbe LGBTQ+ starejših v Sloveniji«, kjer so svoje delo predstavljali strokovnjaki z različnih področij. Strokovnjaki so govorili o tem, kako zagotoviti vključujoče okolje in

[3] V nadaljevanju bom uporabljal ženske zaimke, ki vključujejo tako ženske strokovne in socialne delavke kot moške strokovne in socialne delavce.

storitve za LGBTQ+ starejše v sistemu dolgotrajne oskrbe. Predstavljene so bile dobre prakse, ki se izvajajo v tujini, kot je Mavrična hiša na Švedskem, dom, namenjen starejšim LGBTQ+ starejšim (Društvo DIH, 2021).

Pomembno je, da spodbujajo politike, ki podpirajo enakost LGBTQ+ oseb. Te politike vključujejo ustvarjanje varnih delovnih prostorov, pomoč pri dostopu do zdravstvenih in socialnih storitev, ki upoštevajo specifične potrebe LGBTQ+ oseb, ter spodbujanje zakonodaje proti diskriminaciji (National Association of Social Workers, b. d.).

1.8 HOMOFOBIJA[4] MED STROKOVNIMI DELAVCI IN DELAVKAMI

Homofobija med strokovnimi delavkami, še posebej v zdravstvu in socialnem varstvu, je resna in sistemska ovira pri zagotavljanju kakovostne in enakopravne obravnave LGBTQ+ oseb. Raziskava v Turčiji, v katero je bilo vključenih 720 zdravstvenih delavk, je pokazala zelo visoko stopnjo homofobije v zdravstvu. Homofobija je bila v večini prisotna pri moških, ki verjamejo, da je homoseksualnost bolezen, in pri tistih, ki menijo, da se homoseksualnost »prenaša z zgledom«. Homofobija pa je bila nižja pri tistih, ki podpirajo istospolne poroke, imajo homoseksualne prijatelje in se počutijo dovolj kompetentne za odprt pogovor o spolni usmerjenosti (Değer in Kaçan, 2024).

Homofobija ni prisotna le v zdravstvu, ampak tudi v socialnovarstvenih institucijah. Povezana je s prevladujočo heteronormativnostjo, torej s pričakovanjem, da so vsi uporabniki storitev heteroseksualni. Takšne predpostavke vodijo do neustrezne komunikacije, zanemarjanja specifičnih potreb LGBTQ+ oseb in občutkov izključenosti ter nevidnosti (Ambrožič, 2020). Mnogi strokovni delavci sicer menijo, da njihova osebna prepričanja ne vplivajo na strokovno delo, vendar raziskave kažejo, da osebna stališča pogosto vplivajo na kakovost odnosa in storitev. V primerih, ko se delavka ne počuti usposobljene za delo z LGBTQ+ osebami, bi morala uporabniku poiskati drugega strokovnjaka (Medved, 2017).

Poročilo, ki ga je izdala Mavrična skupina v akciji (2023), poudarja, da zaposleni v socialnih službah pogosto niso ustrezno specializirani za delo z ljudmi LGBTQ+ uporabnikov in da nimajo zadostnega znanja o njegovih specifičnih potrebah. Posebnih ustanov ali socialnovarstvenih storitev za LGBTQ+ oseb pogosto ni. V Sloveniji je Zavod TransAkcija leta 2019 opravil raziskavo, kjer so ugotovili, da je 40 % transspolnih oseb doživelo diskriminacijo v javnih ustanovah ali pri javnih storitvah, kjer so vključene tudi socialnovarstvene institucije.

[4] Homofobija pomeni negativni predsodki, odpor ali sovraštvo do istospolno usmerjenih oseb in vključuje lesbofobijo, gejfobijo, bifobijo, transfobijo, interfobijo in kvirfobijo (elektronski Slovar slovenskega knjižnega jezika).

Tukaj so vidne sistemske težave pri zagotavljanju enakopravne obravnave transspolnih oseb v socialnovarstvenem sistemu, ki so velik del LGBTQ+ skupnosti.

V zdravstvu homofobija zaposlenih negativno vpliva na dostop do zdravstvenih storitev. Homoseksualne osebe se zaradi strahu pred stigmo in predsodki pogosto izogibajo razkritju svoje spolne usmerjenosti strokovnjakom. To posledično vpliva na ustrezno oskrbo in vodi v občutke nelagodja ter tveganja za neprimerno obravnavo. Večja je tudi verjetnost za razvoj psihičnih stisk, kot so depresija, anksioznost, zloraba substanc in povečano tveganje za samomorilno vedenje, kar je posledica dolgotrajne izpostavljenosti diskriminaciji in pomanjkanju socialne podpore (Değer in Kaçan, 2024).

Zgoraj navedeni avtorji jasno pojasnjujejo, da homofobija med strokovnimi delavci ni le individualen problem, temveč tudi izraz širših kulturnih, institucionalnih in izobraževalnih pomanjkljivosti. Prevladujoč heteronormativni model in pomanjkanje ustrezne strokovne usposobljenosti pomembno vpliva na dostop LGBTQ+ oseb do kakovostne podpore in storitev. Za zmanjšanje homofobije je zato ključna uvedba sistematičnega strokovnega izobraževanja, odprava heteronormativnih predpostavk in krepitev kompetenc za kulturno občutljivo delo v vseh oblikah strokovne prakse (Deger in Kačan, 2024; Urek in sodelavci, 2021).

1.9 PRISTOPI IN METODE DELA Z LGBTQ+ OSEBAMI

LGBTQ+ osebe so zaradi heteronarmativnosti, stigme in diskriminacije pogosto marginalizirane in izpostavljene različnim oblikam nasilja in socialne izključenosti. Zaradi tega socialne delavke uporabljajo specifične pristope in metode, ki omogočajo občutljivo, učinkovito in vključujočo prakso (Dominelli, 2002). Socialna delavka mora biti sposobna prepoznati sistemske ovire in diskriminatorne prakse ter delovati v smeri, da si jih odpravi.

Tukaj zelo pomembno vlogo igra refleksija lastnih stališč in predsodkov ter sposobnost razumevanja širših družbenih konstrukcij spola in spolnosti (prav tam). Zraven antiopresivnega pristopa je pomemben tudi afirmativni pristop, ki spol in spolno identiteto raznolikosti posameznika obravnava kot pozitivno in legitimno. Ta vključuje uporabo posamezniku ustreznega jezika, spoštovanje njihove spolne identitete in izraza ter vzpostavljanje zaupanja v okviru sodelovalnega odnosa. Pomembno je, da so socialne delavke proti heteronormativnim vrednotam, ki so še močno prisotne v številnih institucijah (Crisp, 2006). Ta pristop pripomore h kulturni kompetentnosti, ki vključuje zmožnost prepoznavanja in spoštovanja raznolikosti, nenehno strokovno izobraževanje in poglobljeno samorefleksijo (Logie in sodelavci 2007). Logie in sodelavci (2007) opisujejo to terminologijo kot sposobnost kritičnega razmišljanja, empatičnega poslušanja in aktivnega prispevanja k odpravljanju družbene neenakosti. Seveda

pa vse socialne delavke k temu zavezuje tudi 6. člen Kodeksa etike socialnih delavk in delavcev Slovenije (2021), ki pravi, da mora vsaka socialna delavka spoštovati dostojanstvo vsakega posameznika ne glede na njegovo spolno usmerjenost ali spolno identiteto.

Pri svojem delu z LGBTQ+ osebami socialne delavke uporabljajo različne metode, kot so: individualno svetovanje, skupinsko delo, zagovorništvo in skupnostno delo. Kadar gre za individualno delo s posameznikom, ki se sooča z notranjimi stiskami, ki so povezane z razkritjem spolne usmerjenosti ali spolne identitete, z družinsko zavrnitvijo ali pa z duševnim zdravjem, so lahko metode, kot je narativna terapija, zelo uporabne (Payne, 2014). Ta omogoča posamezniku rekonstruiranje osebne zgodbe na način, ki podpira njegovo identiteto ali gradi odpornost. Delo socialne delavke in podpora, ki jo nudi uporabniku, je zelo pomembna, saj v večini primerov LGBTQ+ osebam manjka varen prostor za izražanje lastne identitete (prav tam).

Craig in sodelavci (2021) so ugotovili, da je skupinsko delo prav tako pomembno kot individualno delo z LGBTQ+ posamezniki, saj jim nudi možnost zmanjševanja občutka izolacije, deljenja izkušenj in krepi njihov občutek pripadnosti. To ima pozitiven vpliv na duševno zdravje udeležencev, zmanjšuje simptome depresije in zmanjšuje tveganje za samopoškodovalno ali samomorilno vedenje. Tovrstno skupinsko delo večinoma vodijo socialne delavke, ki imajo ustrezno znanje in so bolj občutljive za dinamiko skupinske podpore znotraj LGBTQ+ zadev. Tako kot na vseh drugih področjih je pomembno, da se tudi tukaj izvaja zagovorništvo. Problemi LGBTQ+ oseb izvirajo iz sistemskih ovir, kot je diskriminacija na področju izobraževanja, zaposlovanja, zdravstva in družinskega življenja. Poleg tega, da so socialne delavke izvajalci storitev, je pomembno, da so tudi posredniki in zastopniki pravic svojih uporabnikov, saj delujejo tudi kot izobraževalci, svetovalci v šolah, izvajalci preventivnih programov (NASW, 2015).

1.10 PRIPRAVA ŠTUDENTK SOCIALNEGA DELA ZA DELO Z RANLJIVIMI SKUPINAMI

Socialne delavke se vsakodnevno srečujejo z osebami, ki doživljajo različne oblike socialne izključenosti, diskriminacije, stiske in nasilja. Da lahko na tem področju delujejo uspešno, je zelo pomembno, da se študentke usposablja za delovanje na tem področju in da se jih opremi s širokim naborom znanj, veščin in vrednot.

Refleksija je eden najpomembnejših delov socialnega dela, saj omogoča kritično presojo lastnih odzivov, vedenja in odločitev. Študentke, ki se učijo skozi refleksivno prakso, razvijejo globlje

razumevanje kompleksnih situacij in večjo občutljivost za etične in kulturne vidike socialnega dela (Currerin Atherton, 2021).

Vse bolj prisotno je tudi stimulacijsko učenje oziroma igra vlog med študentkami. Ta vrsta učenja omogoča študentkam razvoj praktičnih veščin v varnem učnem okolju. Naučijo se lahko vzpostavljanja delovnega odnosa, vodenje pogovora in odločanja pod pritiskom, kar je zelo pomembno pri delu z ljudmi, ki se soočajo z življenjskimi izzivi (Facemire, 2023).

Pomembno je tudi, da socialne delavke razumejo vpliv kulture, identitete in sistemskih neenakosti za uporabnike storitev. Zaradi tega je razvoj kulture kompetentnosti zelo pomemben in zato veliko programov vključuje medkulturna usposabljanja, študije primerov in sodelovanje z organizacijami iz lokalnega okolja (NASW, b. d.).

Supervizija, usmerjena s teorijo, pripravlja študentke za delo z ranljivimi skupinami, saj ni le proces spremljanja, ampak priložnost za razvoj kritičnega razmišljanja in poglobljenega razumevanja socialnih problemov skozi teoretske oči. Te teorije vključujejo teorijo navezanosti in feministične in antiopresivne teorije, ki pomagajo študentkam prepoznati širše strukturne dejavnike, ki vplivajo na ranljive posameznike (Fook, Gardner, 2007). V času študija je pomembno, da se poveča pripravljenost študentk na kompleksno prakso, ki zahteva celostno obravnavo uporabnika. To je možno storiti z interdisciplinarnim sodelovanjem, ki omogoča študentkam, da razvijejo timske kompetence v sodelovanju s kolegi iz zdravstva, psihologije, pedagogike in drugih sorodnih področij (Tinetti, 2019).

1.11 VKLJUČEVANJE LGBTQ+ TEM V UČNE NAČRTE

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani (UL FSD, v nadaljevanju FSD) je v preteklih letih v svoj študijski program večkrat vključila vsebine, povezane s spolnimi in seksualnimi identitetami ter heteronormativnostjo. Takšne vsebine so se pojavljale tako na dodiplomskem kot na magistrskem študiju. V študijskem letu 2024/25 se v četrtem letniku dodiplomskega študija izvaja obvezni predmet »Spol in nasilje« (predmet se je prvič pod tem imenom izvajal v letu 2009), v okviru katerega se med drugim obravnavajo tudi teme spolnih identitet. Predmet je nadomestil obvezni predmet v četrtem letniku »Ženske in moški v socialnem delu«, ki je imel sorodno vsebino, vključno z obravnavanjem LGBTQ+ tematik. Na magistrskem študiju pa je v predmetniku 2024/2025 naveden predmet »LGBTQ+ perspektive v socialnem delu«. Vsebina tega predmeta vključuje ključne koncepte in teorije, kot so heteronormativnost, binarne spolne opozicije, družbena konstrukcija seksualnosti, feministična teorija spola in seksualnosti, lezbične in gejevske študije, kvir teorija, spolne identitete in izrazi, cisnormativnost in transspolnost, zgodovina homoseksualnosti in LGBTQ+ gibanja ter raznolikost znotraj

skupnosti, istospolna partnerstva in družine, zakonski, institucionalni in psihološki vidiki diskriminacije, vplivi homofobije in transfobije na duševno zdravje ter socialno delo in preseganje heteronormativne matrice. Predmet je bil v preteklosti vključen v program z enako vsebino, kot jo ima danes, vendar se je imenoval »Socialno delo onkraj heteronormativnosti« (od leta 2017 do 2024). V preteklosti so bile LGBTQ+ vsebine v študijski program vključene v nekoliko drugačni obliki. Na dodiplomskem študiju je bil med letoma 2009 in 2016 v četrtem letniku na voljo izbirni predmet »Gejevske in lezbične študije za socialno delo«, ki je pokrival tematike, kot so družbena konstrukcija seksualnosti, zgodovina homoseksualnosti, oblikovanje spolne identitete z različnih vidikov, vsakdanje življenje lezbijk, gejev in drugih identitet onkraj heteronormativne matrice, mavrične družine, diskriminacije in vpliv homofobije ter duševno zdravje (Fakulteta za socialno delo, b. d.).

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani ima kot izbirni predmet na voljo »Uvod v gejevske in lezbične študije«, kjer se obravnavajo različne teme, kot so zgodovina homoseksualnosti, gejevsko in lezbično gibanje, homoseksualnost v religiji, popularni kulturi in literaturi, vsakdanje življenje gejev in lezbijk, vprašanja, povezana z aidsom, zasebnostjo in javnostjo. Študentke se seznanjajo s homoseksualnimi identitetami, homofobijo, predsodki in stereotipi, javnim mnenjem in človekovimi pravicami (Filozofska fakulteta, b. d.).

Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani sicer med študijem ne nudi nobenih predmetov, ki bi se dotikali dela z LGBTQ+ skupnostjo, vendar je nudila obštudijsko dejavnost »Pravna svetovalnica LGBT«, ki je namenjena študentkam Pravne fakultete. Svetovalnica se osredotoča na svetovanje in podporo LGBTQ+ skupnosti (Univerza v Ljubljani, b. d.). Danes se ta imenuje »Pravna svetovalnica za varstvo pred diskriminacijo« (Pravna fakulteta, b. d.).

1.12 VLOGA JEZIKA IN POIMENOVANJA V DELU Z LGBTQ+ OSEBAMI

Jezik, ki ga socialna delavka uporablja pri svojem delu, je zelo pomemben za delo z LGBTQ+ osebami. Uporaba vključujočega jezika, ki spoštuje posameznikovo spolno identiteto in izraze, je pomembna za zagotavljanje varnega in podpornega okolja (Meyer, 2003). Uporaba pravilnih zaimkov in imen krepi občutek varnosti pri uporabnikih in uporabnicah in izboljšuje odnos med uporabnikom ter socialno delavko. Uporaba uporabnikovih zaimkov in imen pomaga graditi zaupanje, ki vodi do boljših rešitev. Neupoštevanje tega lahko poveča stres in negativno vpliva na kakovost dela in odnos, ki se gradi med strokovnim delavcem in delavko in uporabnikom ter uporabnico(American Speech-Language-Hearing Association b. d.).

Uporaba nepristranskega jezika zmanjša predsodke in izboljša odnose med strokovnim delavcem in LGBTQ+ uporabniki (Meyer, 2003). Kadar uporabljamo nevtralen jezik, kot so nevtralni zaimki in izrazi za pomembne osebe v življenju uporabnika, gradimo vključujoče okolje. V angleškem jeziku se z uporabo nevtralnih izrazov, kot je »partner« namesto fant ali punca, preprečuje domneve o spolni usmerjenosti ali spolni identiteti posameznika, kar spodbuja občutek sprejetosti (LGBT Health Education Center, b. d.). V slovenščini nevtralnega izraza še ne poznamo. Uporaba tako vključujočega jezika vzbuja večje zadovoljstvo uporabnikov in bolj uspešne rešitve (Meyer, 2003).

V socialnem delu je pomembno, da strokovnjaki prepoznajo in odpravijo pristranskost v jeziku ter aktivno uporabljajo izraze, s katerimi kažejo spoštovanje in razumevanje do vseh spolnih identitet. To izboljšuje kakovost storitve in prispeva k zmanjšanju stigmatizacije in diskriminacije LGBTQ+ oseb (Heffernan in sodelavci, 2023).

1.13 POZITIVNE PRAKSE V SLOVENIJI

Rad bi predstavil le nekaj pozitivnih praks v Sloveniji, ki so po mojem mnenju pomembne in vredne omembe. Teh je veliko več, organizirajo in vodijo pa jih nevladne organizacije, kot so Društvo DIH, društvo Študentski kulturni center, Zavod Transfeministična Iniciativa TransAkcija, društvo Parada ponosa, Športno društvo Out in Slovenija, Kvartir kolektiv in druge. Zdi se mi pomembno omeniti, da je Ljubljana znana kot ena izmed najbolj LGBTQ+ prijaznih prestolnic v regiji, kar je pomembno, saj tega ne moremo trditi za vsa glavna mesta evropskih držav. Mestna občina Ljubljana nudi veliko podpore programom za LGBTQ+ osebe, vključno z izobraževanjem zaposlenih v javni upravi, sodelovanjem z nevladnimi organizacijami in financiranjem dogodkov, namenjenih vidnosti in sprejemanju LGBTQ+ oseb (MOL, b. d.).

Legebitra je ena največjih slovenskih nevladnih organizacij za podporo LGBTQ+ mladim. Vsakoletno organizirajo dogodek TransMisija, ki se je uveljavil kot strokovna platforma za obravnavo transspolnih vprašanj v Sloveniji. Prav tako v sodelovanju z Društvom TransAkcija nudijo svetovalno, pravno in psihosocialno podporo transspolnim osebam (TransAkcija, b. d.). Legebitra ima tudi posebne prostore, kjer se lahko testirajo vsi moški, ki imajo spolne odnose z drugimi moškimi. Testiranje je brezplačno, zaupno in popolnoma anonimno (Legebitra, b. d.).

V Mariboru se od leta 2014 izvaja program Maribor skozi rožnata očala, ki ga izvaja Mladinski kulturni center Maribor. Organizirajo delavnice, okrogle mize, kulturne dogodke in mladinske programe, katerih namen je ozaveščati o spolni identitetni raznolikosti. V Mariboru se je prvič

pojavila parada ponosa leta 2019, kar je bila velika prelomnica za vidnost LGBTQ+ oseb izven prestolnice (Kuenning, 2021).

Iz tovrstnih praks lahko vidimo dejansko uresničevanje etičnih načel socialnega dela v Sloveniji, predvsem spoštovanja človekovih pravic, priznanja raznolikosti in socialne pravičnosti. Takšne dobre prakse ne prispevajo samo k večji vidnosti skupnosti, ampak tudi k zmanjševanju stigme, izboljšanju duševnega zdravja in krepitvi občutka varnosti in pripadnosti pri LGBTQ+ osebah (Hoffernan in sodelavci, 2023).

FSD je v zadnjih letih izvedla veliko pomembnih aktivnosti, ki podpirajo LGBTQ+ skupnost in prispevajo k večji vključenosti in razumevanju v družbi. Leta 2021 je fakulteta pridobila certifikat LGBTQ+ prijazna ustanova (Fakulteta za socialno delo, 2021), kar pomeni, da se zavezuje k boljšemu razumevanju človekovih pravic LGBTQ+ oseb, ustvarjanju vključujočega okolja za LGBTQ+ sodelavce, dvigu osveščenosti zaposlenih pri zagotavljanju storitev za LGBTQ+ uporabnike ter povečanju občutljivosti za zaznavanje kršitev pravic LGBTQ+ oseb v delovnem in uporabniškem okolju. S pridobitvijo tega certifikata fakulteta aktivno prispeva k ozaveščanju o diskriminaciji, s katero se LGBTQ+ osebe soočajo, in k ustvarjanju pozitivnega delovnega in študijskega okolja za vse (Mestna občina Ljubljana, 2024). Podporo izraža tudi skozi različne aktivnosti. Fakulteta svojo podporo LGBTQ+ skupnosti kaže tudi skozi mesec ponosa, ko izobesi mavrično zastavo kot simbol solidarnosti.

Junija 2025 je bila zastava ukradena, fakulteta pa se je na dogodek javno odzvala. Obsodila je diskriminacijo, homofobijo in vandalizem. Poudarila je, da priborjene pravice LGBTQ+ oseb niso samoumevne. Z izobešanjem nove zastave je potrdila ničelno toleranco do diskriminacije (@fsd_ul, 2025). Poleg tega so v svojih prostorih omogočili razstavo mladih kvir umetnic_kov. S tem podpira umetniški izraz LGBTQ+ skupnosti in povezuje akademski prostor z družbenim dogajanjem (@fsd_ul, 2025).

Julija 2025 je fakulteta gostila 6. mednarodno konferenco »Sexuality and Social Work«. Konferenca z naslovom »Odpornost in upor: reproduktivna pravičnost in spolnost« (ang. *Resilience and Resistance: Reproductive Justice and Sexuality in Social Work*) je obravnavala kompleksna presečišča med pravicami, enakostjo, spolnostjo, spolom in socialnim delom v času globalnih kriz (@fsd_ul, 2025). Študentski svet FSD je v sodelovanju z vodstvom fakultete omogočil tudi vzpostavitev spolno nevtralnega stranišča. Poleg tega so študentke organizirale predavanje za vse zaposlene na fakulteti o uporabi zaimkov in drugih pomembnih temah, povezanih z LGBTQ+ skupnostjo (osebni arhiv).

Pomemben del pozitivnih praks fakultete je tudi bogata raziskovalna in založniška dejavnost, ki izdaja pomembne znanstvene prispevke na področju LGBTQ+ študij, socialnega dela ter človekovih pravic. Med njimi izstopajo naslednje publikacije:

- Diskriminacija in stigmatizacija lezbijk v vsakdanjem življenju (Zorn, 1998),
- Homoseksualnost: (de)konstrukcija spola in seksualnosti: antropološka in feministična perspektiva (Zorn, 1999),
- Homoseksualnost iz perspektive drugega (Zorn, 2000),
- Lezbične in gejevske družine v Sloveniji: implikacije za socialno delo (Urek, 2005),
- Enostranske posvojitve v istospolnih družinah v praksi socialnega dela (Sobočan, 2011),
- Female Same-Sex Families in the Dialectics of Marginality and Conformity (Sobočan, 2011),
- Mavrične družine gredo v šolo: Perspektive otrok, staršev in učiteljic (Zaviršek in Sobočan, 2012),
- Same-Sex Families (in Slovenia): The New Minority? (Sobočan, 2013),
- Educating health and social care practitioners on the experiences and needs of older LGBTQ+ adults: Findings from a systematic review (Jurček in sodelavci, 2020),
- Learning to deliver LGBTQ+ aged care: exploring and documenting best practices in professional and vocational education through the World Café method (Hafford-Letchfield in sodelavci, 2021),
- Systematic review of educational interventions on older LGBTQ+ adults recommendations for practice, education and research (Jurček in sodelavci, 2021),
- "Teta, s kom si ti lezbijka?": z izobraževanjem proti nevidnosti LGBTQ+ starih ljudi v socialni in zdravstveni oskrbi (Urek in sodelavci, 2022),
- Življenja LGBTQ+ starejših od 50 let v času epidemije covida-19 (Jurček in sodelavci, 2022),
- Lost in translation: translating social justice into social care practice for LGBTI+ children and young people (Urek in Jurček, 2023).

Na fakulteti je bilo izvedenih tudi nekaj projektov na temo LGBTQ+ oseb in skupnosti:

- Med letoma 2006 in 2008 je potekal projekt, ki ga je financirala Mestna občina Ljubljana, z naslovom Socialno starševstvo kot ključni vidik sodobnih družinskih politik, katerega nosilka je bila prof. dr. Darja Zaviršek.

- Med letoma 2009 in 2011 je potekal projekt, ki ga je financirala s Evropska unija, z naslovom DAPHNE III: Homophob motivierte Gewalterfahrungen von Kindern homosexueller Eltern im Kontext Schule, katerega nosilka je bila prof. dr. Darja Zaviršek.
- Med letoma 2017 in 2020 se je izvajal projekt, ki ga je financiral Erasmus +, z naslovom Best practices and Care and Wellbeing Education to support the needs of LGBT people as they age (BEING ME), katerega nosilka je bila izr. prof. dr. Mojca Urek (Fakulteta za socialno delo, b. d.).
- Med letoma 2019 in 2021 se je izvajal projekt, ki ga je financirala Evropska unija, z naslovom Changing social attitudes towards gender diversity in children across Europe, katerega nosilka je bila izr. prof. dr. Mojca Urek (Fakulteta za socialno delo, b. d.).

Pomembno je omeniti tudi, da se je od leta 1994 do danes FSD na temo spolno vedenje, seksualnost, LGBTQ+ skupnost in spolna identiteta izdala 64 diplomskih nalog, 16 magistrskih nalog in dve doktorski disertaciji. Vodstvo fakultete je v letni načrt uvrstilo kontinuirana izobraževanja in uvedbo instituta LGBTQI+ zaupne osebe, ki naj bi bili dve osebi, ena iz vrst pedagoškega osebja in ena iz vrst študentk.

2 FORMULACIJA PROBLEMA

Socialno delo temelji na vrednotah spoštovanja človekovih pravic, enakosti in socialne pravičnosti, kar vključuje tudi obveznost zagotavljanja ustrezne podpore in storitev za LGBTQ+ osebe. Za uresničevanje teh načel je pomembno, da so bodoče socialne delavke med študijem ustrezno seznanjene z izzivi, potrebami in pravicami LGBTQ+ skupnosti ter da pridobijo kompetence, ki jim bodo omogočile strokovno, etično in občutljivo delo na tem področju. Zato je pomembno, da se LGBTQ+ vsebine vključujejo v študijski program fakultete, ne samo obrobno kot izbirni predmet, ampak kot obvezen del izobraževalnega procesa, ki študente pripravi na realne situacije v praksi. Pri pregledu študijskega programa FSD sem ugotovil, da se študentke socialnega dela z LGBTQ+ tematikami pogosto srečajo le občasno, največkrat v okviru izbirnih predmetov, krajših seminarjev ali posameznih predavanj. To ne omogoča poglobljenega razumevanja tematike za vse študentke, prav tako pa pogosto manjka povezovanja teorije s prakso. Posledično obstaja tveganje, da bodo bodoče socialne delavke vstopile v prakso brez zadostnega strokovnega znanja, razumevanja specifičnih potreb LGBTQ+ oseb in občutljivosti, ki je nujna za vzpostavljanje zaupanja ter učinkovito strokovno pomoč. Na podlagi tega sem se odločil, da v raziskavi podrobneje raziščem stanje na FSD. Zanimalo me je, kako so vključene LGBTQ+ vsebine v študijski program, kako sedanje študentke in socialne delavke ocenjujejo svojo pripravljenost za delo z LGBTQ+ osebami, katere vsebine in pristope pri izobraževanju pogrešajo ter katere kompetence prepoznavajo kot ključne za delo na tem področju. Posebej me je zanimalo, v kolikšni meri obstoječa izobraževalna praksa študente resnično pripravi na strokovno delo v različnih kontekstih, kjer se lahko srečajo z diskriminacijo, predsodki in specifičnimi izzivi, ki jih doživljajo LGBTQ+ posamezniki. Za pridobitev poglobljenih podatkov sem izvedel kvalitativno raziskavo v obliki pol strukturiranih intervjujev. V raziskavo sem vključil tako sedanje študente različnih letnikov kot bivše študente, ki že delujejo v praksi. Tak pristop mi je omogočil vpogled v različne perspektive, od trenutne izobraževalne izkušnje do dejanske uporabnosti pridobljenih znanj v poklicnem delovanju. Na ta način sem želel ugotoviti, kje so ključne povezave v obstoječem izobraževalnem programu in kako bi ga bilo mogoče nadgraditi, da bi bodoče socialne delavke razvile znanja, veščine in vrednote, potrebne za strokovno in etično delo z LGBTQ+ skupnostjo.

2.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

1. Kako vključene so LGBTQ+ vsebine v študijski program socialnega dela?

2. Kako študentke in socialne delavke ocenjujejo svojo pripravljenost za delo z LGBTQ+ osebami?
3. Kaj študentke in socialne delavke pogrešajo pri izobraževanju o LGBTQ+ skupnosti?
4. Katere kompetence so pomembne za delo z LGBTQ+ osebami?

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE

V okviru raziskave sem uporabil kvalitativni pristop, saj sem se osredotočil na pridobivanje opisnih in izkustvenih podatkov neposredno od udeležencev. Tak način omogoča globlje razumevanje njihovih doživljanj, stališč in izkušenj (Mesec, 2016). Namen ni bil doseči statistične posplošitve, ampak pridobiti vpogled v obstoječe stanje in odpreti možnosti za nadaljnje raziskovanje. Ugotovitve temeljijo na manjšem vzorcu študentov in socialnih delavk, kar pomeni, da rezultati odražajo njihove izkušnje in mnenja, ne pa nujno celotne populacije socialnih delavk.

3.2 MERSKI INSTRUMENT

Ker sem podatke zbiral s pomočjo intervjuja in fokusne skupine, sta zato moja merska instrumenta vodili za intervju in fokusno skupino. V obeh so bila vnaprej pripravljena vprašanja vsakokrat prilagojena potrebi zbiranja podrobnih, predvsem pa izkustvenih opisov izkušenj in mnenj.

3.3 POPULACIJA IN VZOREC

3.3.1 Populacija

Moja populacija zajema vse študentke FSD, ki imajo v študijskem letu 2024/2025 aktiven študentski status, ter vse socialne delavke, ki so zaključile vsaj eno stopnjo študija na FSD in delujejo v praksi kot socialne delavke.

3.3.2 Vzorec

Raziskovanje mi je še posebej v povezavi s socialnimi delavkami[5] otežila njihova nedostopnost, zato sem se odločil za izbiro priložnostnega vzorčenja. Na pogovor sem vabil študentke[6], ki so bile dostopne in pripravljene sodelovati, kar je dalo priložnost hitremu oblikovanju fokusnih skupin in seznama intervjuvancev. Z nekaterimi nisem mogel priti v stik v živo, zato smo se dogovorili, da jim pošljem vprašalnik, na katerega mi odgovorijo.

Fokusna skupina je bila sestavljena iz študentk FSD različnih letnikov. V skupini so sodelovale tri študentke iz magistrskega študija, ena študentka s statusom absolventa in ena študentka tretjega letnika dodiplomskega študija. Ena študentka tretjega letnika se zaradi odsotnosti ni

[5] V nadaljevanju bom uporabljal izraz socialne delavke, ki zajema socialne delavke in delavce, ki so zaključili vsaj eno stopnjo študija na FSD in v praksi delujejo kot socialne delavke ali delavci.
[6] V nadaljevanju bom uporabljal izraz študentke za vse udeleženke in udeležence fokusne skupine.

mogla udeležiti fokusne skupine ali opraviti intervju v živo ali preko Zooma, zato je na vprašanja odgovorila v pisni obliki. Dve študentki dodiplomskega študija obiskujeta modul *Socialna pravičnost in vključevanje*, dve magistrski študentki sta na dodiplomskem študiju obiskovali modul *Socialna pravičnost in vključevanje*, na magisteriju obiskujeta modul *Socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola*. Ena študentka je obiskovala modul *Duševno zdravje v skupnosti* tako na dodiplomskem študiju kot magistrskem študiju in ena študentka je na dodiplomskem študiju obiskovala modul *Psihosocialna podpora in pomoč*, na magistrskem študiju pa obiskuje modul *Socialno delo v vzgoji in izobraževanju*. Od vseh udeleženih v fokusni skupini so tri študentke obiskovale LGBTQ+ izbirni predmet na magistrskem študiju. Za pridobivanje sodelujočih v raziskavi sem uporabil priložnostni vzorec. Vabilo za sodelovanje sem objavil na spletno omrežje Facebook, v zaprto skupino Študentke_i FSD, ki je namenjen študentkam FSD. V objavi sem pojasnil namen raziskave, potek zbiranja podatkov in ciljno skupino, nato so se prostovoljno javile študentke, ki so bile pripravljene sodelovati.

V polstrukturiranih intervjujih je sodelovalo šest nekdanjih študentk FSD, ki so končale vsaj eno stopnjo študija in so bile v času raziskave zaposlene kot socialne delavke. Dve udeleženki delata na področju mladih na centru za socialno delo in sta zaključili študij na FSD leta 2001 (intervju 6) in 2017 (intervju 1). Socialna delavka, ki je študij končala leta 2017, je obiskovala tudi izbirni LGBTQ+ predmet na magistrskem študiju. Dve sta zaposleni v šolstvu in sta končali študij leta 2019 (intervju 2) in 2024 (intervju 7), obe sta obiskovali LGBTQ+ predmet na magistrskem študiju. Dve delata v nevladni organizaciji in sta zaključili študiranje leta 2021 (intervju 5) in 2025 (intervju 3) in sta prav tako obe obiskovali LGBTQ+ predmet na magistrskem študiju. Za pridobitev intervjuvancev sem uporabil metodo snežne kepe, pri kateri prvi udeleženci predlagajo ali povežejo raziskovalca z drugim potencialnim sodelujočim, ki ustreza kriterijem raziskave (Flaker in sodelavci, 2019). Ta pristop se je izkazal kot učinkovit za dostop do oseb, ki so bile pripravljene sodelovati in deliti svoje izkušnje. Kontakte za intervjuje sem pridobil preko spletnih strani organizacije ali osebe, s katero sem pred tem opravil intervju. Vsak intervju sem začel z zahvalo za sodelovanje in prošnjo za zvočno snemanje. Udeleženkam sem povedal, da bodo podatki anonimizirani, in jih seznanil z namenom raziskave. Večino intervjujev sem izvedel v živo, jih prilagodil njihovim urnikom in sproti razjasnjeval morebitne nejasnosti z dodatnimi podvprašanji. Ena študentka in ena socialna delavka sta mi zaradi pomanjkanja časa odgovorili na vprašalnik v pisni obliki.

Velikost in struktura vzorca sta bila omejena. Fokusna skupina in intervjuji so zajeli razmeroma majhno število udeleženk, kar pomeni, da svojih ugotovitev ne morem posploševati na celotno

populacijo zdajšnjih in nekdanjih študentk FSD. Poleg tega sem za izbiro udeleženk uporabil metodo s priložnostnim vzorčenjem in metodo snežne kepe, kar poveča tveganje za samoizbirno pristranskost. V raziskavo so se morda večinsko vključili posamezniki, ki jih tematika LGBTQ+ še posebej zanima ali imajo z njo več izkušenj. Fokusna skupina je lahko vplivala na odgovore udeleženk zaradi skupinske dinamike. Nekateri so morda izražali mnenja, ki so bila bolj v skladu z večino, ali pa so bili manj aktivni v razpravi. Prav tako so intervjuji temeljili na samoporočanju, kar pomeni, da so odgovori odvisni od osebne percepcije posameznika, zato obstaja možnost zaželenih odgovorov.

3.4 NAČRT OBDELAVE IN ANALIZE PODATKOV

Po opravljenih intervjujih sem s pomočjo posnetkov naredil transkripte. Podatke, ki sem jih pridobil z intervjuji in fokusno skupino, sem obdelal s pomočjo odprtega kodiranja. Intervjuje sem označil z zaporednimi številkami glede na vrstni red opravljenih intervjujev. Intervjuje 1, 2, 3, 4, 6, 7 sem opravil s socialnimi delavkami, intervju 8 je fokusna skupina s študentkami FSD, intervju 9 predstavlja vprašalnik, na katerega mi je pisno odgovorila študentka FSD. Za kodiranje sem uporabil aplikacijo Atlas.ti, ki mi je omogočila boljši pregled nad že ustvarjenimi kodami in nekoliko pospešila postopek kodiranja, saj sem lahko v transkriptih označeval želene stavke in jim dodal kodo. Rezultate sem predstavil po sklopih. Pri zapisu rezultatov sem se po vsaki zapisani ugotovitvi skliceval na kode iz intervjujev, iz katerih sem pridobil podatke.

3.5 NAČRT DISEMINACIJE REZULTATOV

Moja raziskava je del diplomskega dela, kjer želim predstaviti vlogo socialnega dela pri delu z LGBTQ+ osebami in pripravljenost študent in socialnih delavk na delo z LGBTQ+ osebami. Rezultati so predstavljeni v raziskovalnem poročilu, ki zajema teoretični pregled problematike, opis uporabljene metodologije, predstavitev ugotovitev, razpravo, sklepe in predloge za nadaljnje izboljšave. Ugotovitve raziskave bom predstavil sodelujočim v raziskavi, mentorici in članicam komisije ob zagovoru diplomskega dela.

4 REZULTATI

4.1 DISKRIMINACIJA IN NARAŠČANE NASILJA

Socialne delavke iz prakse opozarjajo, da trenutno nestrpnost do LGBTQ+ skupnosti narašča.

> »*Trenutno res plujemo v hudo napačno smer.*« (2:42)

> »*Vedno bolj je v porastu nasilje s strani mladih samooklicanih 'nacijev' nad LGBTQ osebami.*« (3:38)

Iz izjav je razvidno, da je nestrpnost še vedno prisotna med strokovnimi delavkami, ne samo pri njihovih vrednotah, ampak se ta odraža tudi pri samem delu.

> »*Jaz se spomnim ene kolegice, ki je že dolga leta v pokoju, ki je rekla, da v bistvu ona, je pa bila zelo verna, ne, da pač ne more delat z osebami, ki so istospolno usmerjeni.*« (6:57)

Ta nestrpnost ali predsodki, ki jih imajo socialne in strokovne delavke v praksi, lahko potem tudi vplivajo na življenja LGBTQ+ oseb, ki se na socialne in strokovne delavke obračajo po pomoč in zaradi tega so potem prikrajšani.

> »*Spomnim se, pri socialnem delu z družino, ko smo imeli eno socialno delavko, ki je delala na področju družine in je govorila o možnostih, da so otroci posvojeni. In sem jo vprašala, ker sem vedela, da pač takrat je bilo že možnost, da posvajajo tudi tisti, ki so onkraj hetero normativni skupnosti, da, če pač lahko tudi oni posvojijo in je pa rekla "ja, lahko, ampak v bistvu pač se skoraj nikoli ne bomo za te družine odločili".«* (7:17)

> »*Se nikoli ne odločimo skoraj. Ja, a veste, to niso najbolj, v tem smislu, pač če imaš tukaj, mlad hetero normativen par ali pa mlad, nehetero normativen par, vemo, za koga se bomo odločali. Ampak vedno pa izhajamo iz potreb otroka, da je otrok v najboljši družini. Pa še tako med vrsticami mi je povedala, pač, "so na seznamu, ampak je ful mala verjetnost, da bo lahko prišlo do posvojitve".*« (7:18)

Nekaj študentk je omenilo, da zaznavajo homofobijo tudi med svojimi sošolkami in sošolci.

> »*Na modulu je ena izmed sošolk začela debato o tem, kako se ji ne zdi pošteno, da 'biološki moški' tekmuje v ženskih športih.*« (8:131)

> »*Bi pa rekla, da opažam bolj negativni odnos do transseksualnih oseb, kot do katerih drugih skupin.*« *(*8:130)

Ena od intervjuvank je opozorila, da se predsodki skozi leta večinoma razgradijo, pogosto pa se tisti, ki jih ima, odloči, da študija ne bo nadaljeval.

> *»se mi zdi, da ko si v prvem letniku, pač je ful, pač mešanica nekih individualnih oseb. Tako so vsi z vseh smeri in je ful več po moje tudi homofobije zraven, ker se mi zdi*« (8:132)

> »*pride nekak, bolj se nekako držimo v neko tako celoto, ker imamo pač podobnega mišljenja. Ker se mi zdi, da še vseeno pet let je dolgo časa oziroma štiri, ne. In če nimaš ne vem istega mnenja kot, ne vem, sošolci, pač pol nekak vidiš, da to ni zate in pač greš, a ne*« (8:135)

4.2 IZZIVI

Eden večjih izzivov, ki ga socialne delavke v praksi doživljajo, je dvom v obstoječe znanje in odločitve, ki so jih sprejeli.

> »*To spraševanje samega sebe, ali se dovolj naredu ali bi lahko več?«* (1:29)

Socialne delavke so omenile pomanjkanje znanja na področju LGBTQ+ skupnosti, predvsem pri uporabi zaimkov in sodelovanju s transspolnimi osebami.

> »*Recimo, v zadnjih dveh letih imamo tudi trans osebe in moram priznati, da sem se takrat prvič soočala s tem, da imam težavo, kako naslavljat? Nisem se čist znašla s tem občutkom krivde, kot nisem uporabljala pravih zaimkov*.« (5:13)

Pri delu z LGBTQ+ skupnostjo je treba upoštevati specifičnost njihove situacije, saj se njihove potrebe v primerjavi z istospolno usmerjenimi lahko zelo razlikujejo in jih je treba vzeti v obzir.

> »*Kam namestiti otroka, ki je trans ali je istospolno usmerjena, kakšen način, da ne bi občutil sistemske diskriminacije kje drugje, saj jo je že tukaj občutil.*« (1:31)

> »*Morala sem namestiti eno trans osebo, ki je zelo močno škodovana iz primarne družine in sem jo morala nameščat v stanovanjsko skupino. Tukaj sem se bala, da ne bi bil ponovno izpostavljen ponovno viktimizaciji. Tuhtala sem, kaj je najbolj smotrno*« (1:47)

V nasprotnem primeru lahko ravnanje socialnih delavk vpliva na počutje mladih, saj se med zaposlenimi ne počutijo sprejeti, slišani in razumljeni. Taki občutki so lahko rezultat slabe izobrazbe na tem področju, kar vodi v neprepoznavanje potreb mladostnikov.

> »*Otrok je recimo kričal po tem, da ni sprejet zaradi svoje spolne usmerjenosti ali spremembe spola in je kričal, da zaradi tega ni sprejet med sovrstniki ali učitelji, ki niso spoštovali njegovega zaimka, ali se norčevali in naslavlja, da odi iz razreda, ker ni želel sodelovat, ker ga niso klicali po njegovem imenu*.« (1:58).

Poleg tega, da LGBTQ+ mladi v večini niso sprejeti med svojimi vrstniki, se lahko velikokrat zgodi, da je njihova spolna identiteta razkrita brez njihovega soglasja.

> »*Je bil pa v izredno veliki stiski, ko je eden od njegovih prijateljev začel njegovemu mlajšemu bratu razlagati, če ve, da je njegov brat 'peder'*« (2:28)

Spolna usmerjenost je zelo velik del identitete mladih.

> *»LGBTQ osebe se srečujejo s tisoč in eno stisko, situacijo in čustvom«* (3:42)

To lahko v situacijah, kjer posameznik ni sprejet v svoji celoti, negativno vpliva na njegovo samopodobo in proces odkrivanja samega sebe.

> »*Veliko mladih LGBTQ oseb se že tako ali tako sooča z obilico pozitivnih in negativnih čustev ob spoznavanju sebe. Pa recimo, da potem ta oseba zbere pogum, da se v javnosti ne skriva … kako takemu uporabniku ojačat samozavest in identiteto do te mere, da se ob mnogih grdih pogledih in zgražanju naključnih tujcev ne bo ves čas počutil manjvrednega ali celo prestrašenega, da ga bo za naslednjim vogalom čakala skupina gaserjev s teleskopkami?«* (3:40)

Eden od izzivov, ki ga intervjuvanke doživljajo, je tudi zagotavljanje varnih prostorov za LGBTQ+ osebe, saj le-teh primanjkuje.

> »*Prva posledica je, da v Mariboru ni velik prostora za LGBT populacijo, razen MKC ima nekaj malega. Pozna se pomanjkanje prostorov za mlade nasploh in za LGBT populacijo.*« (5:8)

Socialne delavke opozarjajo, da zaznavajo nove izzive, s katerimi se srečujejo na terenu, eden izmed njih je na primer stanovanjska kriza.

> »*Vidim pa, da pridejo zraven te housing problems s sprejemanjem s strani staršev, ekonomske stiske, občutek nepripadnosti, izoliranosti*.« (5:44)

Velika težava, ki se prav tako pojavlja, še posebej v nočnem življenju, je kemseks[7].

> »*Eden od specifičnih izzivov, s katerim se precej ukvarjamo v povezavi z LGBTQ populacijo, je verjetno kemseks (seks pod vplivom substanc), ki je sploh med MSM populacijo kar razširjen*.« (3:70)

4.3 LGBTQ+ VSEBINE MED IZOBRAŽEVANJEM

Študentke izpostavljajo, da se na FSD pogosto predpostavlja, da je sprejemanje LGBTQ+ skupnosti med študentkami samoumevno, kljub temu, da to ne drži.

> »*Kot sem rekla že prej, je sprejemanje ljudi iz LGBTQIA+ skupnosti razumljeno kot samoumevno, čeprav na žalost ni.*« (8:107)

> »*se zdi mogoče na našem faksu samoumevno, da bomo prišli v stik s temo in da se zarad tega ne deva tolk pozornosti*« (8:43)

Tako študentke kot socialne delavke izražajo skupno mnenje, da je tematika LGBTQ+ oseb v okviru študija socialnega dela redko obravnavana oziroma sploh ni vključena.

> »*Delali smo veliko na področju hendikepa, vendar se ne spomnim, da bi delali veliko na temo LGBT oseb, je pa res, da to ni bil moj primaren fokus takrat*.« (5:16)

> »*men se pa zdi glih to mal žalostno, da se ne deva temu tolk pozornosti*« (8:44)

> »*da takrat, ko recimo omenjamo, ne vem, ranljive skupine se omenja, ja, ne vem, recimo žrtve nasilja, revni, priseljenci, ampak LGBT skupnosti pa ne, recimo ne omenjajo*« (8:56)

> »*Ampak če se že zdaj tako pogovarjamo, recimo, jaz sem to ful pogrešala, da, da, LGBT skupnosti se pa res tudi tako by the way ne omenja toliko*« (8:59)

> »*Po drugi strani pa je tut malo žalostno, da si ti hodil štiri leta na faks, pa nisi nič slišal o tem*« (8:77)

> »*Ampak pri drugih predmetih, pač nikjer drugje se ne omenja toliko tega ne, niti bežno po mojem. In zato pol ljudje pridejo z neznanjem, ki ga potem iščejo pri temu izbirnemu predmetu, ne*« (8:84)

[7] Kemseks je rekreativna uporaba drog z namenom povečanja spolne izkušnje.

»*Skupnosti se nikoli ne omenja eksplicitno.«* (8:106)

»Ne pa specifično za LGBT skupnost«, »*ampak da bi pa zdaj res specifično na to skupnost, pa pač žal ne.*« (8:109)

Kadar pa se LGBTQ+ vsebine pojavljajo pri določenih predmetih, se pa pojavljajo največkrat na specifičnih modulih, vendar je njihova obravnava večinoma površinska.

»*Ampak drugače se mi pa zdi, da tekom faksa smo preko teh predmetov socialne vključenosti in vključevanja, pač ja, bilo nekakšno implicirano oziroma nekako, da so, da je tudi LGBT populacija zraven pri teh ranljivih skupinah. Tako ni pa bilo ravno direktno omenjeno to*.« (8:20)

»*Absolutno, a vedno bolj površinsko in bolj iz nekega širšega, družbenega pogleda, aktivističnih gibanj, boja za pravice itd*.« (2:16)

»*Mislim, da je nasploh v akademskem svetu tej temi namenjeno premalo pozornosti.*«, »*Spomnim se, da smo LGBT skupnost omenjali tudi pri veliko drugih predmetih, a nikoli nismo šli prav v specifike oz. dobili nekega konkretnega znanja*.« (2:40)

»*Lahko bi rekla, da nekatere osnove sem poznala in sem se na fakulteti s temi stvarmi srečevala, vendar zaradi tega, ker sem se tudi odločila za takšno področje*.« (1:13)

Socialne delavke poudarjajo, da tematika pogosto ostane na ravni splošnih omemb, brez povezovanja z izkušnjami iz prakse ali analize konkretnih primerov.

»*O kazenskih postopkih, ko delaš z mladimi in z družinami, s čim se srečujejo, se o temu ne govori. Kot da to ne obstaja.*« (1:26)

»*Pa tudi, kako različno je dela v CSD-ju in nevladnih organizacijah. Ne pove se dovolj*.« (5:30)

Ena od socialnih delavk opozarja tudi na selektivnost pri vključevanju raznolikosti, pri določenih predmetih se obravnava le ena skupnost ali oblika različnosti, medtem ko se drugi vidiki spregledajo ali se jih popolnoma izključi.

»*Že v mojem času, ko sem bila študentka, je veljalo pri predmetih dela z družino, da se vedno naslavlja delo z osnovnošolskimi slovenskimi otroci in so se izključevale vse druge različnosti.*« (1:22)

Podobno mnenje imajo tudi študentke.

»*In je po mojem čisto dovolj ljudje z ovirami, predmet kot cel predmet in kot ne vem še omembe sproti, ne, pa pač imamo tudi spet pet predmetov različnih, ne vem, izbirnih, ne vem, kaj je že bilo neki, hendikep kot družbena neka trauma, a ni neki tazga …*« (8:124)

»*Ne vem, o holokavstu govorimo pri desetih predmetih. Um, petkrat na leto, krat pet let. Pač to je mislim tako, pač je, mislim, da plac ni še bil težava na našem kurikulumu, ker je dosti enih zadev, ki pač ljudje so tko pač kolektivno, dobivam vibe, da smo tko spet …*« (8:123)

Največ socialnih delavk se je z LGBTQ+ temami srečalo na izbirnem predmetu na magistrski stopnji, kjer so predelovali različne teme.

»*pa potem na magisteriju, takrat še poimenovan predmet onkraj hetero normativnosti«* (7:15)

»*Lahko bi rekla, da nekatere osnove sem poznala in sem se na fakulteti s temi stvarmi srečevala, vendar zaradi tega, ker sem se tudi odločila za takšno področje.«* (1:13)

»*Na magisteriju smo imela izbirni predmet, res se ne morem spomniti, kako se je imenoval pri gospe Jelki Zorn, pri katerem smo se posvečali manjšinam in zatiranim oz. diskriminiranim skupinam, LGBT skupnost je bila seveda ena izmed njih.«* (2:8)

»*In pa predmeta socialno delo onkraj heteronormativnosti na podiplomskem študiju*.« (3:19)

Podobne predmete so obiskovale tudi nekatere študentke.

»*Potem je bila Mojca Urek dejansko predavanje o LGBT starejših, kot perspektiva starih ljudi v domovih in tako naprej*.« (8:19)

»*LGBTQ plus perspektive v socialnem delu.*« (8:12)

»*socialno delo v okrah heteronormativnosti*« (8:13)

Teh predmetov pa niso imeli vsi, nekateri teh predmetov niso imeli.

»*Ne …*« (8:11)

»*jaz pa nisem imela nobenega*« (8:14)

Obojni izražajo razočaranje nad tem, da ni bilo ponujeno poglobljeno in kritično znanje.

»*Pač pričakuješ neko res poglobljeno tematiko z neko bolj kritično noto, mogoče raziskovalno, a veš, tako, da se tako ukvarjaš s tem, da si res seciraš in si tako, ne vem. LGBT skupnost, ja. V letih, v sedemdesetih letih so bila ta in ta gibanja, na tak način so delovala, takšne politične pritiske so doživljali, karkoli.«* (8:79)

»*Tako da, v bistvu jaz sem bolj odhajala z nekim razočaranjem, no.«* (8:92)

»tako nisem se neki tako ful neki novega naučila« (8:93)

»*Super, da smo jih obdelali, ni pa niti približno dovolj za konkretno pomoč osebam, ki znajdejo v takšni ali drugačni stiski povezani z LGBTQ temo.«* (3:28)

»menim, da bi nas moral študij bolje opremiti ne samo z osnovami LGBTQ definicij, temveč tudi s konkretnimi situacijami in prijemi za reševanje stisk, s katerimi se uporabniki ali morebiti študentke FSDja srečujejo v praksi …« (3:31)

»*Moj point je, da mi je v času študija manjkala globina*.« (3:41)

»*Zdajle se srečujemo tudi z uporabniki, za katere še jaz ne vem točno, kaj to pomeni. Bom rekla, tut ne vem, kaj je binarna oseba …*« (6:14)

»*Še več znanja, še več izkušenj, še več nekih raziskav. Še, ja. Tako še več in več*.« (7:20)

Tako socialne delavke kot študentke menijo, da bi morale imeti študentke obvezen LGBTQ+ predmet, ne le izbirni predmet na drugi stopnji študija.

»*Definitivno bi najprej predlagala uvedbo LGBTQ predmeta za vse študente*.« (3:74)

Druge predlagajo, da bi morali biti ti izbirni predmeti dostopni že v prvih letnikih študija, ne šele na magistrski stopnji.

»*definitivno tako drugi letnik komot prvi, ko prvič, ko so izbirni predmeti komot ta predmet*« (8:81)

»*vsaj izbirnih predmetov na dodiplomco na to temo*« (8:117)

Kljub kritikam tako socialne delavke kot študentke prepoznavajo, da jih je študij osebnostno spremenil in približal marginaliziranim skupinam.

»*Ker vem, da koliko sem jaz naredila nekega napredka skozi študij, od kdaj sem prišla, s kakšno mentaliteto sem se vpisala na faks in s kakšno mentaliteto sem zaključila faks, je ful velika razlika, a ne. In bi bilo fino, če bi se lahko že prej podprla …*« (7:49)

»*Ja, jaz bi rekla, da na splošno sem okrepila ta nekak čutek senzibilnosti do drugih ranljivih skupin …*« (8:142)

»*Mislim, bolj kritično gledam na, na vse in obe strani, no, pač ne samo ja. Mislim, ful sem se vzdržal, bolj ustvarilo mi je mnenje. Prej ga nisem imel, tako. Tako ustvarilo mi je mnenje, pa isto recimo z migracijami. Migranti, zdaj imam mnenje, kar sem pač ful hvaležen, ker prej ga res nisem imel in je to pač neka taka tema, ki si bi želel človek imet mnenje, ker je pač dosti v pogovoru ne, prisotna. Pač ustvaril sem si mnenje, kar mi je še zmeraj ful fajn*.« (8:139)

4.4 VARNO POČUTJE NA FAKULTETI

Socialne delavke so se na fakulteti počutile varno pri izražanju mnenj in razpravah, povezanih z LGBTQ+ temami.

»*Izredno dobro, varno in podporno.*« (2:21)

»*vendar mislim, da je bilo ozračje okej*« (5:34),
»*Na splošno zelo dobro …*« (7:21)

Podobno se počutijo tudi študentke danes.

»Ja*z osebno itak se pač počutim podprto, ker se mi zdi, da vseeno smo, popolnoma, mislim, ne popolnoma, ampak pač smo zelo sprejemajoči v naši stro*ki.« (8:29)

»*Tako da se mi zdi, da definitivno, pač se počutim podprt pa sprejet tle, sigurno*.« (8:33)

»*Da, na fakulteti nisem dobila občutka kakršnegakoli odpora do te vsebine …*« (9:6)

Socialne delavke niso zaznale, da bi bila obravnava teh tematik nezaželena ali da bi naleteli na odkrito nesprejemanje s strani soštudentk ali pedagoškega osebja.

»*Nikoli nisem dobila občutka, da bi bil to tabu, ali da bi bilo treba biti pri tej temi previden*.« (2:22)

»*Zdi se mi, da je bila LGBTQ tematika odlično sprejeta*.« (3:50)

»*Na fakulteti takih izkušenj nisem imela. Vedno sem se počutila varno in podprto, tako s strani ostalih študentk kot s strani profesoric in profesorjev*.« (3:55)

»*Tam smo se tudi pogovarjali o teh stvareh, ampak nekak se ni ustvarilo ozračja, ki bi bilo nesprejemajoče ali pa bi študentki imele neka druga mnenja*.« (7:24)

Več intervjuvank je povedalo, da so k večji sprejemljivosti LGBTQ+ oseb na fakulteti prispevale tudi njihove osebne izkušnje iz zasebnega življenja, bodisi so imele bližnje stike z osebami iz LGBTQ+ skupnosti bodisi so bile same del te skupnosti.

»*Verjetno je tu za dodat, da me izkušnja morda zavaja, ker sem bila vedno obkrožena z LGBTQ osebami in podporniki skupnosti.«* (3:53)

»*Jaz imam recimo kar nekaj prijateljev, ki živijo že dolga leta kot pari. Jaz osebno nimam s tem nobenih problemov, da bi rekla, da ne bi bila odprta do drugačnih, ne glede na karkoli, ne.*« (6:56)

»S*em pa tudi jaz ful v tej skupnosti …*« (8:41)

4.5 PRAKSA IN PRIPRAVA NA DELO

Mladi so pogosto napoteni na centre za socialno delo zaradi različnih razlogov, od družinskih težav, šolskih stisk do vključenosti v kazenske postopke.

»*Sama napotitev je zelo različna. Primeri so zares edinstveni in jih ne moremo posplošit …«* (1:7)

»*Nekateri so napoteni zaradi težav, ki jih imajo v družini, zaradi kazenskih postopkov ali pa težav, ki jih imajo v šoli*.« (1:8)

Ne glede na razlog vključitve prihoda pa številni med njimi pri socialnih delavkah prvič najdejo varen prostor, kjer lahko odkrito spregovorijo o svoji spolni usmerjenosti in spolni identiteti.

»*Sem zelo vesela, da so našli zaupno mesto oziroma varno mesto, da so o temu spregovoril.*« (1:10)

»*Spomnim se primera, ko je bila mlada uporabnica, še mladoletna, ki je pri meni sedela in govorila v enem spolu, nato ko me je vprašala, ali vi vidite kako jaz zgledam?*« (1:11)

»*Tudi v bistvu smo dali mladim informacije, kam se lahko obrnejo*.« (6:10)

Socialne delavke zagovarjajo, da je treba do vseh mladih pristopiti enakovredno in spoštljivo, ne glede na njihovo spolno usmerjenost, spolno identiteto, narodnost ali druge osebne okoliščine.

»*in da jih je treba enakovredno obravnavat in jih vključiti v čisto enakovredne sisteme*« (1:36)

»*Zdaj pri samem mojem delu ni razlike, če je nekdo recimo, ne vem, ali istospolno usmerjen ali transspolen ali sploh išče še identiteto, bom rekla zame v bistvu, sem mogla ugotovit, kako lahko pomagam tej osebi, ali je to deklica ali mladostnik*.« (6:11)

Pogosto sodelujejo z drugimi nevladnimi organizacijami, strokovnjaki, terapevti, ki lahko prispevajo k ozaveščanju in razumevanju LGBTQ+ tematik,

»*Povezala sem se tudi s pedagoško fakulteto in sem se povezala z njihovim asistentom, ki je prav za to področje, ko smo imeli zelo zanimiv primer v eni od osnovnih šol.«* (1:33)

»Pač povemo, kam se lahko obrne na katerega terapevta. Ali pa ne vem, katera nevladna organizacija se s to tematiko ukvarja.« (6:35)

»*jaz sem sodelovala s temi strokovnimi delavkami, ki so delale tukaj, in v bistvu, če sem bila v dvomu, kaj bi bilo potrebno, Sem se obrnil najprej na to …*« (6:41)

ali slavnimi osebami.

»*Drugač pa recimo smo sodelovali tudi Salome na enih določenih prireditvah*.« (6:19)

Večina socialnih delavk ocenjuje, da so pridobile nekaj znanja o LGBTQ+ skupnosti tekom študija, a nezadostno za učinkovito delo v praksi, tiste, ki ocenjujejo, da imajo dovolj znanja, pa pravijo, da to izhaja iz osebne izkušnje in lastnega interesa za temo.

»*Za prvo, torej LGBT, definitivno bi rabila še*.« (1:68)

»*Faksu bi dala oceno ene 2–3, če gledam na nivoju 1–5 glede znanja, ki ga nam je dal.«* (5:15)

»*Ali se počutim dovolj pripravljeno? Ne, še.*« (6:22)

»počutim se zelo usposobljeno in pripravljeno za delo z LGBTQ uporabniki, prihaja pa moja poklicna samozavest pri delu z uporabniki predvsem iz osebne izkušnje in lastnega interesa za temo« (3:16),

»*Če bi pa delala na kakšnem drugem področju, če bi delala eksplicitno z ljudmi znotraj LGBT skupnosti, bi pa po mojem rabila več znanja*.« (7:8)

Poudarja se, da samo teorija ni dovolj in da so za kompetentno delo potrebne izkušnje, saj je znanje, pridobljeno na fakulteti, zgolj osnovno.

»*Niti ne, bilo je zelo teoretično nastavljeno, kar mi je dalo nek okvir, ampak je dosti daleč od prakse*.« (5:23)

Teorija na fakulteti je kot osnovni okvir, ki ga je pri delu v praksi treba bistveno nadgraditi.

»*Teorija je pomembna, definitivno, ker brez teorije ne moreš svojega dela dobro opraviti. Ne moreš poznat nekih ... ko boš v praksi delal neke stvari, ne boš razumel, zakaj nastane tako, kaj je pogojevalo nekaj in tako dalje. Za to je teorija fantastična, ampak je premalo. Potrebno je poznati področje dela, biti na terenu, med ljudmi, kar socialno delo samo po sebi je.*« (1:73)

»*Ker, bom rekla, na fakulteti je tisto, kar mi dobimo, čista osnova. To so, bom rekla, temelji.*« (6:53)

Za nadgrajevanje znanja so se mnoge socialne delavke zanašale na neformalne oblike izobraževanja, saj je organiziranih izobraževanj o LGBTQ+ temah premalo.

»*Tudi, vendar tega ni veliko*.« (1:32)

»*Glede na to, da sem jaz že tolko let v poslu, je v glavnem samoizobraževanje.*« (6:86)

Udeleževale so se strokovnih predavanj, sledile aktualnim politikam in zakonodaji, sodelovale z različnimi ustanovami, pridobivale izkušnje pri LGBTQ+ uporabnikih preko neposrednih pogovorov in spremljale vsebine na socialnih omrežjih, v serijah in dokumentarcih, povezanih z LGBTQ+ osebami.

»*Imeli smo predavanja, okroglo mizo in ogled filma, za 8. marec smo imeli dogodek, kjer sem vključevala istospolno usmerjene pesnike oziroma kulturnike, da so se predstavili.*« (5:36)

»*Ja. Magdeburg, kjer smo govori in poslušali predavanja na temo LGBTQ+ skupnosti in spoznavali skupnost*.« (7:28)

»*Vsemu temu, kakor se da, vestno sledim, spremljam politiko, spremembe, odzive in mnenja ljudi.*« (3:57)

»*predvsem veliko berem, nabiram lastne izkušnje in nabiram zgodbe in izkušnje naših uporabnikov*« (3:56)

»*Če to ni mogoče, rada uporabljam tudi aplikacijo Tik Tok, saj na njej ogromno različnih ljudi z različnimi izkušnjami pove marsikaj, tako da se mi zdi super orodje za vpogled v različna razmišljanja in mnenja ...«* (3:63)

»*Ja, Instagram. Sploh če so kakšne neke te informativne narave*.« (7:29)

»V*eliko sem se naučila preko serij in tega. Približalo mi je teme, s čim se LGBT populacije sploh soočajo.«* (5:40)

»*pogledam kakšen film, če je kakšna slučajno stvar na televiziji, ki je podporna, ki je kontra*« (7:27)

Socialne delavke so poudarile tudi nujnost vzpostavitve varnega okolja znotraj delovne ekipe, zato v sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami organizirajo izobraževanja za vse zaposlene.

»*Organizirali smo tudi z Legebitro za terensko ekipo, ker nismo vedeli, kako hendlat na terenu hofobne opazke*.« (5:39)

4.6 POTREBNE KOMPETENCE

Socialne delavke in študentke so naštele naslednje pomembne kompetence pri delu z LGBTQ+ posamezniki.

- Za lažje razumevanje je pomembno poznavanje skupnosti in osnovno znanje o spolni usmerjenosti.

  »*mogoče že znanje oz. osnovno razumevanje, da spolna usmerjenost ni izbira«* (8:156)

  »*Rekla bi, da je precej koristno, če je tudi socialna delavka del LGBTQ skupnosti, ali pa naj jo vsaj zelo dobro pozna in razume, da se lažje poistoveti in razume stiske uporabnikov in situacije s katerimi se srečujejo*.« (3:73)

  »*Definitivno zanje in poznavanje …*« (1:62)

  »*Mislim, da je treba poznati specifike te skupine ljudi, vpliva diskriminacije in zatiranja na ljudi, načine opolnomočenja in zagovorništva in spoštljivega vedenja in načinov pomoči, tudi če sam nisi del te skupnosti, v smislu, kako jih podpreti, brez da si pokroviteljski ali še huje poglabljaš že tako obstoječo diskriminacijo*.« (2:34)

  »*najprej to znanje, ki ga moraš imet o tem, kaj lahko ljudje doživljajo, kakšna je družba, če pač sam nimaš teh izkušenj, ali pa, ne vem, ljudje, ki so ti blizu, nimajo teh izkušenj, da bi vedel, kaj se dogaja*« (7:35)

- Več socialnih delavk izpostavi, da je pri kakovostnem delu ključno osebno ravnanje, predvsem odprtost.

  »*vendar kar ti pomaga vse to, če ti v sebi nimaš vrednot, kjer to sprejemaš, spodbujaš, suportiraš, ljudi obravnavaš enakovredno*« (1:63)

  »*Torej preplet vsega, če nisi dober strokovni delavec oz. socialni delavec in si pripravljen delat z različnimi populacijami in to normalno sprejemati, potem ne bit na tem področju*.« (1:66)

»*Mislim, da mora biti socialna delavka, ki dela z LGBTQ populacijo, sprejemajoča, odprta in predvsem brez predsodkov o LGBTQ populaciji.*« (3:72)

»*Jaz mislim, da predvsem odprtost …*« (5:46)

»*Za prvo moraš biti odprt. To je prvo.*« (6:89)

- Socialne delavke poudarjajo, da je pomembno prepoznati lastne predsodke in jih tudi aktivno nasloviti in preseči, namesto da jih ignoriramo.

  »*pragmatičnost, pa res zavedanja samega sebe, da je okej, če imaš predsodek, vendar ga moraš naslovit in delat na temu*« (5:47)

- Sposobnost osebne refleksije.

  »*Na prvo mesto bi dala odprtost do svojih občutenj, ker to uporabnik zazna in lahko včasih narediš več škode*.« (5:50)

  »*če pa ne delaš direktno z LGBT ljudmi, da bi reku, okej, vsak dan imam dnevni center, kamor prihajajo otroci ali pa kakorkoli. Se mi zdi pa zavedanje tega, da, ko razmišljaš o situacijah, recimo primer, kjer je bilo poročano v enem domu za stare, ko sta bila dva moška v sobi in so ju pač enkrat prišli noter tele negovalci in so jo opazili, da sta oba gola. Ne vem točno, kaj in kako sta delala in so rekli, aha, to gre pa za nasilje! Nikakor ni nihče v dvomu pomislil, niti socialna delavka, da morda pa, sta se končno našla, morda pa sta raziskovala svojo spolnost ali pa živela spolno usmerjenost, kakorkoli, ane. Da je to neka leča oziroma ja, tako, kot sem že pač prej rekla, ane, da nas različne stvari oblikujejo in se zavedat vseh teh različnih vidikov življenja. Ali ko bereš neko zakonodajo, pa rečeš, aja, saj smo inkluzivni za vse. Ja, a smo res*?« (7:37)

- Oboji se strinjajo, da sta aktivno poslušanje in empatija pomembna.

  »a*ktivno poslušanje, ko se pride do težkih vsebin*« (5:49)

  »*imam občutek, da folk ful nima empatije več«* (8:167)

- Ena od socialnih delavk poudari pomembnost zavedanja, da je proces dolgotrajen in da je potreben čas, da lahko posameznik govori o sebi in se izraža.

  »*In pa v bistvu počasi stvari tudi bolj počasi, ne. Nekatere stvari lahko rešiš v enem, v dveh, treh pogovorih. Nekatere stvari so proces*.« (6:93)

  »Ne moremo preverit, moramo te odločitve pri teh uporabnikih. A je to zdaj, ne vem, samo faza, ali je to že blizu tistega, da se odločiš in v bistvu pomagamo jim pri tem, da lahko se izražajo, da lahko sploh govorijo o tem, ne. Ker, a veš, tega ne poveš sošolcu v živo. Jaz sem pa ne vem. Ali pa razmišljam, ne.« (6:94)

- Tako socialne delavke kot študentke govorijo o kompetenci poglobljenega dela z družinami, kjer starši ne sprejmejo otrokove identitete, in podpori otroka pri procesu samorazumevanja in pridobivanju samozavesti.

  »*V bistvu bi bilo na tej ravni in potem na mikroravni kako izpeljati razgovor, da ne prizadeneš otroka, da ne prizadeneš družine. Kako opravit oziroma s kakšnimi vprašanji zastavljat to. Pri čem podpret družini ali otroka najstnika. Kaj mu lahko zagotoviš in kateri podporni programi so tisti programi, ki to naslavljalo*.« (1:40)

  »*Kaj pa ljudje rabijo, da bodo vključeni? A to pomeni, rečeš, ja, kaj v moji pisarni so vsi dobrodošli, ne glede na to, na njihove osebne okoliščine? Ja, ampak ljudje imajo lahko negativne izkušnje z uradnimi osebami, da so bile homofobne. In a to pomeni, da si nalepim mavrično zastavico na vrata ali pa ne vem kam. A je lahko to že nek znak, da se bodo ljudje lahko bolj varno vključevali, ne. So neke male stvari lahko, ki ustvarjajo varen prostor za ljudi, da so lahko vključeni …«* (7:38)

  »Kompetence dela z otroki, ki imajo stisko razumevanja svoje lastne identitete in nudenje podpore pri tem.« (9:19)*, »Kompetence dela s starši otrok, ki so LGBTQIA+, še posebej poudarek na neodobravanju otrok in kaj to pomeni za otroka*.« (9:20)

- Študentke so omenile prisotnost kritične refleksije družbe in okolice, v kateri živi posameznik, ter kako prepoznati vpliv družbene diskriminacije na uporabnikovo delovanje.

  »da bi bilo ful koristno, da geografsko, zgodovinsko in politično znaš umestit to skupnost v družbo, v kateri obstaja. Da veš, kaj, od kod v tej skupnosti in v tej družbi prihaja in sovraštvo in od kod sprejemanje in kaj skozi zgodovino, ne vem, če greš, ne vem v Boston, nekam, imaš čisto drugo LGBT skupnost in skupaj zgodovino in ljudje, ki gledajo na to skupnost čisto drugače. Tle pri nas se ne asociira te skupnosti recimo toliko z aidsom, ampak se asociira to skupno samo z nekimi ne vem, ja kaj si pa vi izmišljujete, nekaj najbolj tako, nekaj, kaj ste vi tam« (8:164)

  »družbena kritičnost spada tle zraven, da pač si, da bereš, da razviješ ta instinkt in ta neko to neko hibo, da klikneš na neke te oglase, da klikneš na neke komentarje in gledaš, kaj ti sporoča skupnost in kaj ti sporoča družba« (8:165)

4.7 DELO Z UPORABNIKI

Socialne delavke v raziskavi so že imele izkušnje pri delu z LGBTQ+ uporabniki.

> »*Z LGBTQ uporabniki se pri delu srečujem vsakodnevno …*« (3:5)

> »*V zadnjih petnajstih letih več.*« (6:6)

> »*Ne vem točno, kako bi opredelila, kako pogosto. Težko bi rekla, da vsak dan imamo pa na šoli tako učence kot starše, ki jih lahko kategoriziramo kot LGBT uporabnike. Z obojimi sem pogosto v stiku.*« (2:4)

> »*Velik se srečujem*.« (5:7)

> »*Kolk pogosto se srečujem, bi pa rekla, da je v vsakem razredu recimo, po en ali dve osebi, več bi rekla, če po izgledu sodim, ampak tko, da pa na deklarativni ravni bi pa rekla tri osebe na razred. Vsak dan, ampak ne v večini*.« (7:6)

Ugotavljajo, da mladim veliko pomeni že to, da imajo odraslega sogovornika, ki jim zagotovi varen prostor, kjer lahko odkrito govorijo o svoji identiteti.

> »*Letos se je zgodilo, da mi je najprej en učenec povedal, da je ugotovil, da je gej, o tem sva veliko govorila in veliko mu je pomenilo, da je imel nekoga odraslega, s katerim je lahko o tem debatiral. S starši namreč o tem še ni želel govoriti, pa ne zato, ker bi se bal njihove reakcije, bil je namreč mnenja, da bosta to starša lepo sprejela, samo ni se mu še zdel pravi trenutek.*« (2:27)

> *»Sem ji rekla, da vidim in vidim, da ne želiš definirati svojega spola, je sredi razgovora spremenila svoje zaimke in je začel govoriti v moškem spolu. Od takrat naprej sva govorila v moškem spolu in sva v tej smeri tudi velik stvari delala in sva reševala težave, ki so nastale tudi s tega področja. Bilo je teh primerov kar veliko, pri meni so ta vrata bila vedno odprta in so se stvari normalno in spontano razvijale*.« (1:12)

Majhne geste in opore s strani socialnih delavk lahko imajo dolgoročen vpliv na mlado osebo, še posebej v kriznih obdobjih.

> »*Pogosto sem videla pri mladih, da ne rabijo veliko, da začutijo, da nekdo je na njihovi strani. Tudi leta, ko nisi več v njihovem življenju, še vedno rečejo kakšen stavek, ki si jim ga rekel. Povedo kakšno stvar, ko si jim stal ob strani, jim ponudil kakšno roko. Za nas majhne stvari, mogoče sploh niso majhne, so v življenju ljudi, sploh mladih zelo pomembno*.« (1:65)

Pomemben je konkreten in odkrit odziv na komentarje o diskriminaciji katerekoli skupnosti, saj lahko ustavi širjenje nesramnosti, tudi če s tem ne spremeni prepričanj.

> »*Zelo hitro me je ta previdnost minila in zdaj zelo konkretno, sicer strokovno na take izjave reagiram in dam vedeti, da so nedopustne. Takrat obmolknejo in prenehajo, dvomim sicer, da mislijo drugače, a vsaj ne širijo več nesramnosti*.« (2:33)

Konkreten odziv socialnih delavk na nasilje je lahko tudi ključni element za izboljšanje odnosov in ustavljanje nasilja med vrstniki.

»*Takrat sem jaz zagnala akcijo, srečna sem bila, ker je pristal na to, da sem vse njegove sošolce, vsi so namreč vedeli kaj se je zgodilo... soočila z njihovimi dejanji. Imeli smo dolg pogovor, pol solz iz obeh strani, dejanje sem močno obsodila in fantom je dejansko postalo jasno, kako ogabno zadevo so speljali. Resnično smo se izredno odkrito pogovorili in od tam naprej ni bilo nobenega podobnega dogodka več, celo spet so se začeli družiti. Kar se mi je zdel mali čudež in velika zmaga …*« (2:29)

»*Jaz imam zdaj v obravnavi enga mladostnika. Na avtobusu sta bila dve osebi, ki sta bli oblečeni v ženske. Bila sta dva fanta in v bistvu je imel mladostnik občutek, da ga ti dve osebi osvajata. In jst rečem, če bi te dve punce osvajale, pa ti ne bi ble všeč, kaj bi naredu? Je kaj, se obrnu stran, sem rekla in zakaj pa v tem primeru se nisi obrnil stran, ne? Ja, kakšne pa sta bla, kakšna sta bila, ne, kako sta lahko v ženskih oblačilih, kako sta lahko, to. Kako si upata me in sem rekla enako. Se pravi tud fantje, mate opazke ob puncah. Kva moramo to prežvet in tako naprej. In njemu se je zdelo čist normalno, da je on tako reagiral, ker je prišlo do fizičnega. Ker njemu se je zdelo pač čist normalno, da je lahko fizično nasilen samo zato, ker sta drugačna. Kaj bi tudi dekleta udaril, ki bi bla, ne vem po tvojih kriterijih ali pa merili, ne vem, nesimpatična. A bi udaril? Ne, ne bi. Zakaj? Kdo ti daje pravico, ane? Ja, takih ne bi smel živeti, mislim …*« (6:72)

Velikokrat pride do prekinitve stikov v družini, med staršem in otrokom, ker starši ne morejo sprejeti spolne usmerjenosti svojega otroka.

»*Ampak je to trajalo ene dve, tri leta, da je v bistvu ob podpori zmogel, da je recimo povedal najprej mami, oče tega nikoli ni mogel sprejeti in tudi ni bilo potem nobenih kontaktov več. Tudi oče je bil tukaj nasilen …*« (6:39)

Pomembno je prepoznavati potrebe skupnosti in vzpostaviti odnos z mladimi, da se lahko LGBTQ+ osebam zagotavljajo vse potrebne informacije in zmanjšuje potencialno škodo.

»*Ustanovili smo program SPO, s katerim redno obiskujemo gej klube in queer zabave, ozaveščamo, informiramo, delimo materiale za zmanjševanje škode, organiziramo brezplačna in anonimna testiranja na spolno prenosljive okužbe, nagovarjamo ljudi, da testirajo svoje substance, si zapisujejo doze …*« (3:71)

Nekateri delodajalci so sprejeli ukrepe, katerih namen je preventivno preprečiti diskriminacijo še pred vstopom na delovno mesto.

»*Pred zaposlitvijo imamo tudi vprašalnik, kjer je vprašanje, kaj si misliš o LGBT populaciji in če oseba vidimo, da ima čudne komentarje, ne more priti v ekipo.«* (5:42)

Pomembna je tudi skrb za raznolikost, ki prispeva k občutku pripadnosti uporabnikov.

»*Imamo zelo močno ekipo, ki so različnih barv, tako da naša terenska ekipa je zelo pisana, mogoče bolj kot ljubljanska, ker se mladi težko najdejo v nek community in je to postal en prostor, prijazen in odprt*.« (5:9)

4.8 ŠTUDENKE IN PRIPRAVLJENOST NA PRAKSO

Študentke se pogosto ne počutijo pripravljene na delo z LGBTQ+ uporabniki. Navajajo, da jim primanjkuje strokovno znanje in samozavest, ki bi jim omogočila nuditi ustrezno podporo.

»*Tako da jaz definitivno se ne počutim, da bi lahko, ne vem, sploh nekomu kaj pomagala, ker se mi zdi, da ti ne razumem čist v celoti, kaj ta skupnost je. Kljub temu, da imam pač poznanstvo iz te skupnosti in tako naprej, a ne.*« (8:66)

»*Meni se zdi, da sem zelo slabo pripravljena.*« (8:55)

»*Seveda bi večji obseg LGBTQIA+ vsebin pripomogel k mojemu občutku pripravljenosti za delo s pripadniki skupnost …*« (9:7)

»*Jaz bi rekla ne, ker nisem izvedela nič novega specifično glede skupnosti.*« (8:175)

»*pač jst bi tudi rekla, da nas je dosti slabo pripravil*« (8:25)

Medtem ko je ta občutek pri nekaterih prisoten kljub osebnim povezavam s skupnostjo, se pri določenih ti občutki povezujejo z odsotnostjo neposrednega stika s skupnostjo.

»Ja, jaz pač morem povedat, da jaz sicer izhajam iz zelo take konservativne družine in krščanske in sem bila zelo s temi anti temi stvarmi obdana, kar je mene, mislim, Ampak jaz osebno pač res imam premalo znanja in jaz se ne morem postaviti na eno stran in bi si želela imeti več znanja, ker si pač želim bolj biti bolj sprejemajoča do tega, ker se mi zdi, da pač vseeno to ne sme definirati osebo oziroma moj odnos do te osebe. In ja, že iz tega vidika lahko rečem, da sem tudi pričakovala nekaj več znanja o tem in ga nisem dobila, čeprav zdaj res mislim, ker tudi nisem tolk v stiku s to populacijo. Res pa ne morem rečt, kera so zdaj tista specifična znanja, ki mi manjka ali pa kaj so tista specifična področja v družbi, na katera bi mogli nagovarjat v, na faksu …« (8:151)

»*imam ful premalo izkušenj glede tega in sem ful premalo v stiku s tem«* (8:99)

Prav tako izpostavljajo, da jih teoretične vsebine v okviru študija ne pripravijo dovolj na konkretno delo, saj je šele praksa tista, ki jim omogoča pridobivanje resničnega razumevanja in uporabnih veščin.

»Ampak menim, da res ful nisem akademski človek in mogoče bolj dajem na to, kar se jst naučim dejansko iz neke prakse, ker se mi zdi, da jaz zaradi tega, ker delam kot študentka, pač v praksi …« (8:153)

»Faks ne, praksa, ja. Definitivno bolj praksa kot faks …« (8:137)

»Imamo ne bolj easy primere. Ja, tudi ko smo imeli te igre vlog in to je bilo vse tako nekako bolj kot zajebancija, ampak pač tako na nek pogovor. Pa pač tako da nihče noben ne pripravi. Vsak je povedal en svoj problem, ki ga imam in pač tako ful te ne pripravi, kaj dejansko realni svet?« (8:182)

»Jaz se čutim pripravljeno za delo s to skupino, ampak ne zaradi fakultete, ampak zaradi osebnih izkušenj in zanimanja za temo v privatnem življenju.« (8:53)

4.9 PREDLOGI IN PRIPOROČILA

Socialne delavke predlagajo več konkretnih vsebin, ki bi študentke pripravile na kompleksnost situacij, s katerimi se LGBTQ+ osebe srečujejo.

> »*ne moreš improvizirat in po navdihu človeka podpirat, ampak potrebujejo konkretno pomoč in suverenost socialnega delavca …*« (3:29)

> »*Predvsem pa je to temo treba obravnavati hkrati široko in tudi zelo ozko , v smislu pogledat, kaj pomeni na družbeni ravni pa tudi zelo specifično kako delati z osebo LGBT, ki pride k tebi po pomoč*.« (2:38)

S tem se strinjajo tudi študentke.

> »*Se mi zdi, da če ne drugo specifično za situacijo, bi nas moral to ful na splošno opremit faks z neko radovednost …*« (8:179)

Vse intervjuvanke izražajo potrebo po uvedbi obveznega predmeta o LGBTQ+ vsebinah ali izbirni predmet v nižjih letnikih.

> »*Mislim, da bi absolutno lahko en predmet posvetili temu …*« (2:35)

> »*Morda kar kakšen predmet, lahko izbirni, ki bi bil namenjen samo tej temi.*« (2:20)

> »*da kakšen predmet na dodiplomcu že na začetku, že v prvem letniku, mislim v vsakem letniku*« (8:199)

> »*ustvarjanje novega predmeta*« (9:15)

> »*Menim, da bi ponudba izbirnega predmeta bila napačna odločitev*.« (9:16)

> »*Se mi zdi, da človek oziroma študent, ki ni tolk izpostavljen sploh tej skupnosti, bi po mojem imel že sploh težavo pri prepoznavanju pojmov, pri prepoznavanju ljudi kot na primer čist osnovne stvari, no. Kaj pomeni, da si Queer, kaj pomeni trans, kaj pomeni intersex …*« (8:62)

> »*Več programov na tem področju in se seznaniti o teh področjih*.« (1:75)

> »*Ali pa magar ne vem, da imaš isti zbirni predmet, pa ga lahko izbereš, pač ne moreš večkrat, ampak nekdo, ki v prvem letniku ga ni vpisal, ga pa lahko v drugem ali pa tretjem vpiše, a ne*.« (7:48)

Predlagajo tudi, da se LGBTQ+ teme vključijo v obstoječe predmete.

> »*Se mi zdi pa smiselno, da bi bilo možnost s tem se že prej srečati, ne samo preko modula, kjer recimo, si videl to neko rdečo nit, da smo se tudi o tem pogovarjali, ampak da bi lahko nekdo tudi izven našega modula oziroma tega modula se lahko s tem spoznal, recimo, če bi ga tudi zanimalo, al ne*.« (7:47)

»*če bi se pri drugih predmetih omenjalo vsaj minimalno, recimo pri starejših, pri ne vem pač vključevanje v družini, pač lahko bi se tam, ko se tam omenja LGBT skupnost, bi že tam ljudje izvedeli neke osnove*« (8:83)

»*Ja, mogoče že samo, ko smo imeli socialno delo in družina. Mislim, pač imaš toliko različnih oblik družin. Ne govorim sama o istospolnih partnerstvih, ampak res je milijardo različnih oblik družin*.« (8:85)

»*tam se mi zdi, da pri tem socialnem delu z družino bi bilo kar pomembno, da pač to namenimo pač mislim. Saj zdaj pač jaz razumem, da imajo oni neko učni načrt, pa da ne morejo ful časa temu namenit. Ampak bi pa bilo fino, da nam dajo vsaj nekaj insighte, tut ne da se samo meni. Ja, obstajajo različne družine in to je to*.« (8:118)

»*Vključevanje vsebin v enega izmed že znanim predmetov …*« (9:14)

Socialne delavke poudarjajo pomembnost terenskega dela, obiska organizacij in osebnih stikov z LGBTQ+ osebami za boljše razumevanje realnosti.

»*obiskov organizacij*« (3:45)

»*terenskega dela v okviru predavanj ali vaj*« (3:46)

»*več gostov, da študentke iz prve roke poslušajo znanje strokovnjakov ali se spoznajo z izkušnjami uporabnikov, sploh če jih nimajo sami*« (3:47)

»*To, kar je Špela pripovedovala, ko so hoteli iti v Hrastovec, pa je bilo potem … odpovedano, so šli pol v Dutovlje na ta eksperiment, da so pač bival en teden s njimi. V bistvu šele takrat, ko imaš osebni stik z določeno skupino, mogoče malo globlje razumeš. Meni so ti eksperimenti ali pa eksperimentalne vaje zelo pri srcu, ker si tam na licu mesta. A veš drugače, če ti bivaš 24 ur pri očetu en sam vsak dan. Da vidiš, kako poteka tej osebi dan*.« (6:104)

»*Tudi recimo osebe, ki so v okviru LGTB skupnosti, drugače preživljajo, soočajo se z drugačnimi težavami. Ti, če prideš za eno uro, pa poveš en delček svojega, ni to tisto, če bi jaz spremljala ne vem cel dan, pa videla, a so to pogledi, ali so to besede, ali je to že fizično nasilje. Ali je to recimo, ne vem, tisto brez besed, odklanja nekaj. Nekaj neverbalno sporočajo, ne*.« (6:105)

»*Se mi zdi pa, da je bil dobra osnova, da je bil to dober pokazatelj, kako sta nosilki predmeta oziroma izvajalki bile skoz v dogovoru nas ven vozile, da nam ni bilo, ne vem, dolgčas. Smo šli na festival LGBT filma, kako se točno reče? da smo različne stvari spoznali*.« (7:43)

Iz odgovorov je razvidno, da je tudi med študentkami zaželenih več obiskov dogodkov in vključevanja nevladnih organizacij v študijski proces.

»*Jaz bi dala za primer, recimo, v srednji šoli smo imeli LGBTQ krožek, ki so ga vodili kvir dijaki*.« (8:184)

»*Lahko bi se organiziralo več dogodkov o tem, sploh junija, ko je Pride month*.« (8:185)

Pogosto je bilo izpostavljeno, da se fakulteta ne izpostavi dovolj kot zavezniška institucija in da mora biti socialno delo družbeno angažirano in politično opredeljeno.

»*Dober profesor bo videl, da je to tudi za njega priložnost, da lahko recimo, se opredeli …*« (6:112)

»*Se mi zdi, da ni pot do tam težka, ampak pač, da je tu nek neka bariera temu političnemu izpostavljanju. Ne vem, zakaj je taka nevtralnost, če je to zelo politično delo*.« (8:121)
»*Pol druga stvar je to, da FMF na Pride month aktivno ustvarja in programe in ne vem kaj in tralala in neke objave imajo javne. Zadnji sem bral njihovo objav, ne vem točno kaj je pisala zdej že to ful cajta nazaj … Pač itak, FMF je mel tudi eno izmed prvih svetovalnic na to temo in zaupno osebo za LGBT osebe in tako dalje*.« (8:187)

»*Tolko se poudarja, da je socialno delo vedno politično. Itak, da je logično. Po navadi smo v popolnem, ne vem, nasprotju z družbo. Zato ker je družba ven tolko nestrpna, vedno bolj. Yet again smo tiho in to mi je tko čudno. Želim, da so bolj politični, več objav, več ozaveščanja, več na predavanju, ozaveščanja o tem, ne vem. Pogovorne skupine izven tudi kurikuluma lahko, če je treba, Protesti, organizacija protestov konec koncev, ne vem zakaj ne, pač*.« (8:188)

»*Ampak mi smo tisti, ki bi mogli imet glas tukaj in ki bi se mogli kritično odzvat na te …*« (8:195)

»*ni dovolj, zdej bom mal groba, da pišeš uni seks WC. Ampak bom rekla, moramo iti v globino, ne*« (6:65)

Študentke so predlagale konkretne ukrepe, kot so plakati, razstave, udeležba na paradi ponosa in izjave, kjer bi kot fakulteta javno opredelili in podprli skupnost.

»*In ja, v tem primeru glih s tem zastopanjem že samo zdaj, ko je Pride month, ki je res nek tak zelo peven dogodek in pride in tako dalje, bi lahko mislim naredili razstavo, bi lahko izdali brošurice, bi lahko izobesili plakate, bi lahko bolj dosledno vsak dan objavljali za vsak dan Pride month neko objavo o zgodovini in ozaveščanje.*« (8:120)

»*plakati, transparenti, da bi se pobarvalo eno steno v mavrico, vse so bele. Ja. Pač tko, lahko bi imeli tematske hodnike, to je pride hodnik, to je pa ne vem, dobro hodnik brezdomcev, whatever …*« (8:200)

»*a stojnica na Pridu FSD. Zakaj ne? Saj imamo ful mnenja. Mislim študentje*« (8:203)

»*Imamo tri une droge za zastave in vse tri imajo isto zastavo. Glede na to, da je Pride month, bi lahko malo večjo zastavo zrihtali tam, ne vem, pač saj ni nobenega protokola koliko zastav., UL Ljubljana, FSD mora bit*.« (8:204)

Opozarjajo, da simbolna dejanja (certifikati, zastava) brez vsebine nimajo realnega učinka.

»*certifikat, ki mamo pač od Ljubljane. Se mi zdi, da je tako bolj kot ne sam seb namen. Pa še na splošno tako vse te ustanove, ki imata certifikat, je bilo tako uno, pač hudo. Samo še ena kljuca in to je to« (*8:104)

Socialne delavke in študentke se strinjajo pri želji, da bi bila ozaveščanje in aktivizem delo in naloga vseh, ne le LGBTQ+ oseb.

»*tako recimo delam zelo direktno. Spreminjanje nekih predsodkov, Informiranje, soočanje, Ozaveščanje, soočanje*« (7:34)

»*Tudi recimo te plakate, ki imam ne, kjer piše: "Povedal sem staršem, da sem zaljubljen." Pol pa piše spodaj: "Ti, do sošolca," ne. Pa včasih, ko poslušam mladostnike in pa rečejo: "To mate tudi," mislim, kaj je narobe s tem?*« (6:95)

»*In enako, če se bo družo z nekom, ki se deklarira kot istospolno usmerjen. Ja, Kristusa še zdaj ne vemo, da to ni nalezljivo, ne. Ampak ljudje to enačijo, ne. Naš pa že ne bo, ne. Ampak večina, eh, bom rekla, teh vrednot, ki jih dobimo otroci, dobijo od staršev. Otrok bo sprejel slepega sovrstnika istospolno usmerjenega sovrstnika, otroka brez roge, noge, na invalidskem vozičku. Če ne bi bilo vpliva staršev, bi bilo to čisto normalno. Ker pa starši ne vem, to ne dovolijo. Ja, pa ne vem kaj, zato ker oni niso pripravljeni*.« (6:101)

»*Torej v bistvu, ja tle bi dodala, da je dejansko naša naloga kot neko razbijanje stereotipov, kot na primer, ne vem s strani konservativcev, marjazem, oni pa hočejo več pravic, kot jih imamo mi, na primer, ne. To je ta argument. zdej, ko sem imela jaz ta intervju, je reku: "Ja, zdaj kaj? A bomo pa, oni bodo pa zdej kr hočejo umetne oploditve, pač." In da se njim razbija stereotipov v smislu, kaj zdaj oni hočejo umetne oploditve, saj oni tud dajejo prispevke za starševsko varstvo, plačujejo pač, ne. Torej pač njihova pravica, a ne? Pač zakaj, to ti dojemaš, kot da majo oni zdej neki več, kokr ti, a ne …*« (8:168)

Študentski aktivizem je šibek in razlog za to je velikokrat tudi pomanjkanje podpore s strani fakultete.

»*Zdaj se mi zdi, da so študenti premalo aktivni, ne*.« (6:110)

»*Tudi vi sami, sploh tisti, ki zdaj študirate, imate možnost, da dajete pobude, da recimo ne vem, ustvarite kakšne kampanje, opozarjate na določene nepravilnosti*.« (6:111)

»*Mislim tak res, ampak se mi zdi, da je na našem faksu ful problem to, da nam oni skoz govorijo ja, socialni delavci nimamo glasa v družbi. Pač ja, okej, saj verjetno smo v manjšini. Res je, da pač po navadi smo v nasprotju z ostalimi. Samo po drugi strani, pa kaj pa naredimo kot socialni delavci? Da pa bi si izborili ta svoj glas? Ja to pa ne. Pač mislim, dajte nas pripravit na to, kolk pa bi si lahko, ne nam samo mislim, če nas že ti programiraš cel faks, kok mi nimamo glasu, pač ja ne vem kdo, kdo si bo pol upal, pa pač ne. Pač dajte nas mal bolj opogumljat dajte nam pač ne. Kje pa, kje pa bi se lahko slišal naš glas?*« (8:189)

»*Zlo smo kot fakulteta v ozadju. Jaz zelo pogrešam to. Jaz sem imela pričakovanja, predvsem sem prišla na ta faks, kok bomo tako aktivistični študenti, da bo to neka skupnost. Plakati. Da se bomo pa skupaj organizirali šli tako ne vem na proteste. Stuff like that. Ne, mislim, tišina, nič*.« (8:191)

Študentke menijo, da bi morali v izobraževanju več poudarka nameniti:

- spolni identiteti in transfobiji,

  »*Lahko bi se več pogovarjali tudi o razlikah med družbenim in biološkim spolom, ker sem mnenja, da transfobija zadnja leta bistveno narašča. S tem, ko bi se dotaknili tem spolne identitete, bi lahko mnogi študenti lažje razumeli različne posameznike in do njih ne bi gojili predsodkov*.« (8:157)

- nediskriminatornemu jeziku in zaimkom,

  »*delati bi morali na občutljivi obravnavi LGBTQIA+ skupin, v smislu, kakšno izrazoslovje in jezik je potrebno uporabljati, kako delovati nediskriminatorno specifično v relaciji s skupnostjo itd*.« (8:158)

  »*kako pristopati na nek neobsojajoč način ali pa kako odpreti prostor, da ljudje govorijo o svojih zaimkih, whatever, a ne«* (8:164)

- zgodovini LGBTQ+ gibanja,

  »*In ja, v tem primeru glih s tem zastopanjem že samo zdaj, ko je Pride month, ki je res nek tak zelo peven dogodek in pride in tako dalje, bi lahko mislim naredili razstavo, bi lahko izdali brošurice, bi lahko izobesili plakate, bi lahko bolj dosledno vsak dan objavljali za vsak dan Pride month neko objavo o zgodovini in ozaveščanje*.« (8:120)

- ena od socialnih delavk meni, da bi se moralo posvečati tudi reakcijam na nasilje v družbi in družini.

  »*Tudi recimo včasih me odsevi fakultete preseneti, zlasti takrat, kadar se pogovarjamo o nasilju nad zaposlenimi. En izraz mi je tako ostal v glavi kot v smislu, če bi strokovni delavci znali delati, jih ne bi napadel. Jaz tega ne morem kupit, nisem šla na to okroglo mizo z namenom, ker mi verjetno zelo jasno povedala, da pa vseeno mislim, da po tolikih letih znam delat in da ni vse na meni, ne. In tudi, da če jasno ne obsodimo nasilja, pa ni važno, je to nasilje v družini na delovnem mestu. Ne vem, nad določenimi ranljivimi skupinami. Potem kaj pristajamo na to? Mislim, meni je to bedno, ko nekdo reče ja, saj mene so tudi udarili, pa to je del našega posla. Ne, ni res. To hočemo spremenit. Nihče ne sme bit deležen nasilja, ne zaradi svojega dela, ne zaradi svojega.*« (6:108)

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

Rezultati raziskave so mi podali odgovor na vprašanje, kako vključene so LGBTQ+ vsebine v študijski program socialnega dela, in sicer se tako socialne delavke kot študentke strinjajo, da so vsebine, ki obravnavajo LGBTQ+ tematiko v učnem načrtu socialnega dela, vključene le obrobno in praviloma nesistematično. Večina intervjuvank poroča, da so se s tematiko srečale le v okviru izbirnih predmetov, najpogosteje šele na magistrski stopnji. LGBTQ+ skupnost je pri obveznih predmetih omenjena le posredno, na primer kot ranljive skupine, vendar brez poglobljene analize ali praktičnih primerov. Trdimo lahko podobno kot McCarty Caplan (2018), ki ugotavlja, da večina študentk socialnega dela med študijem ne pridobi dovolj znanja za kompetentno delo z LGBTQ+ osebami, kar že na ravni izobraževanja reproducira institucionalno izključenost in tako prispeva k strukturnemu nasilju.

Na podlagi ugotovitev lahko sklepamo, da obstaja možnost pomanjkljivosti v trenutnem kurikulumu, ki študentke ovira na poti do zadostnega znanja za etično in strokovno delo. LGBTQ+ tematiko je zato treba vključiti v obvezne predmete ali več izbirnih predmetov na dodiplomski in magistrski ravni. Iz rezultatov je razvidno, da se je z LGBTQ+ vsebinami srečala večina intervjuvanih študentk in socialnih delavk, ki so obiskovali LGBTQ+ izbirne predmete ali so obiskovali modul *Socialna pravičnost in vključevanje*. Iz tega lahko vidimo, da je večja verjetnost, da se s temi temami ne bodo srečale študentke, ki obiskujejo module ali predmete, ki niso nujno povezani s to temo, se pa v praksi še zmeraj z njo srečujejo (npr. socialno delo z družino). Ta razlika je najočitnejša pri študentki, ki pa ni obiskala omenjenega modula in izbirnega LGBTQ+ predmeta. Zaradi izkušnje s konzervativno družino ni bila aktivna iskalka LGBTQ+ vsebin na fakulteti, hkrati pa z njimi ni stopila v stik v sklopu rednega splošnega predmetnika.

Temi, kot je LGBTQ+ skupnost, bi morali biti vsi izpostavljeni, ne glede na modul ali izbirni predmet, ki ga imajo. Razlog za to je, da vsi prihajamo iz različnih ozadij in ni samoumevno, da imamo pozitiven odnos do skupnosti ali stik z njo. Družbeni in kulturni konteksti močno vplivajo na oblikovanje stališč in pripravljenost strokovnjakov za delo z marginaliziranimi skupinami (Mullalya, 2010).

Zaradi pomanjkljivega izobraževanja o LGBTQ+ vsebinah se vse študentke, ki so sodelovale v fokusni skupini, in dve od intervjuvanih socialnih delavk počutijo nezadostno pripravljene za delo z LGBTQ+ uporabniki. Vse študentke, ki so sodelovale v fokusni skupini, menijo, da je pri večini predmetnikov na fakulteti pridobljeno znanje pogosto pretežno teoretično in ne vključuje konkretnih orodjih, ki bi jim omogočala suvereno uporabo pridobljenega znanja. Za

pridobivanje dodatnega znanja so se vse intervjuvane socialne delavke, ki so obiskovale LGBTQ+ predmet ali ne, pogosto obračale na neformalne oblike izobraževanja, ki so jim omogočile globlji vpogled v LGBTQ+ skupnost in druge marginalizirane skupnosti. Poudarjajo, da se znanje ne pridobiva nujno le prek organiziranih predavanj, ampak tudi z lastno raziskavo in aktivnim zanimanjem. Kot načine nadgrajevanja svojega razumevanja so navajale različne pristope, in sicer s pomočjo različnih delavnic, spremljanje dogajanja po svetu, lastne izkušnje, pogovori s člani LGBTQ+ skupnosti, uporabo socialnih omrežji ali pa ogledom kakšnega filma oziroma serije, ki prikazuje delovanje in dinamike skupnosti. Tovrstne neformalne oblike izobraževanja imajo pomembno vlogo, saj se LGBTQ+ skupnost nenehno razvija in spreminja, s tem pa tudi izzivi, s katerimi se sooča. Na ta način lahko socialne delavke sproti sledijo aktualnim spremembam in trendom. Poleg tega neformalni viri pogosto omogočajo dostop do informacij, ki jih v strokovni literaturi ali formalnih učnih programih še ni oziroma so v njih premalo zastopane. Kodeks etike (2021) nalaga socialnim delavkam dolžnost stalnega strokovnega izpopolnjevanja in odgovornosti za lastno usposobljenost. 170. člen Zakona o delovnih razmerjih nalaga delodajalcu, da mora delavcem omogočiti izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje, kadar to zahtevajo potrebe dela. Oboji se strinjajo, da največ znanja in razumevanja pridobijo prav skozi prakso. Ena od magistrskih študentk in ena socialna delavka, ki je študij končala leta 2001, sta pomanjkanje znanja povezali s tem, da nista obiskovali izbirnih predmetov, povezanih z LGBTQ+ vsebinami. V primeru socialne delavke tega sploh ni bilo, zato skupnosti nista dovolj dobro spoznali. Vse ostale študentke magistrskega študija in socialne delavke, ki so se teh predmetov udeležile, pa so izrazile razočaranje, saj je bila vsebina po njihovem mnenju premalo poglobljena ali pa je obravnavala teme, ki so jih že poznale. Pet študentk in dve od intervjuvanih socialnih delavk so izpostavile, da same pripadajo LGBTQ+ skupnosti ali so povezane z osebami iz nje. To jim omogoča, da že imajo precej obstoječega znanja, zaradi česar se lahko pojavijo občutki, da formalna izobraževanja ne ponujajo dovolj novega ali poglobljenega znanja. Na drugi strani pa tiste, ki z LGBTQ+ skupnostjo nimajo veliko stika, pridobljeno znanje že na osnovni ravni dojemajo kot zelo pomembno, saj vpliva na njihov pogled na prakso in na način dela z uporabniki. Vidimo lahko, da je fakulteta na področju vključevanja LGBTQ+ vsebin v študij naredila odločen napredek. Medtem ko se v času socialne delavke, ki je študij končala leta 2001, o LGBTQ+ skupnosti sploh ni govorilo, imajo študentke danes na voljo izbirni LGBTQ+ predmet in modul, v okviru katerega se skupnost vsaj občasno omenja. Kljub temu pa je obseg pridobljenega znanja še vedno močno odvisen od osebnih izbir in zanimanja študentk. Ker

LGBTQ+ vsebine niso obvezne, se zanje ne bodo odločili vsi, bodisi zaradi pomanjkanja interesa bodisi zaradi občutka, da te vsebine niso neposredno relevantne za njihovo delo.

Študentke in socialne delavke, ki same pripadajo LGBTQ+ skupnosti ali so z njo osebno povezane, pogosto že posedujejo določeno »neformalno znanje«. Zaradi tega se jim lahko zdi, da so vsebine v okviru izobraževanja površne ali ponavljajoče se. Po drugi strani pa tiste, ki z LGBTQ+ skupnostjo nimajo osebnega stika, pridobljene informacije že na osnovni ravni dojemajo kot dragocene, saj jim širijo pogled na prakso in izboljšujejo način dela z uporabniki. Neprimerna obravnava lahko po teoriji manjšinskega stresa (Mayer, 2003) poglobi stiske uporabnikov, kar pomeni, da strokovna nepripravljenost ni nevtralna in lahko povzroča škodo. Kodeks etike (2021) zahteva, da socialna delavka deluje kompetentno ali uporabnika oziroma uporabnico napoti k bolj ustrezno usposobljeni socialni delavki. Z rezultati si lahko odgovorim na drugo raziskovalno vprašanje, kako študentke in socialne delavke ocenjujejo svojo pripravljenost za delo z LGBTQ+ osebami. Pomanjkanje LGBTQ+ vsebin ima lahko resne posledice za razumevanje, stališča in kompetence študentk. Če niso same v skupnosti ali nimajo stika s skupnostjo in niso deležne pozitivno naravnanih informacij o LGBTQ+ skupnosti, obstaja tveganje, da si bodo znanje oblikovale na podlagi drugih negativnih virov. Ti viri so lahko ne samo površinski, ampak v nekaterih primerih tudi izrazito negativno naravnani proti LGBTQ+ skupnosti. Tako lahko študentke nehote prevzamejo stereotipe, predsodke in diskriminatorne predstave.

Študentke in socialne delavke so izrazile predloge, kako bi bilo mogoče izboljšati študijski program socialnega dela, da bi študentke pridobile kompetence za delo z LGBTQ+ skupnostjo. Najpogosteje so izpostavile potrebo po obveznih predmetih, umeščenih že v nižje letnike študija. Po njihovem mnenju fakulteta pogosto predpostavlja, da so se študentke z LGBTQ+ skupnostjo že srečale preko osebnih izkušenj ali preko odprtega sprejemanja v družbi. To ne velja za vse, zato vključevanje LGBTQ+ vsebin v nižje letnike ne bi samo zmanjšalo predsodkov, ki jih posamezniki prinesejo na fakulteto, ampak bi jih tudi bolje pripravilo na prve stike s skupnostjo že v času prakse v nižjih letnikih. Štiri od socialnih delavk, ki so obiskovale LGBTQ+ izbirni predmet, poudarjajo, da je teorija sama po sebi le osnova, ki pa ne zadostuje za pripravo na realne situacije. Ob odsotnosti praktičnih primerov obstaja nevarnost, da bodo študentke ob vstopu v prakso doživele šok zaradi razlike med teorijo in prakso. Kot rešitev predlagajo večje sodelovanje z nevladnimi organizacijami in drugimi akterji, ki imajo neposreden stik z LGBTQ+ skupnostjo.

Vse študentke magistrskega študija so izpostavile tudi potrebo po kritični obravnavi zgodovinskih in družbenih kontekstov. Po njihovem mnenju je nujno, da študentke poglobljeno

spoznajo zgodovino LGBTQ+ gibanj, razvoj pravic, položaj LGBTQ+ družin in širše družbene dinamike, ki oblikujejo vsakdanje izkušnje posameznikov. To znanje se lahko nadgradi z neposrednim stikom s skupnostjo, npr. preko gostujočih predavanj, študijskih obiskov ali skupinskih projektov, ki omogočajo osebno srečanje z različnimi perspektivami, kar so predlagale tudi socialne delavke. Predlogi študentk in socialnih delavk se med seboj dopolnjujejo. Na eni strani se izraža želja po zgodnjem in obveznem vključevanju LGBTQ+ vsebin, na drugi pa potreba po poglobljenem in praktično relevantnem znanju. Očitna je razlika med teorijo in prakso, kar intervjuvanke zaznavajo tudi pri drugih predmetih, ne zgolj pri LGBTQ+ izbirnem predmetu. Študentke pogosto poudarjajo, da jim teorija sama po sebi ne zadošča in da pogrešajo več prakse, medtem ko socialne delavke opozarjajo, da je teorija nujno izhodišče za razumevanje in da šele na njeni osnovi lahko razvijamo ustrezne prakse. Po njihovem mnenju je pomembno, da teorijo dopolnjuje več stika s skupnostjo, vendar brez teoretičnih temeljev tega stika ni mogoče kakovostno vzpostaviti. Pomembna je tudi zgodovinsko družbena perspektiva, ki omogoča razumevanje diskriminacije. To je ključno, saj socialno delo ni le neposredna pomoč posameznikom, ampak tudi zagovorništvo in prizadevanje za zmanjševanje družbenih neenakosti. Na podlagi učnega načrta ter izjav socialnih delavk in študentk je razvidno, da fakulteta vključuje tudi sodelovanja z nevladnimi organizacijami in obiske uporabnikov, poleg tega pa organizira različne dogodke, ki so večinoma odprti za vse študentke ne glede na letnik ali stopnjo študija. Vendar pa udeležba na teh dogodkih ni obvezna. Če se študentke ne udeležujejo predavanj, lahko zamudijo pomembne goste, kar lahko vodi do pomanjkanja neposrednega stika z realnimi primeri in prakse, kar se posledično odraža tudi v nezadovoljstvu in kritičnem pogledu na učni načrt. Kot ključne kompetence, ki jih bodoče socialne delavke potrebujejo, so skupaj naštele poznavanje terminologije in identitet (npr. transspolne in nebinarne osebe), uporabo vključujočega jezika, razumevanje zakonodaje in politik, ki vplivajo na LGBTQ+ osebe, vzpostavljanje varnega prostora, sodelovanje z nevladnimi organizacijami ter osebne lastnosti, kot so odprtost, refleksivnost, pripravljenost na nenehno učenje in sposobnost kritične refleksije lastnih predsodkov. Te ugotovitve se močno prekrivajo s priročnikom Skills for Care (2024), ki kot ključne kompetence izpostavljajo sočutno vključenost (empatija do življenjskih zgodb LGBTQ+ oseb, uporaba pravilnih zaimkov in sprejemanje raznolikih identitet v vsakdanjih interakcijah), razumevanje in znanje o skupnosti (poznavanje zgodovine, pravic in zakonodaje, terminologije, zdravstvenih neenakosti in intersekcionalnosti, sposobnost prepoznavanja diskriminacije) ter ozaveščanje (spodbujanje odprtosti zaposlenih, ustvarjanje vključujočih učnih okolij in podpornih mrež). Primerjava rezultatov raziskave in priročnika kaže na

skladnost med potrebnimi kompetencami iz prakse in teoretskimi smernicami. Intervjuvanke so torej prepoznale iste potrebe, ki jih literatura izpostavlja. To potrjuje, da bi bilo za kakovostno delo z LGBTQ+ osebami nujno posodobiti kurikulum. Iz teh rezultatov si prav tako lahko odgovorim na vprašanje, kaj študentke in socialne delavke pogrešajo pri izobraževanju o LGBTQ+ skupnosti in katere so potrebne kompetence za delo s skupnostjo. Če te ugotovitve primerjamo s predmetnikom FSD, je razvidno, da se večina omenjenih kompetenc načeloma že pokriva v okviru obstoječih predmetov. Na dodiplomski ravni se od leta 2009 v četrtem letniku izvaja obvezni predmet, ki obravnava spolne identitete (prej imenovan Ženske in moški v socialnem delu, nato Spol in nasilje), na magistrskem študiju pa je prisoten predmet LGBTQ+ perspektive v socialnem delu (prej Socialno delo onkraj heteronormativnosti). Teme, kot so heteronormativnost, cisnormativnost, zgodovina gibanj, diskriminacija, pravni in institucionalni okvirji ter vplivi homofobije in transfobije na duševno zdravje, so v predmetniku pokrite. V preteklosti je obstajal tudi izbirni predmet Gejevske in lezbične študije za socialno delo (2009–2016), ki je prav tako pokrival ključne vsebine, kot jih danes navajajo intervjuvanke. Kljub temu intervjuvanke ocenjujejo, da je obravnava vsebin pogosto premalo poglobljena in premalo povezana s prakso. To pomeni, da težava ni nujno v odsotnosti vsebin, ampak v njihovi izvedbi in umeščenosti v kurikulum.

Tri študentke poročajo o prisotnosti homofobije med študentkami, ki se po njihovem mnenju pojavlja zaradi pomanjkanja znanja in prevladujoče heteronormativnosti. Ambrožič (2020) ugotavlja, da številni delavci privzeto domnevajo, da so uporabniki heteroseksualni, kar vodi do neustrezne komunikacije in občutkov nevidnosti. Morris (2023) in Mullaly (2010) poudarjata, da je sistemska heteronormativnost oblika strukturnega nasilja, saj zmanjšuje kakovost podpore LGBTQ+ osebam in povečuje tveganje za duševne stiske. Podobno poročajo tudi socialne delavke, da je homofobija med strokovnimi delavkami še vedno prisotna. Takšna osebna stališča neposredno vplivajo na dostop LGBTQ+ oseb do storitev, kar potrjujejo tudi ugotovitve Ambrožič (2020), da heteronormativne predpostavke vodijo v institucijah do neustrezne komunikacije in zanemarjenja specifičnih potreb uporabnikov. Podobno se homofobija kaže v različnih postopkih, kot je na primer posvojitev, kjer je ena od socialnih delavk govorila o izkušnji predavateljice s prakse, kjer je trdila, da se v primeru istospolnih družin skoraj nikoli ne odločijo za posvojitev. Osebna prepričanja, tudi če se strokovnjaki trudijo ostati nevtralni, pogosto vplivajo na strokovne odločitve in kakovost storitev (Medved, 2017). Kodeks etike (2021) jasno določa, da mora socialna delavka spoštovati raznolikost, zagovarjati človekove pravice ter zagotavljati vključujočo obravnavo ne glede na spolno usmerjenost. Homofobija krši tako načelo spoštovanja človekovega dostojanstva kot načelo

socialne pravičnosti. Socialne delavke poročajo, da mladi pogosto šele v stikih s socialno delavko prvič odkrito govorijo o svoji spolni identiteti. Opažajo tudi, da so trans osebe pogosto še posebej ranljive zaradi neustrezne namestitve, napačnega naslavljanja in strahu pred viktimizacijo. Proces razkrivanja identitete za LGBTQ+ osebe je lahko zelo stresen in odvisen od podpore. Če socialna delavka ni kompetentna ali spoštljiva, to prispeva k povečanju manjšinskega stresa (Mayer, 2003) in slabšega duševnega zdravja (Tomic in sodelavci, 2025). Kodeks etike (2021) zahteva, da socialna delavka spoštuje pravico do samoopredelitve, varuje osebno integriteto in zagotavlja vključenost uporabnika v vse procese. Napačno naslavljanje ali neprepoznavanje identitete pomeni neetično in strokovno pomanjkljivo ravnanje. Prisotnost homofobije in heteronormativnosti med študentkami in socialnimi delavkami ni samo problem posameznic, ampak izraz strukturnega nasilja, ki zmanjšuje kakovost storitev in ogroža dobrobit uporabnikov. Čeprav Kodeks etike (2021) jasno zahteva spoštovanje raznolikosti in pravičnosti, so ta načela v praksi velikokrat kršena. Posledice tega se kažejo v omejenem dostopu do storitev, neustrezni komunikaciji in celo izključevanju uporabnikov (npr. primer pri posvojitvah, kjer so istospolne družine pogosto spregledane). Posebej ranljive so transspolne osebe, saj se lahko soočajo z napačnim naslavljanjem, neustreznimi namestitvami in povečanimi tveganji viktimizacije. To lahko ponovno povežemo s posodobitvijo kurikuluma, ki bi vsem študentkam zagotavljala obvezno in poglobljeno znanje o LGBTQ+ skupnosti že na začetku dodiplomskega študija. Socialne delavke so tiste, ki pogosto predstavljajo prvo varno osebo, s katero mladi odkrito spregovorijo o svoji spolni usmerjenosti ali spolni identiteti. Če socialna delavka ni ustrezno usposobljena, lahko namesto podpore povzroči dodatno travmo in poveča občutek izolacije. Nasprotno pa lahko dobro usposobljena socialna delavka ustvari varen prostor, v katerem se uporabnik počuti sprejet, slišan in podprt pri tem, da živi svojo resnico.

Socialne delavke pri delu z LGBTQ+ mladostniki prepoznavajo številne izzive, ki se navezujejo predvsem na zagotavljanje varnih in podpornih okolij. Socialne delavke so izrazile tudi strah pred ponovno viktimizacijo uporabnikov, še posebej pri nameščanju mladih v institucionalne oblike varstva. Mladi so v procesu oblikovanja identitete še posebej ranljivi, saj iščejo sprejetost v družini, med vrstniki in v širši družbi, kjer se pa pogosto srečujejo z zavračanjem in diskriminacijo (Davis, 2016; Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2017). Če socialne delavke teh potreb ne prepoznajo, lahko njihova ravnanja dodatno poglabljajo občutke izključenosti in vodijo v slabšo samopodobo mladih. Izpostavljen je bil tudi primer, ko so bili mladostniki deležni nespoštovanja lastne spolne identitete ali so doživeli prisilno razkritje spolne umerjenosti s strani sovrstnikov. Razkritje identitete je eden najobčutljivejših trenutkov v

življenju LGBTQ+ oseb, kjer lahko neprostovoljno razkritje vodi v dodatno travmatizacijo (Fredriksen Goldsen in sodelavci, 2014). Ob tem je pomembno poudariti, da etični kodeks socialnega dela zavezuje socialne delavke k spoštovanju zasebnosti in samoodločanja uporabnikov, kar pomeni, da mora biti vsakršno razkritje identitete prostovoljno in v nadzoru posameznika (Kodeks etike socialnih delavk in delavcev Slovenije, 2021). Pomembno je, da socialne delavke ustvarjajo varna okolja, kjer se posamezniki lahko odločijo za razkritje brez strahu pred diskriminacijo. Zelo specifičen izziv, ki je bil omenjen, je pojav kemseksa, največkrat med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi. Ta problematika še ni dovolj raziskana, LGBTQ+ skupnost se lahko srečuje z oblikami tveganih vedenj, ki so povezane z družbeno stigmo, izolacijo in pomanjkanjem ustreznih podpornih mrež (Brennan Ing in sodelavci, 2014). To dodatno dokazuje, kako pomembno je, da socialne delavke svoje znanje nenehno nadgrajujejo tudi po zaključku študija. LGBTQ+ skupnost se hitro razvija tako na ravni družbenih sprememb kot tudi v kontekstu zakonodaje, pravic in novih izzivov, s katerimi se posamezniki soočajo. Če socialne delavke svojega znanja ne posodabljajo po študiju, lahko pride do zastaranja prakse in ne sledijo potrebam uporabnikov in občutka nepripravljenost za delo z LGBTQ+ skupnostjo.

Izjave študentk, da se fakulteta kot institucija premalo javno izpostavlja kot zavezniška in politično angažirana, se neposredno navezujejo na vprašanje razmerja med simbolnimi dejanji (npr. pridobitev certifikata, izobešanje zastave) in vsebinskimi spremembami (npr. politične izjave, aktivno sodelovanje na dogodkih, vključevanje v družbene boje). FSD kaže, da je bilo v zadnjih letih izvedenih več pomembnih dogodkov, ki prispevajo k večji vključenosti LGBTQ+ oseb: pridobitev certifikata LGBTQ+ prijazna ustanova, razstave kvir umetnic_kov, organizacija mednarodne konference o spolnosti in socialnem delu, vzpostavitev spolno nevtralnega stranišča, predavanja o uporabi zaimkov, raziskovalna dejavnost na področju človekovih pravic in LGBTQ+ študij in še več. Ti ukrepi potrjujejo zavezanost fakultete k človekovim pravicam in družbeni pravičnosti. Tukaj je opaziti nestrinjanje med študentkami in socialnimi delavkami. Medtem ko študentke poudarjajo, da se mora fakulteta kot institucija bolj javno opredeljevati in prevzeti politično angažirano držo, sta dve socialni delavki izpostavili, da so prav študentke tiste, ki premalo delujejo aktivistično.

6 PREDLOGI

Informacije, ki sem jih pridobil, so mi omogočile odgovoriti na raziskovalna vprašanja in pridobiti vpogled v to, kako študentke in socialne delavke doživljajo vsebine na FSD. Zavedam se, da bi lahko kakšen intervju opravil bolje, saj sem moral dva od intervjujev opraviti preko vprašalnika, kjer nisem mogel postavljati podvprašanj in pridobiti še več informacij. Za bolj natančne informacije bi moral v svoj vzorec vključiti še več oseb z različnih področij ter več študentk iz različnih letnikov in modulov, da bi lahko rezultate bolj posplošil. Če bi želel pridobiti več informacij glede vsakega učnega načrta za vse predmete, tudi iz perspektive predavateljev, bi moral opraviti intervjuje tudi z njimi. To bi mi odprlo nov pogled v raziskovano tematiko, saj bi lahko dobil tudi nekaj podatkov z njihove strani, ki bi še bolje podkrepili rezultate. Če bi želel še bolje primerjati podatke študentk, bi moral vključiti še več oseb z različnimi vzorci. Kljub tem omejitvam pa ugotovitve ponujajo pomembne smernice za nadaljnje delo in razvoj študijskega programa. LGBTQ+ vsebine je treba vključiti kot obvezen del študijskega procesa. Uvedba obveznega predmeta in razširitev obravnave v okviru drugih predmetov (npr. delo z družino, mladimi, starimi, zdravstveno socialno delo) bi omogočila, da se študentke celostno pripravijo na strokovno delo. Potrebno je več sodelovanja z nevladnimi organizacijami, kjer bi študentke spoznale konkretne izkušnje LGBTQ+ oseb. Mislim, da bi bilo dobro izvesti tudi več delavnic, ki bi razvijale veščine uporabe vključujočega jezika, pravilnih zaimkov in soočanja z diskriminacijo v praksi. Fakulteta bi lahko prevzela aktivnejšo vlogo pri ozaveščanju o pravicah LGBTQ+ oseb preko konferenc, strokovnih dogodkov in sodelovanja s skupnostjo. Hkrati bi morala nuditi tudi varne prostore za LGBTQ+ študentke (npr. zaupna oseba za LGBTQ+ študentke). Predlagal bi tudi več organiziranih izobraževanj za socialne delavke, ki so zaključile študij že pred nekaj časa, in mednarodno sodelovanje s tujimi univerzami, na katerih so LGBTQ+ vsebine že sistematično vključene v program. Tako bi lahko prinesli dobre prakse k nam. Predlagam, da Socialna zbornica Slovenije zagotovi več izobraževanj na temo razumevanja in podpore LGBTQ+ osebam. Na vsakem centru za socialno delo bi bilo smiselno zagotoviti tudi zaupno osebo, ki je prepoznana kot LGBTQ+ prijazna in do katere se lahko uporabniki neposredno obrnejo. Informacija o tej osebi bi lahko bila javno dostopna tudi na spletni strani centra. Priporočal bi tudi, da imajo socialne delavke v svojih pisarnah jasno vidne znake ali simbole, ki izkazujejo, da so LGBTQ+ prijazni in odprti za podporo. Vsega naštetega pa ne predlagam samo za socialne delavke na centrih za socialno delo, vendar na vseh področjih, kjer se socialne delavke zaposlujejo in imajo stik z LGBTQ+ populacijo (nevladne organizacije, domovi za starejše, šole, zdravstvo itd.).

7 REFLEKSIJA RAZISKOVALNEGA PROCESA

Pri izvedbi intervjujev in fokusne skupine sem skušal oblikovati odprta vprašanja, saj sem želel spodbuditi čim širše in poglobljene odgovore udeležencev. Moj cilj je bil ugotoviti, v kolikšni meri FSD vključuje LGBTQ+ vsebine v študijski načrt in v kolikšni meri predavateljice te teme obravnavajo pri svojem pedagoškem delu. Posebej me je zanimalo, kako se glede na to vključevanje tematik študentke počutijo pripravljene na delo z LGBTQ+ uporabniki in kako so to pripravljenost ocenile socialne delavke, ko so se prvič srečale s prakso. Zanimalo me je tudi, katere vsebine in znanja so v času študija najbolj pogrešale, kakšne predloge za izboljšave bi same podale in katere kompetence po njihovem mnenju štejejo za ključne pri delu z LGBTQ+ skupnostjo. Informacije, ki sem jih zbral s pomočjo intervjujev in fokusne skupine, so mi omogočile, da sem dobil kakovostne odgovore na vsa raziskovalna vprašanja, ki sem si jih zastavil na začetku raziskovalnega procesa. Zavedam se, da je bil raziskovalni proces tudi priložnost za učenje in refleksijo o lastnem raziskovalnem pristopu. Nekateri intervju bi lahko bili izvedeni bolj poglobljeno, še posebej tisti, ki so bili zaradi objektivnih okoliščin izvedeni v obliki pisnega vprašalnika. Pri teh primerih nisem imel možnosti postavljati podvprašanj ali odzivati se na neizrečene pomisleke in izraze, kar bi mi omogočilo pridobitev več informacij in razjasnitev. Za bolj celovite in raznolike vpoglede bi moral vključiti večje število udeleženk in različnih strokovnih področij ter več študentk iz različnih letnikov in modulov. To bi omogočilo večjo reprezentativnost in večjo možnost posploševanja rezultatov. Poleg tega bi pomembno dopolnitev raziskave podali tudi intervjuji s predavateljicami, ker bi njihova perspektiva podala informacije o tem, kako in zakaj določene vsebine (ni)so vključene v študijski proces. To bi mi omogočilo globlje razumevanje kurikuluma in boljšo dopolnitev ugotovitev, ki sem jih pridobil od študentk in socialnih delavk. Kljub določenim metodološkim omejitvam pa ocenjujem, da je raziskava prispevala pomembne in dragocene ugotovitve, ki lahko služijo kot izhodišče za nadaljnji razvoj študijskega programa in izboljšanje strokovne podpore LGBTQ+ skupnosti znotraj socialnega dela.

8 VIRI IN LITERATURA

1. Ambrožič, B. (2020). *Izkušnje LGBT oseb v zdravstvu*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno dne 21. 3. 2025 s https://egradiva.fsd.uni-lj.si/ediplome/senddoc/2450
2. American Speech-Language-Hearing Association. (n.d.). *Supporting and Working with Transgender and Gender-Diverse Individuals*. Pridobljeno 23. 3. 2025 s https://www.asha.org/practice/multicultural/supporting-and-working-with-transgender-and-gender-diverse-individuals/
3. Benshoff, H. M. in Griffin, S. (2006). *Queer images: A history of gay and lesbian film in America.* Rowman & Littlefield Publishers.
4. Brennan-Ing, M., Seidel, L., Larson, B. in Karpiak, S. E. (2014). *Social Work Practice with Older Adults: A Focus on Aging and Diversity. Journal of Gerontological Social Work,* 80–95.
5. Brooks, P. (2022). *Discrimination and Shame in LGBTQI+ People*. Social Sciences, 13–14
6. Craig, S. L., Eaton, A. D., McInroy, L. B., Leung, V. W. Y., Krishnan, S. (2021). *Can social work education programs be trauma-informed and anti-oppressive?* Journal of Social Work Education, 57(1), 174–186. Pridobljeno 2. 5. 2025 s https://doi.org/10.1080/10437797.2019.1671257
7. Crisp, C. (2006). *The Gay Affirmative Practice Scale (GAP): A New Measure for Assessing Cultural Competence with Gay and Lesbian Clients*. Social Work, 51(2), 115–126. Pridobljeno 29. 4. 2025 s https://doi.org/10.1093/sw/51.2.115
8. Currer, C., Atherton, S. (2021). *Social Work and Reflective Practice*. Routledge.
9. Davis, T. S. (2016). *Exploring the Needs of LGBTQ Youth in Rural Areas. Families in Society,* 192–200.
10. Değer, V. B., Kaçan, H. (2024). *Discrimination based on sexual orientation "Homophobia in healthcare employees": A cross-sectional study*. Sexuality Research and Social Policy, 22(318–328). https://doi.org/10.1007/s13178-023-00920-1
11. Değer, V. B., & Kaçan, H. (2024*). Discrimination based on sexual orientation "Homophobia in healthcare employees": A cross-sectional study.* Sexuality Research and Social Policy, 22(318–328). Pridobljeno 1. 7. 2025 s https://doi.org/10.1007/s13178-023-00920-1

12. Dominelli, L. (2002). *Anti-oppressive Social Work Theory and Practice*. Palgrave Macmillan.
13. Društvo DIH. (2021). *Srečanje z deležniki: Izzivi dolgotrajne oskrbe LGBT-starejših v Sloveniji.* Pridobljeno dne, 1. 4. 2025 s https://www.dih.si/novice/2021/srecanje-z-delezniki-izzivi-dolgotrajne-oskrbe-lgbt-starejsih-v-sloveniji
14. Društvo Solidarna prihodnost [@solidarnaprihodnost]. (2025). Objava o otvoritvi mednarodne konference Sexuality and Social Work 2025 [Fotografija]. Pridobljeno 21. 5. 2025 z Instagram. https://www.instagram.com/solidarnaprihodnost/p/DLm4pOat3EM/
15. Društvo TransAkcija [@transakcija]. (2025). Objava o razstavi mladih kvir umetnic:kov [Fotografija]. Instagram. Pridobljeno 21. 8. 2025 s https://www.instagram.com/transakcija/p/DLj4-1zN3H-/
16. Facemire, K. A. (2023). U*sing Simulation in Social Work Education: Building Student Confidence and Skill.* Social Work Education.
17. Fakulteta za socialno delo [@fsd_ul]. (2025). Objava o kraji mavrične zastave [Fotografija]. Instagram. Pridobljeno 21. 8. 2025 s https://www.instagram.com/fsd_ul/p/DKjx0lcRY6d/
18. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. (n. d.). *Gejevske in lezbične študije za socialno delo (učni načrt).* Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/dodiplomski-studij/ucni_nacrti/program_1%20_stopnje/2014062410154693/
19. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. (n. d.). *LGBTQ+ perspektive v socialnem delu – učni načrti.* Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/podiplomski-studij/magistrski/studijski-programi/socialno_delo/ucni-nacrti/2024071006333295/
20. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. (n. d.). *Učni načrti – Program 1. stopnje*. Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/dodiplomski-studij/ucni_nacrti/program_1%20_stopnje/2014062410154169/
21. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. (n. d.). *Učni načrti – podiplomski študij, magistrski program Socialno delo.* Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/podiplomski-studij/magistrski/studijski-programi/socialno_delo/ucni-nacrti/2018031908325795/
22. Fakulteta za socialno delo. (2021). *Slavnostno odkritje in predstavitev certifikata LGBTQ+*. Pridobljeno 21. avgusta 2025 s: https://www.fsd.uni-

lj.si/aktualno/2021101111225301/slavnostno_odkritje_in_predstavitev_certifikata_lgbt/

23. Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani. (n.d.). *Uvod v gejevske in lezbične študije.* Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.ff.uni-lj.si/izbirni-predmet/uvod-v-gejevske-lezbicne-studije-0
24. Flaker, V., Ficko, K., Grebenc, V., Mali, J., Nagode, & M., Rafaelič, A. (2019). Hitra ocena potreb in storitev. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
25. Fook, J., Gardner, F. (2007). *Practising Critical Reflection: A Resource Handbook*. McGraw-Hill/Open University Press.
26. Fredriksen Goldsen, K. I., Kim, H. J., Shiu, C. in Goldsen, J. (2014). *Health Equity and Aging of Bisexual Older Adults: Pathways of Risk and Resilience.* The Gerontologist, 548–560.
27. Fredriksen Goldsen, K. I., Kim, H. J., Shiu, C., Goldsen, J. in Emlet, C. A. (2017). *Successful aging among LGBT older adults: Physical and mental health-related quality of life by age group*. The Gerontologist. Pridobljeno 25. 4. 2025 s https://doi.org/10.1093/geront/gnw185
28. Fredriksen Goldsen, K. I., Kim, H.-J., Barkan, S. E., Muraco, A., in Hoy-Ellis, C. P. (2011). *Health Disparities Among Lesbian, Gay, and Bisexual Older Adults: Results From a Population-Based Study.* American Journal of Public Health, 482–489.
29. Hafford-Letchfield, T., Pezzella, A., Connell, S., Urek, M., Jurček, A., Higgins, A., Keogh, B., Van der Vaart, N., Rabelink, I., Robotham, G., Bus, E., Buitenkamp, C. in Lewis-Brooke, S. (2023). *Learning to deliver LGBTQ+ aged care: Exploring and documenting best practices in professional and vocational education through the World Café method.* Ageing & Society, 43(5), 1080–1102
30. Heffernan, K., Dauenhauer, J., Cesnales, N. (2023). *Feeling Competent Isn't Enough: The Social Worker's Role in Creating Positive Space andc Promoting Trans-Affirming Practices.* International Journal of Social Work Values and Ethics, 142–170.
31. Ioverno, S., Baiocco, R., Bussey, K., Lucassen, M. F. G., Russell, S. T. in Lingiardi, V. (2025). *School-based inclusive practices and mental health disparities among LGBTQ+ youth in Europe: A multilevel structural equation modeling analysis.* Journal of Child Psychology and Psychiatry. Pridobljeno 12. 5. 2025 s https://doi.org/10.1007/s00787-025-02733-6
32. Jurček, A., Urek, M., & Sobočan, A. M. (2022). Življenja LGBTQ+ starejših od 50 let v času epidemije covida-19. Socialno delo, 61(1), 27–40.

33. Jurček, A., Downes, C., Keogh, B., Urek, M., Sheaf, G., Hafford-Letchfield, T., Buitenkamp, C., Van der Vaart, N. in Higgins, A. (2022). *Educating health and social care practitioners on the experiences and needs of older LGBTQ+ adults: Findings from a systematic review.* Journal of Nursing Management, 30(8), 4206–4215
34. Kodeks etike socialnih delavk in socialnih delavcev Slovenije. (2021). Društvo
35. Kuenning, A. (2021). *The Team of Maribor Pride — Maribor Youth Cultural Center, Slovenia.* Pridobljeno dne 31. 3. 2025 s https://www.alturi.org/feature_items/the-team-of-maribor-pride-maribor-youth-cultural-center-slovenia/
36. Kuhar, R., Švab, A. (2016*). Research for action: Challenging homophobia in Slovene secondary education. Journal of LGBT Youth,* 89–102.
37. Leung, E., Kassel-Gomez, G., Sullivan, S., Murahara, F., Flanagan, T. (2022). *Social support in schools and related outcomes for LGBTQ youth: a scoping review*. Discover Education*, 1*(18). Pridobljeno 12. 4. 2025 s https://doi.org/10.1007/s44217-022-00016-9
38. LGBT Health Education Center. (n. d.). *Providing Inclusive Services and Care for LGBT People: A Guide for Health Care Staff.* Pridobljeno 5. 3. 2025 s https://www.lgbthealtheducation.org/publication/handbook/
39. Logie, C., Bridge, T. J., Bridge, P. D. (2007). *Evaluating the Phases of Coming Out of the Closet: A New Model for the Coming Out Process*. Journal of Homosexuality, 53(4), 3–41. Pridobljeno 29. 4. 2025 s https://doi.org/10.1300/J082v53n04_02
40. Mackie, G., Lambert, K., Patlamazoglou, L. (2021). *The Mental Health of Transgender Young People in Secondary Schools: A Scoping Review. School Mental Health*, 13, 13–27. Pridobljeno 11. 4. 2025 s https://doi.org/10.1007/s12310-020-09403-9
41. Maljevac, Simon, Kuhar, Roman in Švab, Alenka (2022*). Tiha generacija: istospolno usmerjeni starejši.* Socialno delo, 61(1), 61–76.
42. Mavrična skupina v akciji. (2023). *Diskriminacija LGBTQ+ oseb v socialnem varstvu: analiza potreb in priporočila.* Društvo Legebitra. Pridobljeno 21. 3. 2025 https://www.rainbowcities.com/wp-content/uploads/2024/01/Rainbow-Cities-in-Action-Policy-Guidelines_slovenian_221123_online.pdf
43. McCarty-Caplan, D. (2018). *LGBT-competence in social work education: The relationship of school contexts to student sexual minority competence.* Journal of homosexuality, 19–41.

44. Medved, A. (2017). *Etične dileme socialnih delavcev pri delu z LGBT osebami*. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. Pridobljeno 27. 3. 2025 s file:///C:/Users/Ilirjan/Downloads/medved_eva_BDI-1.pdf
45. Mesec, B. (2016). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
46. Mestna občina Ljubljana. (2024). *Širimo mrežo prejemnikov certifikata LGBT prijazno*. Pridobljeno 21. avgusta 2025 s https://www.ljubljana.si/sl/aktualno/sirimo-mrezo-prejemnikov-certifikata-lgbt-prijazno-2/
47. Mestna občina Ljubljana. (b. d.). *LGBT prijazno.* Pridobljeno 25. 5. 2025 s https://www.ljubljana.si/en/ljubljana-for-you/lgbt-friendly/
48. Meyer, I. H. (2003). *Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: conceptual issues and research evidence*. Psychological bulletin
49. Morris, B. J. (2023). *A brief history of lesbian, gay, bisexual, and transgender social movements.* American Psychological Association. Pridobljeno 7. 6. 2025 s https://www.apa.org/topics/lgbtq/history
50. Mullaly, B. (2010). *Challenging oppression and confronting privilege: A critical social work approach*. Oxford University Press.
51. National Association of Social Workers (NASW). (2015). *Standards and Indicators for Cultural Competence in Social Work Practice*. Pridobljeno 4. 5. 2025 s https://www.socialworkers.org/Practice/NASW-Practice-Standards-Guidelines/Standards-and-Indicators-for-Cultural-Competence-in-Social-Work-Practice
52. National Association of Social Workers. (b. d.). *Sexual Orientation and Gender Diversity.* Pridobljeno 4. 5. 2025 s https://www.socialworkers.org/Practice/LGBTQIA/Sexual-Orientation-and-Gender-Diversity
53. National Coalition for the Homeless. (n. d.). *LGBTQ homelessness*. Pridobljeno 11. 5. 2025 s https://nationalhomeless.org/lgbtq-homelessness/
54. National Resource Center on LGBT Aging. (2017). *Inclusive services for LGBT older adults:* A practical guide to creating welcoming agencies. Pridobljeno 21. 4. 2025 s https://www.lgbtagingcenter.org/resources/resource.cfm?r=487
55. OECD. (2024). *The inclusion of LGBTQI+ students across education systems*. OECD Publishing. Pridobljeno dne 5. 4. 2025 s https://www.oecd.org/en/publications/the-inclusion-of-lgbtqi-students-across-education-systems_91775206-en.html

56. Patterson, C. J., Sepúlvedam M. J. in White, J. (2020). *Understanding the well-being of LGBTQI+ populations.* The National Academies Press. Pridobljeno 24. 8. 2025 s https://doi.org/10.17226/25877
57. Payne, M. (2014). *Modern Social Work Theory* (4th ed.). Oxford University Press
58. Pizer, J. C., Sears, B., Mallory, C. in Hunter, N. D. (2012). *Evidence of persistent and pervasive workplace discrimination against LGBT people: The need for federal legislation prohibiting discrimination and providing for equal employment benefits.* Loyola of Los Angeles Law Review, 715–778. Pridobljeno 7. 8. 2025 s https://digitalcommons.lmu.edu/llr/vol45/iss3/3
59. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani. (n.d.). *Pravna svetovalnica za varstvo pred diskriminacijo.* Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://www.pf.uni-lj.si/ob-studiju/pravne-klinike/varstvo-pred-diskriminacijo
60. Pravna fakulteta, Univerza v Ljubljani. (2016). *Vabilo k sodelovanju v Pravni svetovalnici LGBT*. Pridobljeno 1. 8. 2025 s https://arhiv.pf.uni-lj.si/media/vabilo.k.sodelovanju.2016-17.pdf
61. Rosario, M., Hunter, J., Maguen, S., Gwadz, M. in Smith, R. (2001). *The coming-out process and its adaptational and health-related associations among gay, lesbian, and bisexual youths: Stipulation and exploration of a model. American journal of community psychology*, 133–160.
62. Sexuality and Social Work. (b. d.). *Conference.* Pridobljeno dne 8. 4. 2025 s https://www.sexualityandsocialwork.com/conference/
63. Sobočan, A. M. (2011*). Female same-sex families in the dialectics of marginality and conformity*. Journal of Lesbian Studies, 15(3), 257–271
64. Sobočan, A. M. (2013). *Istospolne družine v Sloveniji. Socialno delo,* 52(1), 31–42. Pridobljeno 5. 8. 2025 s https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-HXGCYQLK
65. Sobočan, A. M. (2013). *Same-sex families (in Slovenia): The new minority?.* Editura Academiei Române.
66. Sobočan, A. M. (2011). *Enostranske posvojitve v istospolnih družinah v praksi socialnega dela.* Revija za socialno delo, 50
67. socialnih delavk in delavcev Slovenije.
68. Tinetti, M. E., Fried, T., Boyd, C. M. (2019). *Designing Health Care for the Most Common Chronic Condition—Multimorbidity*. JAMA, 2493–2494.

69. Tomic, D., O'Dwyer, M., Keegel, T. in Walker-Bone, K. (2025). *Mental health of LGBTQ+ workers: A systematic review. BMC Psychiatry, 25*(114). Pridobljeno 12. 5. 2025 s https://doi.org/10.1186/s12888-025-06556-2
70. Transfeministična iniciativa TransAkcija. (n. d.). *Trans+ konferenca*. Pridobljeno 25. 5. 2025 s https://transakcija.si/trans-konferenca/
71. Urek, M. (2005). *Lezbične in gejevske družine v Sloveniji: Implikacije za socialno delo.* Slovensko sociološko društvo (in FDV)
72. Urek, M., Buitenkamp, C., Hafford-Letchfield, T., Higgins, A., Keogh, B., Lewis-Brooke, S., Pezzella, A., Rabelink, I., Vaart, N. van der, & Jurček, A. (2022). „Teta, s kom si ti lezbijka?“: z izobraževanjem proti nevidnosti LGBT+ starih ljudi v socialni in zdravstveni oskrbi. Socialno delo, 61(1), 7–26.
73. Urek, M., Kolšek, K., Rajgelj, B., Šumi, I., Zaviršek, D., Buda, T., Kovič-Dine, M., Sancin, V., Veber, M. T., Turšič, D. (2021). *Strukturna diskriminacija kot ovira pri doseganju cilja dostojnega življenja za vse: končno poročilo.* Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani. Pridobljeno 3. 4. 2025 s https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/12/Strukturna-diskriminacija-kot-ovira-pri-doseganju-cilja-dostojnega-zivljenja-za-vse_FSD-1.pdf
74. UREK, Mojca, JURČEK, Anže. Lost in translation : translating social justice into social care practice for LGBTI+ children and young people. V: LANGARITA ADIEGO, Jose Antonio (ur.), et al. Child-friendly perspectives on gender and sexual diversity : beyond adultcentrism. London; New York: Routledge, 2023. Str. 137–155. Interdisciplinary research in gender.
75. Vareed, B. P. (2019). *Book review: Social work practice with LGBTQ community: The intersection of history, health, mental health, and policy factors (ed. M. P. Dentato).* Journal of LGBT Youth, 16(3), 369–372. Pridobljeno 25. 4. 2025 s https://doi.org/10.1080/19361653.2019.1635062
76. Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS)
77. Zaviršek, D. in Sobočan, A. M. (2012). *Mavrične družine gredo v šolo: Perspektive otrok, staršev in učiteljic*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo
78. Zavod TransAkcija. (2019). *Vsakdanje življenje transspolnih oseb v Sloveniji:* Raziskovalno poročilo. Pridobljeno dne 3. 4. 2025 s https://transakcija.si/wp-content/uploads/2024/10/raziskava_2019_vsakdanje-zivljenje.pdf

79. Zhu, J., Bal, M., Zhou, X., Stok, M. in Wit, J. (2025). *Sustaining heteronormativity in marriage: How Chinese newspapers frame heterosexual marriage undertaken by Chinese queer people.* Journal of Homosexuality, 501–519. Pridobljeno 5. 8. 2025 s https://doi.org/10.1080/00918369.2024.2322623
80. Zorn, J. (1998). Diskriminacija in stigmatizacija lezbijk v vsakdanjem življenju. Delta, 4(1/2), 131–150.
81. Zorn, J. (1999). Homoseksualnost: (de)konstrukcija spola in seksualnosti: antropološka in feministična perspektiva. Delta, 5(1–2), 117–131.
82. Zorn, J. (2000). Homoseksualnost iz perspektive drugega. Socialno delo, 39(1), 21–32.

9 PRILOGE

9.1 VODILO ZA INTERVJU: BIVŠI ŠTUDENTI/KE FSD

1. Kdaj ste zaključili študij na FSD in v kakšen program ste bili vključeni?
2. Kako dolgo ste zaposleni na področju socialnega varstva in kakšno je vaše trenutno delovno mesto?
3. Kako pogosto se v svojem delovnem okolju srečujete z LGBT uporabniki?
4. Ali se počutite dovolj pripravljeni za delo z LGBT uporabniki glede na znanja, pridobljena na FSD? (opiši)
5. Katere konkretne teme ali vsebine, povezane z LGBT skupnostjo, ste spoznali med študijem in ali menite, da so vam te pomagale pri delu z LGBT uporabniki?
    a. Ali ste podobne teme omenjali tudi pri drugih predmetih, ki niso bili povezani z LGBT temami?
6. Ali menite, da je bilo to znanje zadostno za soočanje z izzivi, s katerimi se danes srečujete pri svojem delu?
    a. Kaj vam je manjkalo?
    b. Kaj bi si želeli, da bi bilo vključeno v študijski program?
7. Kako bi ocenili ozračje sprejetosti LGBT tematik na fakulteti med vašim študijem?
    a. Ste se počutili varno in podprto pri obravnavanju teh tem?
8. Kako ste sami nadgrajevali svoja znanja za delo z LGBT uporabniki po zaključku študija?
    a. Ste obiskovali dodatna izobraževanja ali delavnice?
    b. Ste morda uporabljali druge vire informacij?
9. Kakšne so vaše dosedanje izkušnje pri delu z LGBT uporabniki?
    a. Ste naleteli na specifične izzive?
    b. Kako ste jih reševali?
10. Katere so po vašem mnenju ključne kompetence, ki jih socialni delavec potrebuje za kakovostno delo z LGBT uporabniki?
11. Ali se imeli kakšno povratno informacijo?
12. Ali imate predloge, kako bi lahko FSD izboljšala program, da bi bodoče socialne delavce bolje pripravila na delo z LGBT skupnostjo?
13. Ali imate še kakšen komentar ali opažanje, ki ga želite deliti glede obravnavane tematike?

9.2 VODILO ZA FOKUSNO SKUPINO: ŠTUDENTI/KE FSD

1. Kateri letnik in modul obiskujete?
2. Ali ste obiskovali kakšen LGBT predmet?
3. Katere LGBTQIA+ teme ste do sedaj obravnavali med študijem na FSD?
4. Kako ocenjujete kakovost in obseg teh vsebin?
    a. Ali je bilo predavanje teh vsebin dovolj jasno in dostopno?
    b. Ste imeli pri obravnavanju teh vsebin občutek odprtosti in podpore?
5. Kako vključevanje LGBTQIA+ tem vpliva na vaš osebni občutek pripravljenosti za delo s pripadniki LGBTQIA+ skupnosti?
6. Kakšen je po vašem mnenju splošni odnos fakultete do LGBTQIA+ tem?
    a. Ali čutite, da je okolje na fakulteti varno za izražanje različnih pogledov glede LGBTQIA+ vprašanj?
7. Ali menite, da študij na FSD dovolj spodbuja razvoj občutljivosti za razumevanje izkušenj in potreb LGBTQIA+ oseb?
    a. Kaj bi še lahko fakulteta storila, da bi to izboljšala?
8. Kakšne razlike opažate med različnimi generacijami študentov glede odnosa do LGBTQIA+ tem?
    a. Ali opažate kakšne spremembe skozi leta? (višji letniki)
9. Kako po vašem mnenju vpliva vaše osebno ozadje (izkušnje, vrednote, prepričanja) na razumevanje in sprejemanje LGBTQIA+ vsebin?
10. Katere so ključne kompetence, ki bi jih morale pridobiti študentke socialnega dela, da bodo lahko učinkovito delale z LGBTQIA+ uporabniki?
11. Ali čutite, da se bo znanje, pridobljeno na fakulteti, dejansko odražalo v vaši prihodnji praksi na področju socialnega dela z LGBTQIA+ skupnostjo?
    a. Zakaj ja ali zakaj ne?
12. Katere dodatne vsebine, aktivnosti ali spremembe bi predlagali, da bi se fakulteta še bolje odzvala na potrebe študentov za učinkovito delo z LGBTQIA+ uporabniki?
13. Ali imate še kakšno mnenje, opažanje ali komentar, ki ga želite deliti glede tematike?

9.3 ODPRTO KODIRANJE

Intervju	Izjava	Koda	Skupina
1:2	Magisterij sem zaključila v letu 2017	Zaključek magisterija	Študiranje
1:4	Na področju same sociale sem že dolga leta, desetletja. Pred tem sem delala v socialnem podjetništvu in sem že tam delala z različnimi ciljnimi skupinami.	Pretekle izkušnje	Percepcija, motivacija in pripadnost
1:5	Potem sem pa pristopila iz socialnega podjetništva v socialno varstvo, leta 2019 in v bistvu takrat sem začela na centru za socialno delo na področju mladih.	Trenutna zaposlitev	Študiranje
1:6	Na mladih sem od 2019, vse do zdaj.	Trenutna zaposlitev	Študiranje
1:7	Sama napotitev je zelo različna. Primeri so zares edinstveni in jih ne moremo posplošit	Napotitev uporabnikov	Praksa in priprava na delo
1:8	Nekateri so napoteni zaradi težav, ki jih imajo v družini, zaradi kazenskih postopkov ali pa težav, ki jih imajo v šoli.	Razlogi napotitve na CSD	Praksa in priprava na delo
1:9	Kadar so prišli k meni, ker so bili napoteni ali so pomoč v obliki socialne pomoči poiskali sami, sem z njimi opravila razgovore oziroma vzpostavljala delovni odnos, kjer se je tudi ta tematika odprla.	Delo z uporabniki	Praksa in priprava na delo
1:10	Sem zelo vesela, da so našli zaupno mesto oziroma varno mesto, da so o temu spregovoril.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
1:11	Spomnim se primera, ko je bila mlada uporabnica, še mladoletna, ki je pri meni sedela in govorila v enem spolu, nato ko me je vprašala ali vi vidite kako jaz zgledam?	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
1:12	Sem ji rekla, da vidim in vidim, da ne želiš definirati svojega spola, je sredi razgovora spremenila svoje zaimke in je začel govoriti v moškem spolu. Od takrat naprej sva govorila v moškem	Način dela z LGBTQ+ uporabniki	Praksa in priprava na delo

	spolu in sva v tej smeri tudi velik stvari delala in sva reševala težave, ki so nastale tudi s tega področja. Bilo je teh primerov kar veliko, pri meni so ta vrata bila vedno odprta in so se stvari normalno in spontano razvijale.		
1:13	Lahko bi rekla, da nekatere osnove sem poznala in sem se na fakulteti s temi stvarmi srečevala, vendar zaradi tega, ker sem se tudi odločila za takšno področje.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
1:15	Na magisteriju se je od 100 študentov se za moje področje (modul), kjer smo obdelali to tematiko je bilo samo 7 študentov.	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete
1:18	Spomnim se , da je na fakulteti bil en dogodek, kjer je profesorica pozvala ljudi, ki delajo v praksi in smo imeli okroglo mizo o tem in smo se pogovarjali, kjer so povedali tudi oni nekaj praktičnih primerov. To isto gospo, ki je bila sem jo takrat, ko sem jo v mojih primerih potrebovala, sem jo klicala.	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	Znanje in učenje
1:19	Da bi rekla, da sem dobila bolj poglobljeno znanje ali mreženja, tega ni bilo.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
1:20	Da bi pa rekla, da sem iz prakse kaj imela, nisem	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
1:21	To je bila moja pogosta opazka, ker tega ni bilo. To se je nekako dajalo na stranski tir.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
1:22	Že v mojem času, ko sem bila študentka je veljalo pri predmetih dela z družino, da se vedno naslavlja delo z osnovnošolskimi slovenskimi otroci in so se izključevale vse druge različnosti	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
1:23	ne glede na to ali so to lgbt populacija ali druga različnost, ki jo zaznamo tako v	Izključevanje raznolikosti	Diskriminacija, izključevanje in stigma

	šolskem sistemu, kot v drugih sistemih, kjer so otroci prisotni.		
1:24	Pri delu z družino se tudi ne seznaniš kako pri delu z priseljenimi družinami, istospolnimi družinami.	Izključevanje raznolikosti	Diskriminacija, izključevanje in stigma
1:25	Ni strokovne tematike, literature, ki bi to podprla in tudi profesorji o temu zelo malo govorijo.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
1:26	O kazenskih postopkih, ko delaš z mladimi in z družinami, s čim se srečujejo se o temu ne govori. Koda to ne obstaja	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
1:27	To je škodljivo, ni v redu, saj si kar naenkrat prepuščen sam sebi, ko prideš v realnost in na teren.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
1:28	Sploh, ko imaš javna pooblastila, ko moraš nekatere stvari izvesti in poznati. Bi rekli, da bi potreboval tega veliko več.	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila
1:29	To spraševanje samega sebe ali se dvolj naredu, ali bi lahko več?	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
1:30	Mogoče moja prednost je ta, da veliko ljudi poznam in sem lahko poklicala, ter dobila nasvet. Se usmerila in zaprosila za kakšno strokovno knjigo, strokovno gradivo, da sem lahko nadgradila svoje znanje in izpeljala razgovor, znala usmerit otroka, mladostnika.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
1:31	Kam namestiti otroka, ki je trans ali je istospolno usmerjena, kakšen način, da nebi občutil sistemske diskriminacije kje drugje, saj jo je že tukaj občutil. S takšnimi stvarmi se srečaš.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:32	Tudi, vendar tega ni veliko.	Pomanjkanje organiziranih izobraževanj o LGBTQ+ temah	Praksa in priprava na delo
1:33	Povezala sem se tudi z pedagoško fakulteto in sem se povezala z njihovim asistentom, ki je prav za to področje, ko	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo

	smo imeli zelo zanimiv primer v eni od osnovnih šol.		
1:34	Vključili smo pedagoško fakulteto, da je iz pedagoškega vidika opolnomočila šolo, da je otroka vključila in sprejemala, ko se je odločil za spremembo spola.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:35	Meni bi bilo zelo dobro, da se naslavlja to študentom, da ti otroci med nami so, te družine med nami so in	Potreba po vključevanju LGBTQ+ vsebin v izobraževanje	Predlogi in priporočila
1:36	in da jih je treba enakovredno obravnavat in jih vključiti v čisto enakovredne sisteme.	Enakopravna obravnava LGBTQ+ otrok in družin	Praksa in priprava na delo
1:37	Mi ne potrebujemo ločenih stanovanjskih skupin, mi potrebujemo pripraviti te otroke in te družine, da sprejmejo in jih seznanimo s tem, da se jih vključi	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
1:38	Tak otrok oziroma družina si želi biti samo sprejet in ne odmaknjen oziroma izoliran	Preprečevanje stigmatizacije	Diskriminacija, izključevanje in stigma
1:39	To lahko naslavljamo tako, da splošni populaciji stvari obrazlo0žili.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
1:40	V bistvu bi bilo na tej ravni in potem na mikroravni kako izpeljati razgovor, da ne prizadeneš otroka, da ne prizadeneš družine. Kako opravit oziroma s kakšnimi vprašanji zastavljat to. Pri čem podpret družini ali otroka najstnika. Kaj mu lahko zagotoviš in kateri podporni programi so tisti programi, ki to naslavljalo.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
1:41	Kaj mu lahko zagotoviš in kateri podporni programi so tisti programi, ki to naslavljalo. Kaj ti pomaga, če ti to vse izpelješ in ne poznaš programov kam boš lahko tega otroka vključil, kam boš to družino usmeril, da se opolnomoči. Če tega ne veš si bos.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje

1:42	Fakulteta lahko to odlično opravi, če se tega tudi loti.	Odgovornost fakultete	Vloga fakultete
1:43	Sem ja.	Srečanje z LGBTQ+ študenti/kami na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
1:44	Jaz poznam ta modul in vem, da tukaj so občutili varnost in ni bilo neki	Osebna percepcija varnega ozračja	Osebna izkušnja in varnost
1:45	Jaz sem gledala z mojega stališča in nekega ustaljenega, sprejemljivega in ti to lahko opazuješ s strani, vendar ne veš kaj nekomu neko stisko ustvarja.	Omejena vidnost stisk LGBTQ+ študentov	Vloga fakultete
1:46	So pa na predavanjih imeli možnost o temu spregovoriti.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
1:47	Morala sem namestiti eno trans osebi, ki je zelo močno škodovana iz primarne družine in sem jo morala nameščat v stanovanjsko skupino. Tukaj sem se bala, da ne bi bil ponovno izpostavljen ponovno viktimizaciji. Tuhtala sem kaj je najbolj smotrno	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:48	To, da ga namešča in pripravim tam kolikor lahko vplivaš, na zavodske ne moreš veliko vplivat, vendar lahko narediš razgovor in seznaniš vzgojitelje in prosiš za neko razumevanje, vendar ne moreš biti tam in videti dinamiko. To in tuhtanje ali iščemo to izbrano družino, ki jo on ali ona išče in kaj bo to prineslo, ker pogosto te družine so kratko ročne in je nekaj kar…	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
1:49	em tudi jaz prvič seznanjena s tem, da obstaja inštitut druge družine oziroma izbrane družine, ki so starši partnerja, itd..	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
1:50	Kaj je večja korist za otroka? Takrat sem za razliko od drugih primerov, kjer si tak okej gremo, tam bo varno okolje zanj, tukaj si pa v razcepu ali bo to varno okolje, kasneje smo zagotovili je šel v stanovanjsko skupino, kjer je bil samo še	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi

	en mladostnik. JE daljši proces in velik več razmišljanja preden neki narediš.		
1:51	Ja, to. Izbrana družina, recimo potem tudi kakšni izrazi.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
1:52	Ko vidijo, da si odprt glede tega zelo radi povedo, kaj vprašajo in govorijo. So me veliko naučili.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
1:53	Ja je nasilje, ekonomsko nasilje, psihično nasilje je neko zalezovanje, izsiljevanje.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:54	Kar smo mi navajeni bit s takimi oblikami nasilja, sploh na področju mladih, kjer pogosto se mladi uprejo staršem, ko iščejo svoj prostor, ne glede na to a gre za lgbt mlade ali ne.	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
1:55	Pogosto mi je bilo hudo, če je imel mladostnik kakršnokoli podporo s strani staršev je to velik varovalni dejavnik, če pa ni pa smo rekli v redu bomo pa mi to, v obliki namestitve, umika, poskušali smo ga zaščitit v šoli.	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
1:56	Boli te srce in ti je težko	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:57	Seveda.	Slaba izobraženost drugih poklicev	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
1:58	Otrok je recimo kričal po tem, da ni sprejet zaradi svoje spolne usmerjenosti ali spremembe spola in je kričal, da zaradi tega ni sprejet med sovrstniki ali učitelji, ki niso spoštovali njegovega zaimka, ali se norčevali in naslavlja, da hodi iz razreda ,ker ni želel sodelovat, ker ga niso klicali po njegovem imenu.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
1:59	NA timih pa smo razpravljali o temu, da ima on težave doma, da pa njegovi starši so težava, ko sem poklicala najstnika mi je jokal in povedal, da ko je pri strokovnem delavcu in ko mu rečem, naj	Slaba izobraženost drugih ustanov/oseb na področju LGBTQ+	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem

	mi da tega strokovnega delavca na telefon je njegov pri stavek, nismo mi krivi , da je on zdaj pri meni…gredo takoj v ta obrambni položaj.		
1:60	Niso pa vse šole tako, določene šole so zelo dobre v temu,	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
1:61	ampak je pa velik šol, ki ne sprejemajo, si zatiskajo oči in marsikatero stisko povzročajo.	slabe prakse	Praksa in priprava na delo
1:62	Definitivno zanje in poznavanje,	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
1:63	vendar kar ti pomaga vse to, če ti v sebi nimaš vrednot, kjer to sprejemaš, spodbujaš, suportiraš, ljudi obravnavaš enakovredno.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
1:64	ČE imaš pa to in potrebno znanje, lahko marsikatero stisko, marsikatero stvar omejiš in tem otrokom in drugim pokažeš, da svet je lahko sprejemajoč, lahko imajo varno okolje.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
1:65	Pogosto sem videla pri mladih, da ne rabijo veliko, da začutijo da nekdo je na njihovi strani. Tudi leta, ko nisi več v njihovem življenju, še vedno rečejo kakšen stavek, ki si jim ga rekel. Povedo kakšno stvar, ko si jim stal ob strani, jim ponudil kakšno roko. Za nas majhne stvari, mogoče sploh niso majhne, so v življenju ljudi, sploh mladih zelo pomembno.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
1:66	Torej preplet vsega, če nisi dober strokovni delavec oz. socialni delavec in si pripravljen delat z različnimi populacijami in to normalno sprejemati, potem ne bit na tem področju.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
1:67	Če nisi pripravljen se učit in spreminjat, tako kot se družba spreminja in it v toku s tem, tudi nisi za tja.	Nadgrajevanje znanja Nadgrajevanje znanja po študiju	Znanje in učenje

1:68	Za prvo, torej LGBT, defenitivno bi rabila še.	Premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
1:69	Tudi manj primerov je in ne pridejo ti primeri tako pogosto.	Manj primerov prisotnih	Izzivi
1:70	S tem, da ti ostaneš dolgo časa v njihovem življenju, s tem, da te sprejmejo ti že sporočajo. Defenitivno to in tudi, da vidik, da se postavi na svoje noge in da vidiš potem da zafunkcionira je znak, saj ne rabi biti z besedami, da ti vidiš, da si pustil ne k pečat in vidiš, da je to šlo oboje stranske. Da ti je dovolil, da si del njegovega življenja, da mu pomagaš, da z njim vzpostavljaš odnos.	Povratna informacija uporabnikov	Praksa in priprava na delo
1:71	Pol leta je en primer, ko sem imela eno mladostnico, ki …za katero so starši želeli, da se vrne nazaj domov iz stanovanjske skupine, sami starši pa niso nič spremenili svojih vzorcev. Oni so samo želeli se znebiti skupnosti, stanovanjske skupine in centra. Nekega nadzora, vpletanja, sami pa niso nič spremenili. Ta najstnica je vedela, da se bo vrnila v nasilno, zelo nadzorujoče okolje in takrat je na enem razgovoru sem ji jaz povedala, da naj stori vse, da se ne vrne. Naj si pridobi pogoje, da ….Je šla že proti 18 letu…naj si uredi življenje do te mere, da ima varno streho v stanovanjski skupini s svojimi sovrstniki, ob enem naj se do konca šola in si poišče službo. Nekaj mesecev po tem je imela na sodišču narok in naroku je poveda, da kljub temu, da je zavod rekel, da se strinjajo s starši, da gre nazaj, starši so povedali, da želijo, da gre nazaj in za sodnico bi bilo najbolje, da reče okej to je to, zaključen primer, gre nazaj. Ona je pa rekla, da mi je rekla socialna delavka na centru, naj naredim vse, da ne	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo

	grem nazaj, jaz povem, da ne želim iti nazaj, želim ostati in je ostala. To je zelo dober primer, kako lahko vidiš, ko se otrok, ki se ne zna postaviti zase pri skoraj 18 letih postavi zase in to pred neko institucijo, pred močnimi, v njenih očeh zelo močnimi ljudmi in se postavi zase.		
1:72	Čim več prakse, česar pa ni. Čim več praktičnega dela in čim več biti med ljudmi in z ljudmi.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
1:73	Teorija je pomembna, definitivno, ker brez teorije ne moreš svojega dela dobro opraviti. Ne moreš poznat nekih ... ko boš v praksi delal neke stvari ne boš razumel zakaj nastane tako, kaj je pogojevalo nekaj in tako dalje. Za to je teorija fantastična, ampak je premalo. Potrebno je poznati področje dela, biti na terenu, med ljudmi, kar socialno delo samo po sebi je.	Razlika med prakso in teorijo	Praksa in priprava na delo
1:74	Kako delati s to populacijo, kakšen način, kako jo obravnavati, kako pridi do nje, kje najti varni prostor, da bodo prišli do nas in rekli okej, zdaj rabim to in to.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
1:75	Več programov na tem področju in se seznaniti o teh področjih.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
2:1	Magistrirala sem leta 2021 na podiplomskem študiju Socialno delo	Zaključek magisterija	Študiranje
2:2	Socialno delo v vzgoji in izobraževanju	Modul študiranja	

2:3	Od januarja 2022 sem zaposlena v osnovni šoli kot svetovalna delavka in učiteljica DSP	Trenutna zaposlitev	Študiranje
2:4	Ne vem točno kako bi opredelila kako pogosto. Težko bi rekla, da vsak dan imamo pa na šoli tako učence kot starše, ki jih lahko kategoriziramo kot LGBT uporabnike. Z obojimi sem pogosto v stiku.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
2:5	Mislim, da sem za to delo dovolj pripravljena.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
2:6	A res zgolj dovolj, vsekakor nisem strokovnjak na tem področju in definitivno ostaja prostor za izboljšave.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
2:7	Nisem pa na primer v stanu, ko bi mi delo s LGBT uporabniki predstavljalo stisko ali pa me spravljajo v dvome ali ga bom dovolj dobro oziroma strokovno opravila	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
2:8	V drugem letniku smo imela izbirni predmet, res se ne morem spomniti kako se je imenoval pri gospe Jelki Zorn pri keterem smo se posvečali manjšinam in zatiranim oz. diskriminiranim skupinam, LGBT skupnost je bila seveda ena izmed njih..	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
2:9	.takrat sploh zelo aktualno, ker je bilo to v času spremembe družinskega zakonika in smo pripravljali gradiva in dogodke na to temo, poskušali osveščati ljudi itd..	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
2:10	Ta predmet mi je dal ogromno širine, razumeti na kakšne vse načine diskriminacija vpliva na te skupine ljudi in kako globko je zakoreninjena, na katera vsa področja življenja se prikrade.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
2:11	Naučila sem se tudi kakšne so specifike dela s takšnimi skupinami, na kaj moram biti pozorna in kako se izogniti temu, da bi diskriminacijo še poglabljala.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje

2:12	Ogromno smo govorili tudi o aktivizmu in zagovorništvu ter tudi drugih načinih oz. vplivu, ki ga imamo lahko socialni delavci.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
2:13	Spomnime se, da smo LGBT skupnost omenjali tudi pri veliko drugih predmetih, a nikoli nismo šli prav v specifike oz. dobili nekega konkretnega znanja.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
2:14	Malo bolj podrobno smo se ga dotaknili na magistrskemu študiju pri predmetu, ki nas ga je poučevala Lea Šugman Bohinc	Prisotnost LGBTQ+ pri drugih predmetih	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
2:15	Tam smo kot posebej ranljivo skupino otrok omenjali LGBT mlade.	Prisotnost LGBTQ+ pri drugih predmetih	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
2:16	Absolutno, a vedno bolj površinsko in bolj iz nekega širšega, družbenega pogleda, aktivističnih gibanj, boja za pravice itd.	Prisotnost LGBTQ+ pri drugih predmetih	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
2:17	Mislim, da je zadostno , a res zgolj zadostno. Kot sem rekla, toliko da nisi res bos v stiku s takšnimi skupinami.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
2:18	mogoče neka zelo konkretna vodila, pristopi za delo s te skupino, kaj so tiste specifike, ki jih je nujno upoštevati…	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
2:19	To kar sem prej rekla, da mogoče o tej temi ne bi govorili tako abstraktno.	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila
2:20	Morda kar kakšen predmet, lahko izbirni, ki bi bil namenjen samo tej temi.	predmet namenjen LGBTQ+ skupnosti	Predlogi in priporočila
2:21	Izredno dobro, varno in podporno.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
2:22	Nikoli nisem dobila občutka, da bi bil to tabu, ali da bi bilo treba biti pri tej temi previden.	Osebna percepcija varnega ozračja	Osebna izkušnja in varnost
2:23	Sem imela v prvem letniku sošolca, ki je zelo direktno izražal svoje mnenje glede te teme , v smislu, da se njemu to zdi narobe, da zakaj o tem sploh govorimo in da on z nekom, ki je gej nikoli ne bo mogel delat…hvala bogu so mu že profesorji dali vedeti, da takšno	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost

	mišljenje ni v skladu z doktrino socialnega dela…		
2:24	Izredno.	Osebna percepcija varnega ozračja	Osebna izkušnja in varnost
2:25	Načeloma najbrž premalo, a v obilici še dodatnega dela, ki ga opravljam mi za takšne stvari kljub temu, da me zanimajo zmanjka časa.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
2:26	Pred leti sem bila na odličnem posvetu, ki ga je organizirala Legibitra prav na temu LGBT skupin v šoli.	Organizirana izobraževanja na temo LGBTQ+	Predlogi in priporočila
2:27	Letos se je zgodilo, da mi je najprej en učenec povedal, da je ugotovil, da je gej , o tem sva veliko govorila in veliko mu je pomenilo, da je imel nekoga odraslega s katerim je lahko o tem debatiral. S starši namreč o tem še ni želel govoriti, pa ne zato ker bi se bal njihove reakcije, bil je namreč mnenja, da bosta to starša lepo sprejela, samo ni se mu še zdel pravi trenutek.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
2:28	Je bil pa v izredno veliki stiski, ko je eden od njegovih prijateljev začel njegovemu mlajšemu bratu razlagati, če ve, da je njegov brat “peder”.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
2:29	Takrat sem jaz zagnala akcijo, srečan sem bila ker je pristal na to, da sem vse njegove sošolce, vsi so namreč vedeli kaj se je zgodilo... soočila z njihovimi dejanji. Imeli smo dolg pogovor, pol solz iz obeh strani, dejanje sem močno obsodila in fantom je dejansko postalo jasno kako ogabno zadevo so speljali. Resnično smo se izredno odkrito pogovorili in od tam naprej ni bilo nobenega podobnega dogodka več, celo spet so se začeli družiti. Kar se mi je zdel mali čudež in velika zmaga .	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo

2:30	Definitivno pa lahko govoriva o specifiki, ko gre za obravnavo staršev s strani učiteljve, na žalost	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
2:31	Zanimivo, kako se učenci med sabo zaradi tega nikoli ne zbadajo	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
2:32	med tem ko v zbornici učitelji kdaj le pripomnijo kakšno pikro na to temo. Na začetku sem take opazke poskušala preslišati ker sem bila nova, podobno se dogaja glede učencev romov, učencev s posebnimi potrebami itd., žal tudi kader v šoli ni še opravil s predsodki in stereotipi.	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
2:33	Zelo hitro me je ta previdnost minila in zdaj zelo konkretno, sicer strokovno na take izjave reagiram in dam vedeti, da so nedopustne. Takrat obmolknejo in prenehajo, dvomim sicer da mislijo drugače, a vsaj ne širijo več nesramnosti.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
2:34	Mislim, da je treba poznati specifike te skupine ljudi, vpliva diskriminacije in zatiranja na ljudi, načine opolnomočenja in zagovorništva in spoštljivega vedenja in načinov pomoči tudi če sam nisi del te skupnosti, v smislu kako jih podpreti brez da si pokroviteljiski ali še huje poglabljaš e tako obstoječo diskriminacijo.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
2:35	Milim, da bi absolutno lahko en predmet posvetili temu	Predmet namenjen LGBTQ+ skupnosti	Predlogi in priporočila
2:36	, vem da so učni načrti že tako natrpani, a kot izbirni predmet bi sega sigurno lahko ponudilo	Predmet namenjen LGBTQ+ skupnosti	Predlogi in priporočila
2:37	sploh glede na to, da je zadeva aktualna in da se s to skupino ljudi srečamo ne glede na to kje bomo zaposleni.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
2:38	Predvsem pa je to temo treba obavnavati hkrati široko in tudi zelo ozko , v smislu pogledat kaj pomeni na družbeni ravni	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila

	pa tudi zelo specifično kako delati z osebo LGBT, ki pride k tebi po pomoč.	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	
2:39	pa tudi zelo specifično kako delati z osebo LGBT, ki pride k tebi po pomoč.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
2:40	Mislim, da je nasploh v akademskem svetu tej temi namenjeno premalo pozornosti.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
2:41	Ja vedno več je filmov in glasbe na to temo, vedno več se o tem tudi javno govori, poslušamo podcaste, gledamo tiktoke, a mislim da bi bil skrajni čas da se tudi znanost tej temi bolj konkretno posveti in potem na tej podlagi začne končno popravljat vse krivice za ketere dobro vemo da obstajajo	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila
2:42	Trenutno res plujemo v hudo napačno smer.	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
3:1	S študijem na FSD sem zaključila marca letos.	Zaključek magisterija	Študiranje
3:2	sem bila na modulu Socialna pravičnost in radikalne perspektive v socialnem delu.	Modul študiranja	
3:3	Na področju socialnega varstva, v organizaciji DrogArt sem zaposlena od aprila 2024 – torej eno leto in tri mesece.	Trenutna zaposlitev	Študiranje
3:4	Naziv mojega delovnega mesta je: strokovna delavka na programu. V praksi pa moje delovno mesto vključuje predvsem organiziranje in koordiniranje nočnih terenov, koordinacijo in skrb za študentsko terensko ekipo, delo z uporabniki na terenu, delo z organizatorji zabav, informiranje uporabnikov o zmanjševanju škode pri uporabi substanc, organiziranje izobraževanj za nove terence…	Trenutna zaposlitev	Študiranje
3:5	Z LGBTQ uporabniki se pri delu srečujem vsakodnevno	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	

3:6	Stik z njimi imam tako v času rednega delovnika čez teden, kot v času nočnega terenskega dela.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
3:7	Ker je del nočnega življenja tudi spolnost, damo veliko poudarka na informiranje o varni spolnosti.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
3:8	En od naših programov se posebej osredotoča tudi na informiranje o odgovorni spolnosti LGBTQ ose, predvsem moški spolni odnos z moškim, v okviru katerega informiramo o spolno prenosljivih okužbah, organiziramo brezplačna in anonimna testiranja za spolno prenosljive okužbe, delimo preventivne materiale, kot so kondomi, lubrikan in še marsikaj.	Ozaveščanje ljudi Ozaveščanje o LGBTQ+ spolnosti	Predlogi in priporočila
3:9	Tudi sama sem del LGBTQ skupnosti,	Lastna pripadnost skupnosti	Percepcija, motivacija in pripadnost
3:10	tako da me močan osebni interes za tematiko drži že od srednje šole pa vse do danes.	Zanimanje za LGBTQ+ teme	Percepcija, motivacija in pripadnost
3:11	Zaradi tega sem na faksu izbirala module in izbirne predmete, ki so se osredotočali na področje enakosti, spola, feminizma, LGBTQ tem itd	Zanimanje za LGBTQ+ teme	Percepcija, motivacija in pripadnost
3:12	Rekla bi, kakor se spomnim, da smo na našem modulu in pri izbirnih predmetih solidno obdelali LGBTQ tematike,	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
3:13	ne bi pa rekla da sem se naučila dosti več kot sem že prej sama o tem prebrala.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
3:14	Minus, tako dodiplomskega, kot podiplomskega programa pa se mi zdi dejstvo, da LGBTQ tematike niso vključene v splošen program, vsaj kakor je meni znano, torej da bi jih poslušali vsi študentje kot npr. statistiko.	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
3:15	Mislim, da bi vsi FSD študentje morali dobiti vsaj osnovne informacije o razumevanju spola, spolnih vlog, izraza,	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje

	identitete, usmerjenosti, diskriminacije…		
3:16	počutim se zelo usposobljeno in pripravljeno za delo z LGBTQ uporabniki, prihaja pa moja poklicna samozavest pri delu z uporabniki predvsem iz osebne izkušnje in lastnega interesa za temo.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
3:17	Študij mi je omogočil bolj obnovitev in utrditev znanj, kot pa mi prinesel kaj novega.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
3:18	delavnice na temo LGBTQ skupnosti, ki smo jo imeli v okviru enega od modulskih predmetov, pri kateri smo se spoznali z osnovnimi definicijami, različnimi pojmi, zastavami, stereotipi ki se skupnosti držijo, diskriminacijo…	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	Znanje in učenje
3:19	In pa predmeta socialno delo onkraj heteronormativnosti na podiplomskem študiju,	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
3:20	kjer smo študentke skozi naše raziskave oz. predstavitve spoznavale tematike onkraj heteronormativnosti, še posebej sta se mi v spomin vtisnili predstavitev o LGBTQ osebah v slovenski vojski.	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	Znanje in učenje
3:21	Druga predstavitev, ki mi je ostala v spominu pa je bila o spolno nevtralni vzgoji otrok, model, ki ga uporabljajo družine, vrtci in šole v nekaterih severnih državah. Ideja je, da se otroke vzgaja v nebinarnem okolju z nevtralnimi zaimki, z mislijo, da se bodo skozi odraščanje sami opredelili če se bodo želeli, vključuje pa tudi premišljeno vzgojo otrok glede spolnih vlog, nič se ne deli na moško in žensko ne naloge, ne obleke, barve itn. Predstavitvi je sledila precej zanimiva debata med sošolkami o tem, ali je to	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje

	dobra ideja ali ne, kako taka vzgoja vpliva na otroke, ali jih zmede in krha identiteto, ali je bolje otroke vzgajat v biološkem spolu in jih v času odraščanja le podpirat ko in če se njihova spolna identiteta oz. izraz ali karkoli drugega začne razlikovati od biološkega spola…		
3:22	Delavnica, ki smo jo imeli pri modulskem predmetu je vključevala le osnove LGBTQ tem, tako da je bila super za ponovitev in kakšno vprašanje ali debato, ni pa mi prinesla kakšnih novih revolucionarnih spoznanj.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
3:23	Predmet SD onkraj heteronormativnosti mi sicer je prinesel nekaj novih znanj in spoznavanja s tematikami, o katerih prej nisem veliko razmišljala,	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	Znanje in učenje
3:24	Overall se mi vseeno zdi super, da se teme niso spet osredotočale na osnove LGBTQ definicij, mogoče pa mi kdaj v prihodnosti kaj od slišanega še pride prav.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
3:25	Sem pa glede na svojo izbiro modula in predmetov, ki spadajo zraven prepričana, da smo se LGBTQ tematik dotaknili tudi v okviru le te, vsaj recimo pri predmetu zdravje in družbene neenakosti iz perspektive spola, etničnosti in hendikepa.	Prisotnost LGBTQ+ pri drugih predmetih	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
3:26	Ne.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:27	Poznavanje ali razumevanje definicij in sprejemanje ali podpiranje LGBTQ oseb, torej teme, ki smo obdelali na faksu, je osnova, minimalni standard za delo z ljudmi.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

3:28	Super, da smo jih obdelali, ni pa niti približno dovolj za konkretno pomoč osebam, ki znajdejo v takšni ali drugačni stiski povezani z LGBTQ temo.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:29	ne moreš improvizirat in po navdihu človeka podpirat, ampak potrebujejo konkretno pomoč in suverenost socialnega delavca.	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila
3:30	Na žalost prepogosta situacija, ki se dogaja je recimo to, da starši otroka vržejo iz stanovanja zaradi njegove spolne usmerjenosti. Pri taki situaciji se mi zdi nujno, da je socialni delavec že opremljen z določenimi znanji kako v takem primeru postopat in kako uporabnika najbolje podpret in kam ga usmerit, saj je drugače lahko celoten proces pomoči precej neprijeten tako za uporabnika, ki je v trenutku blazno ranljiv, kot za socialnega delavca.	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila
3:31	menim, da bi nas moral študij bolje opremiti ne samo z osnovami LGBTQ definicij, temveč tudi s konkretnimi situacijami in prijemi za reševanje stisk s katerimi se uporabniki, ali morebiti študentke FSDja srečujejo v praksi.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:32	Prepričana sem da ima kar nekaj študentov FSD-ja predsodke do LGBTQ skupnosti	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
3:33	Zato menim, da je razbijanje in ozaveščanje lastnih predsodkov ter delo na sprejemanju LGBTQ populacije nujna naloga fakultete in študentov individualno.	Ozaveščanje o LGBTQ+ spolnosti	Predlogi in priporočila
3:34	Manjkalo mi je tudi več govora o konkretni podpori uporabnikom pri raziskovanju in definiranju lastnega jaza in sprejemanju le tega.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

3:35	Po mojih trenutnih izkušnjah z uporabniškimi situacijami, bi bilo potrebnega tudi več govora o hendlanju homofobnih staršev ali družine …sepravi delo direktno s starši… ali pa več govora o konkretni podpori mladim, ki doživljajo stisko ali so celo brezdomni zaradi nesprejemajočih staršev.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:36	Seveda pri procesu pomoči nekateri odzivi pridejo čisto intuitivno, nekatere se skozi in delo naučiš, vseeno pa menim da bi bilo nujno da bi se o tem pogovarjali že na faksu, da se že v času študija začnejo ozaveščat raznorazne situacije s katerimi se uporabniki zaradi svoje usmerjenosti srečujejo.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
3:37	Mislim, da manjka tudi več govora glede spoprijemanja z diskriminacijo, nasiljem in nasploh rokovanja z obsojajočo družbo.	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
3:38	vedno bolj je v porastu nasilje s strani mladih samooklicanih 'nacijev' nad LGBTQ osebami	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
3:39	menim da bi bil v času študija potreben pogovor o tem, kako bi reagirali na to, kaj lahko zares storimo in kaj lahko stori uporabnik, če upoštevamo idejo, da opolnomočimo uporabnika in ni naš najboljši odgovor le 'izogibaj se tem prostorom' ali 'fak res ne vem kaj lahko naredimo, žal mi je da se to dogaja', kaj bi rekli uporabniku, ki pride na organizacijo pretepen, ker so ga naciji na Bavarcu ujeli in pretepli, kako postopat?	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

3:40	Veliko mladih LGBTQ oseb se že tako ali tako sooča z obilico pozitivnih in negativnih čustev ob spoznavanju sebe. Pa recimo, da potem ta oseba zbere pogum, da se v javnosti ne skriva … kako takemu uporabniku ojačat samozavest in identiteto do te mere, da se ob mnogih grdih pogledih in zgražanju naključnih tujcev ne bo ves čas počutil manjvrednega ali celo prestrašenega, da ga bo za naslednjim vogalom čakala skupina gaserjev s teleskopkami?	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
3:41	Moj point je, da mi je v času študija manjkala globina.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:42	LGBTQ osebe se srečujejo z tisoč in eno stisko, situacijo in čustvom.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
3:43	Seveda za pomoč in reševanje teh ni enoznačnega odgovora, mislim pa, da bi morali tekom študija v predavanja nujno vključiti primere, za vpogled in širino s čim vse se LGBTQ osebe dnevno ukvarjajo.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
3:44	Sem pa tudi v času študija navijala tudi za več delavnic,	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
3:45	obiskov organizacij,	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
3:46	terenskega dela v okviru predavanj ali vaj,	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
3:47	več gostov, da študentke iz prve roke poslušajo znanje strokovnjakov ali se spoznajo z izkušnjami uporabnikov, sploh če jih nimajo sami	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
3:48	bolj dinamična predavanja	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila

3:49	več fokusa na konkretne primere stisk uporabnikov in spoznavanje različnih vidikov življenja LGBTQ oseb, s tem mislim kar sem omenila prej, kaj vse se lahko na sprehodu čez center zgodi, kako hendlat obsojajoče ljudi in še 1000 ostalih primerov stresorjev.	Učenje na primerih	Predlogi in priporočila
3:50	Zdi se mi, da je bila LGBTQ tematika odlično sprejeta.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
3:51	Ne vem če sem kdaj v času študija s strani drugih študentov direktno zaznala ali slišala za nestrpnost	Trenutna zaposlitev	Študiranje
3:52	Seveda smo imeli študente, ki LGBTQ oseb niso sprejemali, vendar z njimi nikoli nisem imela stika, če tudi sem vedela kateri to so	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
3:53	Verjetno je tu za dodat, da me izkušnja morda zavaja, ker sem bila vedno obkrožena z LGBTQ osebami in podporniki skupnosti.	Osebna percepcija varnega ozračja	Osebna izkušnja in varnost
3:54	Že od nekdaj sem pri pogovorih o LGBTQ temah precej strastna in odločna, kar me v privatnem življenju pogosto pripelje do precej divjih debat z naključnimi ljudmi, ki imajo lahko ogromno neprijetnih, nesramnih ali celo grozljivih mnenj in razmišljanj.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
3:55	Na fakulteti takih izkušenj nisem imela. Vedno sem se počutila varno in podprto, tako s strani ostalih študentk kot s strani profesoric in profesorjev.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
3:56	predvsem veliko berem, nabiram lastne izkušnje in nabiram zgodbe in izkušnje naših uporabnikov.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
3:57	Vsemu temu kakor se da vestno sledim, spremljam politiko, spremembe, odzive in mnenja ljudi	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
3:58	se predvsem veliko sekiram, ko vidim kakšno ogromno število ljudi še vedno prezira in sovraži LGBTQ populacijo.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost

3:59	Včasih se zgodi tudi, da določenega aspekta LGBTQ populacije ne razumem ali pa me kakšna nova ideja zmoti, ker znajo it določeni osebki res v ekstreme.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
3:60	Takrat se ponovno najprej izobrazim, povprašam ljudi ki imajo izkušnjo, če mi jo lahko razložijo vseeno pa skušam ohranjat tudi pravo mero kritičnosti.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
3:61	Po zaključku študija ne.	Obiskovanje dodatnih izobraževanj	Praksa in priprava na delo
3:62	Najraje se pogovarjam kar direktno z ljudmi ki jih spoznam	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
3:63	. Če to ni mogoče rada uporabljam tudi aplikacijo Tik Tok, saj na njej ogromno različnih ljudi z različnimi izkušnjami, pove marsikaj tako da se mi zdi super orodje za vpogled v različna razmišljanja in mnenja…	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
3:64	Zatekam pa se tudi k Googlu.	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
3:65	Izkušnje so čudovite in kdaj tudi precej težke	Delo z uporabniki	Praksa in priprava na delo
3:66	Delo z LGBTQ osebami na nočnih terenih, recimo Roza, Tiffany je meni eno od najljubših. V dveh letih terenskega dela res obdelaš skoraj vse žurerje, tako da na zabavah pogosto srečujemo znane obraze, ki jih je vedno lepo srečat in nam vedno polepšajo večer.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
3:67	Velikokrat pride do trenutka zaupanja, ko nam kakšen od uporabnikov zaupa, kar ga teži.	Delo z uporabniki	Praksa in priprava na delo
3:68	Zelo velikokrat v danem trenutku razen posluha in opore ne moremo storiti ničesar drugega. V glasnem, polnem klubu, sredi noči se poglobljene pomoči pač ne izvaja.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi

3:69	Situacije, ki nam jih uporabniki zaupajo so pogosto nepoštene, nasrkajo pa zaradi nestrpnosti drugih. Take situacije povečini kar ostajajo z mano, saj me občutek nemoči in hkrati jeza zaradi nepravičnosti in omejenosti določenih ljudi precej podžgejo.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
3:70	Eden od specifičnih izzivov s katerim se precej ukvarjamo v povezavi z LGBTQ populacijo je verjetno kemseks (seks pod vplivom substanc), ki je sploh med MSM populacijo kar razširjen.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
3:71	Ustanovili smo program SPO, s katerim redno obiskujemo gej klube in queer zabave, ozaveščamo, informiramo, delimo materiale za zmanjševanje škode, organiziramo brezplačna in anonimna testiranja na spolno prenosljive okužbe, nagovarjamo ljudi, da testirajo svoje substance, si zapisujejo doze…	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
3:72	Mislim, da mora biti socialna delavka ki dela z LGBTQ populacijo sprejemajoča, odprta in predvsem brez predsodkov o LGBTQ populaciji.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
3:73	Rekla bi, da je precej koristno, če je tudi socialna delavka del LGBTQ skupnosti, ali pa naj jo vsaj zelo dobro pozna in razume, da se lažje poistoveti in razume stiske uporabnikov in situacije s katerimi se srečujejo.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
3:74	Definitivno bi najprej predlagala uvedbo LGBTQ predmeta za vse študente.	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
3:75	Resnično in utopično upam, da našo družbo kmalu kolektivno sreča pamet in kot skupnost ugotovimo, da to be gay in vse ostalo included is okay!	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb	Diskriminacija, izključevanje in stigma
5:1	Ja magisterij sem končala 2019	Zaključek magisterija	Študiranje
5:2	diplomirala pa sem dve leti prej…torej 2016/2017	Diplomiranje	Študiranje

5:3	Obiskovala sem Socialna pravičnost in vključevanje na področju hendikepa, etničnosti in spola.	Modul študiranja	
5:4	7 ali osmo leto nekje. 5 let sem na tem področju, pred tem sem pa dve leti delala na garantološko društvo Slovenije, tam sem bila kot vodja programa.	Pretekle izkušnje	Precepcija, motivacija in pripadnost
5:5	Vmes sem dve leti šla iz sociale in delala pogodbeno za Zavod Cirius na projektu ostalo sem pa šla v podjetništvo in vodenje lokala	Pretekle izkušnje	Precepcija, motivacija in pripadnost
5:6	Sedaj sem zaposlena na programu, kjer sem koordinatorka terenske ekipe, delam tudi v testirnici in pred dvema letoma sem vodila dva erasmus projekta. Sem pa tudi vodja spletnih intervencij.	Trenutna zaposlitev	Študiranje
5:7	Velik se srečujem.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
5:8	Prva posledica je, da v Mariboru ni velik prostora za LGBT populacijo, razen MKC ima nekaj malega. Pozna se pomanjkanje prostorov za mlade nasploh in za LGBT populacijo.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
5:9	Imamo zelo močno ekipo, ki so različnih barv, tako da naša terenska ekipa je zelo pisana, mogoče bolj kot ljubljanska, ker se mladi težko najdejo v nek community in je to postal en prostor, prijazen in odprt.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
5:10	s tega vidika sprejemanja raznolikosti in sprejemanja ne gledena raso, spol, ja.	Pridobljeno znanje na fakulteti	Znanje in učenje
5:11	Ta neka senzibilnost, mehkobo in dojemanje posameznika kot takega, to sem	Pridobljeno znanje na fakulteti	Znanje in učenje
5:12	Ampak konkretno z LGBT populacijo niti ne.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
5:13	Recimo, v zadnjih dveh letih imamo tudi trans osebe in moram priznati, da sem se takrat prvič soočala s tem, da imam težavo kako naslavljat? Nisem se čist	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi

	znašla….s tem občutkom krivde kot nisem uporabljala pravih zaimkov.		
5:14	Tukaj nas je podprla ekipa, ki nam je nudila različna izobraževanja preko Legebitre in tako naprej	Organizirana izobraževanja na temo LGBTQ+	Predlogi in priporočila
5:15	Faksu bi dala oceno ene 2-3, če gledam na nivoju od 1-5 glede znanja, ki ga nam je dal.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
5:16	Delali smo veliko na področju hendikepa, vendar se ne spomnim, da bi delali veliko na temo LGBT oseb, je pa res, da to ni bil moj primaren fokus takrat.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
5:17	Sem se veliko osredotočala na begunsko problematiko in hendikep oziroma na osebe z ovirami.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
5:18	Ni pa se govorilo o bolj akademskih vsebinah.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
5:19	az sem FSD veliko krat videla kot istospolne usmerjene aktivistke, ki so po mojem mnenju morda na neprimeren način izražanje svojega nestrinjanja in je to bil nek povezovalni člen takrat.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
5:20	Spomnim se, da je Darja Zaviršek takrat dala knjigo Mavrične družine, ki me je zelo premaknila in jo imam tudi sedaj doma	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
5:21	akrat je bilo tudi nekaj govora o zakonodajnih okvirom, saj je bil referendum o istospolnih porokah.	Aktualne teme	Vloga fakultete
5:22	Drugje nebi rekla, da smo kaj velik o temu govorili.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
5:23	Niti ne, bilo je zelo teoretično nastavljeno, kar mi je dalo nek okvir, ampak je dosti daleč od prakse.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
5:24	Dalo mi je, da lahko z vsakim posameznikom delam na drugačen in poseben način ne pa z vsemi isti.	Pridobljeno znanje na fakulteti	Znanje in učenje

5:25	Znanja o LGBT populaciji ne preveč.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
5:26	Mislim, v primerjavi z drugimi faksi smo imeli veliko prakse.	Pridobljeno znanje na fakulteti	Znanje in učenje
5:27	Vseeno mislim, da na faksu učijo super predavatelji, ki nimajo realnega stika s tem kaj se dogaja na terenu. Se mi zdi, da bi bilo dobro vključevati v predmet nekoga s terena.	Učenje na primerih	Predlogi in priporočila
5:28	V socialno delo z družino se vključi socialnega delavca s CSD področje družine in pove kaj to pomeni.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
5:29	Jaz bi tudi uvedla sprejemne za študente, saj mogoče od 100ih študentov je samo 20 takih primernih za to področje.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
5:30	Pa tudi, kako različno je dela v CSD-ju in nevladnih organizacijah. Ne pove se dovolj.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
5:31	Pa seveda krepit proaktivnost študentov.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
5:32	Zelo pomembno je da znamo kritično razmišljat in ne samo slediti. Pol si samo v enem kalupo. Socialno delo mora biti v prvi liniji, smo pa tam nekje zadaj in samo tipkamo.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
5:33	Težko je kot straight oseba rečt	Osebna percepcija varnega ozračja	Osebna izkušnja in varnost
5:34	vendar mislim, da je bilo ozračje okej	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
5:35	Konkretneje sem se začela s tem ukvarjati tudi, ko sem imela ta lokal.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
5:36	Imeli smo predavanja, okroglo mizo in ogled filma, za 8. marec smo imeli dogodek, kjer sem vključevala istospolno usmerjene pesnike oziroma kulturnike, da so se predstavili.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
5:37	Vedno ozaveščam o tem.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
5:38	Udeleževala sem se tudi kakšnih delavnic in predavanj.	Obiskovanje dodatnih izobraževanj	Praksa in priprava na delo

5:39	Organizirali smo tudi z Legebitro za terensko ekipo, ker nismo vedeli kako hendlat na terenu hofobne opazke.	Obiskovanje dodatnih izobraževanj	Praksa in priprava na delo
5:40	Veliko sem se naučila preko serij in tega. Približalo mi je teme s čim se LGBT populacije sploh soočajo.	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
5:41	Prvič sem se srečala s trans osebami in nebinarnimi osebami. Saj vedno sem rekla meni je vseeno, si kakršna si, ampak si vseeno v enem momentu pred sabo in vem, da sem bla v enem krču, da ne bom narobe uporabila zaimka, da bom res dala občutek, da je oseba sprejeta.	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
5:42	Pred zaposlitvijo imamo tudi vprašalnik, kjer je vprašanje kaj si misliš o LGBT populaciji in če oseba vidimo, da ima čudne komentarje ne more priti v ekipo.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
5:43	Mislim, da bi se moralo to veliko bolj o temu govoriti, da je okej če osebo samo vprašaš…ej kaj bi si ti želel?	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
5:44	Vidim pa, da pridejo zraven te housing problems s sprejamanjem s strani staršev, ekonomske stiske, občutek nepripadnosti, izoliranosti. Ne vidiš vse kar pride skozi	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
5:45	Veliko sem se naučila pri RuPaulu	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
5:46	Jaz mislim da predvsem odprtost,	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
5:47	pragmatičnost, pa res zavedanja samega sebe, da je okej če imaš predsodek, vendar ga moraš naslovit in delat na temu.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
5:48	ČE imaš varen prostor direkt z uporabnikom ali na superviziji ali s sodelavkami in biti dovolj pri sebi, da rečeš ej, jaz pa to ne zmorem in je to okej, ker smo samo ljudje.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi

5:49	Aktivno poslušanje, ko se pride do težkih vsebin.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
5:50	Na prvo mesto bi dala odprtost do svojih občutenj, ker to uporabnik zazna in lahko včasih narediš več škode.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
5:51	štejem kot uspeh to, da prihajajo in želijo biti v terenski ekipi. Veliko delava na odnosih in sprejetosti. Tudi to da imamo ničelno toleranco do diskriminacije.	Povratna informacija uporabnikov	Praksa in priprava na delo
5:52	kakšna druženja na kakšno temo	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
5:53	Ne vem kakšni skupni večeri gledanja filmov na to temo,	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
5:54	kakšne skupine ko se greš učit iz izkušenj, torej greš na nevladno organizacijo malo na obisk. Čim več lastnega dela.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
6:1	Študij na drugi stopnji sem zaključila v letu 2001	Zaključek magisterija	Študiranje
6:2	Prisežem, da ne vem, a sem bila vključena v kakšno smer ali program.	Modul študiranja	
6:3	Na področju socialnega varstva sem zaposlena osemtrideset let.	Pretekle izkušnje	Percepcija, motivacija in pripadnost
6:4	Prej imam še dve leti delovnih izkušenj na drugem področju.	Pretekle izkušnje	Percepcija, motivacija in pripadnost
6:5	Trenutno zadnjih petindvajset let delam izključno na varstvu otrok in mladostnikov.	Trenutna zaposlitev	Študiranje
6:6	V zadnjih petnajstih letih več.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
6:7	Prej, recimo, ko sem jaz začela pred osemtridesetimi leti, se ne spomnem niti enega primera, da bi recimo se nekdo obrnil na CSD s to problematiko. V zadnjih petnajstih letih, ko so ljudje bolj ozaveščeni, ko imajo recimo uporabniki možnost pridobitve informacij, kaj se jim sploh dogaja, bit pozorni, ker na	Nestrpnost do LGBTQ+ oseb Nizka ozaveščenost	Diskriminacija, izključevanje in stigma

	začetku se je to izkazovali tako, da so bili ljudje anksiozni, mladi, zbegani, kaj se jim dogaja, zakaj se tako počutijo in v bistvu v tem času, v tem se ni govorilo, ne. Je bila to neka tabu tema.		
6:8	Zadnja leta, predvsem ko so začele delovat vse te nevladne organizacije na tem področju, pa ko so recimo mladostniki povedali, da se ne počutijo dobro v svoji koži.	Ozaveščanje o LGBTQ+ spolnosti	Predlogi in priporočila
6:9	Eni so recimo prej šli preko psihiatrične obravnave, eni grejo direkt recimo na te organizacije, jaz sem veliko sodelovala z gospo Matejo.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:10	Tudi v bistvu smo dali mladim informacije, kam se lahko obrnejo.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:11	Zdaj pri samem mojem delu ni razlike, če je nekdo recimo ne vem ali istospolno usmerjen ali transspolen ali sploh išče še identiteto, bom rekla zame v bistvu, sem mogla ugotovit, kako lahko pomagam tej osebi, ali je to deklica ali mladostnik.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
6:12	Tudi zdaj v tem trenutku imam dve, dva, eno dekle pa enga fanta, ki sta tako precej zbegana glede te svoje spolne identitete in se še iščeta, saj v tej starosti od štrnajst do osemnajst let je zelo malo, ki že vedo.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
6:13	Nekateri so, ki so zelo jasno se počutijo, da so drugače usmerjeni ali pa da imajo drugačne, bom rekla, predstave.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
6:14	Zdajle se srečujemo tudi z uporabniki, za katere še jaz ne vem točno, kaj to pomeni. Bom rekla, tut ne vem kaj je binarna oseba,	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
6:15	tako da tudi mi strokovni delavci se učimo v bistvu sploh spoznavat to	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo

	področje, zato da sploh lahko vemo, kam usmerjati mlade, ne		
6:16	kok zelo je pomembno, da recimo ne vplivamo na njih, da takoj mi nekaj zaključimo, ampak da enostavno, da jim damo prostor, da v bistvu imajo čas, da razizi, raziščejo v bistvu sebe in da imajo pač ustrezne sogovornike	Delo z uporabniki	Praksa in priprava na delo
6:17	če ga pošlješ k nekemu ortodoksnemu, ne vem, strokovnjaku, ki tega ne priznava ali pa ne sprejema, tak mladostnik nima nič kaj dosti od tega, ne.	Zavračanje LGBTQ+ skupnosti	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:18	v zadnjih letih poznam pa samo eno osebo, ki je sicer že starejša, ki je lansko leto zamenjala spol. No, njega pa poznam že oziroma njo poznam več kot dvajset let in v bistvu on je eden prvih, ki se jih jaz spomnim zdaj. Ona, ki se je v bistvu tudi v javnosti dosti zgodaj, recimo, ko je bilo to še res taka tabu tema, dobro počutil v ženskih oblačilih, povedal, da se počuti kot ženska. Potem je bil tud usmerjen v to psihiatrično obravnavo, ki je potrebna pred spremembo spola. In lansko leto ji je končno uspelo, tako da je zadovoljna.	Znanje o transspolnih osebah	Znanje in učenje
6:19	Drugač pa recimo smo sodelovali tudi Salome na enih določenih prireditvah.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:20	Ona je tudi dosti odprta glede tega, kako se je počutla. Včasih take znane osebe lahko pripomorejo k temu, da v bistvu si mladi sploh upajo povedat, ne.	Ozaveščanje o LGBTQ+ spolnosti	Predlogi in priporočila
6:21	Tudi če pogledamo Salome, izhaja iz enega malega otoka, kjer definitivno ni to opcija, da si drugačen. Ampak bom rekla, sicer po teži poti prideš do tistega želenega cilja, ne.	Znanje o transspolnih osebah	Znanje in učenje

6:22	Ali se počutim dovolj pripravljeno? Ne, še.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
6:23	V bistvu na fakulteti takrat, v tistem času, se sploh ne spomnim, bi omenjal to področje	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
6:24	Zdaj pa tako, kot sem že prej omenila, tudi mi se moremo ves čas izobraževati, iskati informacije, kaj se sploh v bistvu spreminja, kako imajo otroci danes drugačne probleme.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
6:25	Jaz ko sem pred štiridesetimi leti začela, je bilo, ne vem, izvrševanje kaznivih dejanj, alkoholizem v družinah, nasilje v družinah, pa je bilo pa že konec. Ni bilo ničesar drugega, da bi rekli ne vem o kakšnih anksioznosti, paničnih napadih, o šolskem absentizmu, mislim, da sploh obstajal ni pred štiridesetimi leti, ne.	Pojavljanje novih izzivov pri delu z mladimi	Izzivi
6:26	zdej ne vem, kako je danes tud, recimo, ko sem bila na drugi stopnji v letu dva tisoč ena, se ne spomnem, da bi bilo to področje kaj posebej izpostavljeno, da bi bli pač pripravljeni pol za delo z uporabniki.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
6:27	Tako da mislim, da ne, da bomo mogel še velik na tem delat.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
6:28	Leta dva tisoč ena, pa tud prej, recimo, ko sem jaz začela, jst sem mislim, da leta 87 sem bila na prvi stopnji. Ne spomnem se nobenega vrstnika, sošolca, sošolke, ki bi bil recimo drugače usmerjen ali pa da bi recimo to izkazoval, lahko da je dobil.	Manj primerov prisotnih	Izzivi
6:29	Ampak o tem se res ni govorilo, tudi na drugi stopnji	Manj primerov prisotnih	Izzivi
6:30	Jaz sem bila takrat že mama, sem imela, ne vem, sem bila čisto pred porodom drugega otroka. Se ne spomnem nobene sošolke, sošolce skoraj nismo imel, ki bi	Omejena vidnost stisk LGBTQ+ študentov	Vloga fakultete

	recimo izstopal, se ne spomnem, tako da bom rekla.		
6:31	Sploh ni bilo aktualno. Tako da jst se ne spomnem.	Manj primerov prisotnih	Izzivi
6:32	To, kar so imeli, recimo, zdej se ne morem spomnit M., ki je delala, a je to tam center za pomoč mladim na Kerstnikovi?	Obiskovanje dodatnih izobraževanj	Praksa in priprava na delo
6:33	Vem, ker smo mi tud tja napotoval mladostnike.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:34	Zdaj problem je pri teh, ki so mladoletni, ne. Ali lahko jaz brez soglasja staršev napotim nekoga tja?	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
6:35	Pač povemo, kam se lahko obrne na katerega terapevta. Ali pa ne vem, katera nevladna organizacija se s to tematiko ukvarja.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:36	ri mladih smo imeli zdajle zadnjih par let prve informacije, da se nekaj dogaja s strani oddelka za otroško in mladostniško psihiatrijo, kjer so zaznali stisko otrok, zaradi tega so bili tud hospitalizirani.	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:37	In pri nekaterih od teh je bila v bistvu glavna problematika ta spolna identiteta. Kako povedat staršem? Aa, kok mi lahko takrat recimo pripomoremo, da ne vem enu staršu je že grozno slišat, da je, ne vem, moj otrok gej ali pa ne vem, lejzbika, nikoli ne bo otrok in tako naprej. Eni to sprejmejo, ne.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
6:38	Se pa spomnem enga fanta. To pa ni tolk dolgo nazaj, recimo slabih deset let, ki je že v času, dobila sem ga zarad težav v odraščanju v obravnavo, učne težave, šolska neuspešnost in pol, ko smo v bistvu raziskoval, ne, kaj je dejansko razlog temu, je bila osnova to, da se pač on ni dobro počutil, da ni bil, bom reka,	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo

	čisto opredeljen glede svoje te spolne identitete. No, potem ko se je pa razkril in ko je povedal, tud staršem, sem jaz vidla tako vidno spremembo, da je bil bolj sproščen, da se je lahko dobro počutil v šoli.		
6:39	Ampak je to trajalo ene dve, tri leta, da je v bistvu ob podpori zmogel, da je recimo povedal najprej mami, oče tega nikoli ni mogel sprejeti in tudi ni bilo potem nobenih kontaktov več. Tudi oče je bil tukaj nasiljen	Slabe prakse	Praksa in priprava na delo
6:40	Mama je pa to sprejela v bistvu tako brez nekega pretiranega, ne vem, pompa ali pa da bi prišlo do kakšnega zavračanja ali pa to. Se mi zdi tako ena redkih mam, ki jih jaz poznam, da je to sprejela, ker v bistvu se še danes spomnem, kaj je rekla. »Jaz si želim samo, da je srečen in ne moreva vplivat na to, kako se bo on počutil, kako bo usmerjen, kako se bo opredelil. Lahko si pa želim samo to, da bi bil pač zadovoljen s svojim življenjem.« Ampak takih primerov je izjemno malo.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
6:41	daj tako, jaz sem sodelovala s temi strokovnimi delavkami, ki so delale tukaj in v bistvu, če sem bila v dvomu, kaj bi bilo potrebno, Sem se obrnil najprej na to,	Sodelovanje z drugimi inštitucijami	Praksa in priprava na delo
6:42	pol sem kaj raziskala, recimo, da sem kaj prebrala, tud recimo ne kakšno psihiatrinju sem se obrnila, da bi razumela.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
6:43	A je zdaj to že, bi rekla, pri kateri starosti bi lahko rekli, da je to dokončna opredelitev? Ali je to samo una faza raziskovanja, ko še ne veš v bistvu, ker	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

	mi ne smemo vplivat na otroke? Ne, to ne obstaja.		
6:44	Ne vem, če se spomniš še cerkov, kako je zanikala pa da je to bolezen pa tako naprej, ne.	Zavračanje LGBTQ+ skupnosti	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:45	V bistvu mi moramo dat samo varen prostor tem osebam, da lahko izrazajo sebe, ne. ker zdaj tudi te opredelitve so zelo različne, ne. Od recimo istospolno, heterospolno, ne vem. Pol maš binarne osebe, pol maš ene tri.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
6:46	Jaz vseh definicij še vedno nisem čisto ponotranjila, da bi razumela, kaj dejansko to pomeni za neko osebo. Tisto, kar pa jst lahko vidim, da je nekdo v hudi stiski, ker ne more, ne vem, se javno izražat svojga počutja, čustev in tako naprej.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
6:47	To pa je hudo in s tem, bom reka, tu lahko pomagam. Tudi če ne razumem čist točno zakaj gre, lahko poiščem informacije oziroma sem jih dolžna poiskat, ne. Pa najprej seb razjasnit, potem pa pač ponudit uporabnikom, kam vse lahko grejo pa kje lahko pridobijo informacije, ne.	Nadgrajevanje znanja Nadgrajevanje znanja po študiju	Znanje in učenje
6:48	Po eni strani na uporabnike moramo gledat na, kot na osebe, ki imajo težave in jim pomagat reševati težave, ne.	Delo z uporabniki	Praksa in priprava na delo
6:49	Ne glede na to njihovo, ali je to spolna identiteta, ali je verska pripadnost ali je narodnost, ne. To je za vse enako.	enakovreden pristop	Praksa in priprava na delo
6:50	Res pa je, da za določeno problematiko moraš imet več znanja	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
6:51	Čim so pa neke, bom rekla, specifike ali pa novo nastala problematika, sej tudi recimo otroci s težavami duševnega zdravja, dvajst let nazaj to ni obstajalo. Zdej se učimo v bistvu, kaj vse je	Pojavljanje novih izzivov pri delu z mladimi	Izzivi

	depresija, anksioznost, ne vem, pa maš, ne vem, stopnja samosuicidalnost pa je pri nas zelo visoka, samo poškodovanje, se pravi tega vse ni bilo.		
6:52	Če hočemo z njimi delat, smo se mogel dodatno izobrazit.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
6:53	Ker, bom rekla, na fakulteti je tisto, kar mi dobimo, čista osnova. To so, bom rekla, temelji.	Pridobljeno znanje na fakulteti	Znanje in učenje
6:54	Da pa pridemo do vrha strehe pa do dimnika, moramo pa vsa leta nadgrajevat svoje osnovno znanje. In če tega ne delaš, potem ne moreš dobro delat, ker ne razumeš	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
6:55	Da tudi v bistvu povem, mogoče ne vem še dovolj, vendar sem pripravljen, pripravljena poiskat dodatne informacije in si dolžan najti, ne. Če so oni zbegani pri štrnajstih, petnajstih, šestnajstih letih, pa da še jaz rečem, nimam pojma, mislam, ne vem, ni Niti profesionalno niti strokovno. Tako da, treba je pač iskat odgovore na vprašanja ne samo pri nas, ker pri nas je to, bom rekla, relativno mlado področje, ne.	Nadgrajevanje znanja	Znanje in učenje
6:56	az imam recimo kar nekaj prijateljev, ki živijo že dolga leta kot pari. Jaz osebno nimam s tem nobenih problemov, da bi rekla, da ne bi bila odprta do drugačnih, ne glede na karkoli, ne.	Srečanje z LGBTQ+ skupnostjo v privat življenju	Osebna izkušnja in varnost
6:57	Jaz se spomnim ene kolegice, ki je že dolga leta v pokoju, ki je rekla, da v bistvu ona, je pa bila zelo verna, ne, da pač ne more delat s osebami, ki so istospolno usmerjeni.	Homofobni strokovni delavci	
6:58	.Tak človek potem ne more delat na takem področju. Lahko delaš, ne vem na denarnih pomočih ali pa nekje, nikakor pa ne s tem, ker v bistvu tudi neverbalno	Homofobni strokovni delavci	

	sporočamo, ne, svoje odklanjanje ljudi. L		
6:59	Lih tako vsi ne moremo delat z odvisniki ali alkoholiki, invalidi, bom rekla, ker naš odnos do neke skupine ali pa ranljive skupine ali pa z Romi. Vsi tudi ne morejo delati z Romi, ker pač ali ne razumejo ali imajo nekaj, bom rekla, svoja stališča.	Homofobni strokovni delavci	
6:60	Bom reka, to so področja, kjer moreš ti izbrati, da želiš to delat.	Lastna želja za delo z določeno skupino	Percepcija, motivacija in pripadnost
6:61	Jaz sem imela srečo, da se mi je poklopilo to, da sem želela delati z mladimi, da je to populacija, ki meni recimo zelo leži in da je to moja služba, ne	Lastna želja za delo z določeno skupino	Percepcija, motivacija in pripadnost
6:62	ampak zdaj na koncu kariere lahko rečem, da sem super zadovoljna, da se je moje poklopilo, da...	Zadovoljstvo s kariero	Študiranje
6:63	Fakulteta ima vseeno veliko moč. To so vseeno strokovne kapacitete, avtoritete.	Moč fakultete	Vloga fakultete
6:64	morali bi več se z študenti delat,	Odgovornost fakultete	Vloga fakultete
6:65	ni dovolj, zdej bom mal groba, da pišeš uni seks WC. Ampak bom rekla, moramo iti v globino, ne	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
6:66	saj tudi enako je bilo s temi osebami, ki imajo moteno duševno nezgodo. Te so tudi nekje na obrobju, ne, pa koliko let se že trudimo, da bi bili vključeni v družbo, pa še zdaj ni, bom reka, niti dobro, kaj šele idealno.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:67	Enako so tudi, bom rekel, vse osebe, ki izstopajo iz povprečja.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:68	Jaz mislim, da desetletja minijo, da je to nekaj, kar je sprejeto.	Potreben čas za spremembe družbe	Predlogi in priporočila
6:69	Tudi zdaj, recimo to, da istospolni par posvoji otroka, mislim, da je to že, bom rekla tako relativno dobro sprejeto.	Potreben čas za spremembe družbe	Predlogi in priporočila

6:70	Ampak vedno se bo našla ena skupina ljudi, ki bo šla protestirat pred parlament, ki bo, ne vem, uničevala table, ker si je park poimenoval. Večina sigurno ne bo nikoli dokončno sprejela	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:71	To, da te lahko napadejo zato, ker si ne vem Drugače usmerjen, ker nihče nima pravice.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:72	Jaz imam zdaj v obravnavi enga mladostnika. Na avtobusu sta bila dve osebi, ki sta bli oblečeni v ženske. Bila sta dva fanta in v bistvu je imel mladostnik občutek, da ga ti dve osebi osvajata. In jst rečem, če bi te dve punce osvajale, pa ti ne bi ble všeč, kaj bi naredu? Je kaj, se obrnu stran, sem rekla in zakaj pa v tem primeru se nisi obrnil stran, ne? Ja, kakšne pa sta bla, kakšna sta bila, ne, kako sta lahko v ženskih oblačilih, kako sta lahko, to. Kako si upata me in sem rekla enako. Se pravi tud fantje, mate opazke ob puncah. Kva moramo to prežvet in tako naprej. In njemu se je zdelo čist normalno, da je on tako reagiral, ker je prišlo do fizičnega. Ker njemu se je zdelo pač čist normalno, da je lahko fizično nasiljen samo zato, ker sta drugačna. Kaj bi tudi dekleta udaril, ki bi bla, ne vem po tvojih kriterijih ali pa merili, ne vem, nesimpatična. A bi udaril? Ne, ne bi. Zakaj? Kdo ti daje pravico, ane? Ja, takih ne bi smel živeti, mislim.	Dobre prakse Ozaveščanje ljudi	Praksa in priprava na delo
6:73	Saj tudi za otroke z težavami v razvoju slišiš, ne. Takih ne bi smeli bit na ulicah, ne sme biti v navadnih šolah, velja za vse, ki izstopajo.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:74	Slišala sem za to, da so, ne vem, kako se reče temu, ampak zgleda tako, kot da bi	Spreobrnitvena terapija	Diskriminacija, izključevanje in stigma

	probali zganjat hudiča iz teh oseb grozljivo		
6:76	Brala sem o tem, poznam pa ne v živo nobenga, ki bi moral it čez to	Spreobrnitvena terapija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:77	kar bom rekla, to pomeni, da nekdo poseže v tvojo bit in te proba prepričat, da to ni res, da ne obstaja.	Spreobrnitvena terapija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:78	Nikoli v štiridesetih letih še nisem vidla, da sila kjer koli pomagala. Niti pri odvisnikih ali pa ne vem, alkoholu, drogah. Kaj šele pri tem, da nekome poskuša spremenit, ne vem, prepričanja, ne. Ne, ni res. Ne počutiš se tako.	Način dela z LGBTQ+ uporabniki	Praksa in priprava na delo
6:79	Od, ne vem, fizičnega do tega, da te zaprejo v ustanovo, zato da boš ti spremenil svoje razmišljanje. Ali pa to, da se morajo pač poročiti, da ne izstopajo v okolje, da skrivajo svojo homoseksualnost. Da lahko potem ne vem šele pri 50ihzberejo toliko moči pa poguma, da se pač odločijo.	Spreobrnitvena terapija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:80	erkve je zelo vplivna še vedno, s tem, da recimo po drugi strani pa ogromno primerov spolnih zlorab pa ravno izhaja iz katoliške cerkve	Spreobrnitvena terapija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:81	Recimo ta oče, ki...Ko je mama recimo, sprejela, oče pa ne. Bil je ločen razgovor, zato ker pač ni. Tudi sta se ločila. Oče se niti pogovarjat ni mogel o tej opciji, ne. Ker sem ga jaz vprašala, če čuti, da je otrok kaj drugačen od drugega sina. Pa rekel Ja, jaz zmeraj je bil tak mejuža, pa ne vem, pa veste se je hotel oblačiti v tak, ne. Mislim, on je imel odpor do tega. Njegov sin pa že ne bo istospolno usmerjen in sploh ni bilo opcije, da bi on to kadarkoli sprejel. Tudi v bistvu ni stika imel.	Nesprejemljivi (homofobni) starši	Diskriminacija, izključevanje in stigma
6:82	Imam pa zdaj eno družino, ki se pa spretno izogibajo sploh tej tematiki, ne.	Nesprejemljivi (homofobni) starši	Diskriminacija, izključevanje in stigma

6:83	In ker je še deklica zdaj, mal ji manjka do polnoletnosti. Jaz včasih ocenjam, ne koliko otrok prenese, ne. Pri neki ortodoksni družini lahko pride do zavrnitve otroka čisto naredijo črto, ne. Zlasti če so to kakšne ortodoksne, zelo vere družine. Bom rekla, da res lahko in v bistvu se pogovarjam z deklico. Ampak sva prišli skupaj do tega, da dokler ne bo toliko opolnomočena, da bo se lahko tudi osamosvojila, zdaj ta trenutek ni.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
6:84	To če si ti v drugem letniku srednje šole, Kako se lahko samo svojš? Ni, ne. In če te družina izloči, potem bom rekla, pa glede na to, da je tudi suicidalna samopoškodovalna, bom rekla tako odložile sva za nekaj časa, se pa pogovarjamo, zbira informacije, raziskuje.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
6:85	To je ta prostor, ki ga ima, ker o tem doma ne more govorit, ne	Varen prostor	Osebna izkušnja in varnost
6:86	Glede na to, da sem jaz že tolko let v poslu, je v glavnem samoizobraževanje.	Obiskovanje dodatnih izobraževanj	Praksa in priprava na delo
6:87	Recimo, na področju nasilja, ki ga ima profesor Z. in tako naprej, ja, je veliko bom rekla sprememb, tudi kako obravnavati recimo naslavljati to tematiko, ne.	Aktualne teme	Vloga fakultete
6:88	Marsikaj se je spremenilo, ko sem jaz začela študirat. Jaz sem naredila diplomska nalogo Nasilje nad otroci. Takrat se sploh o tem ni govorilo. Centri nismo zbirali informacije, nasilje obstaja. To je bila tako tudi družinska zadeva. Naj oni rešijo. Šele potem, ko je profesor Koronpausar, začel s, sploh s terminologijo trpinjanja otrok z zakonsko prepovedjo fizičnega	Aktualne teme	Vloga fakultete

	trpinjanja, smo začeli o tem govoriti, tako da...		
6:89	Za prvo moraš biti odprt. To je prvo.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
6:90	Drugo je, moraš imeti dovolj znanja.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
6:91	Znanje pomeni, da moreš stalno nadgrajevati, da ne moreš obtičati, ne vem, dvajset, trideset let nazaj in reči: "Saj pa vem vse."	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
6:92	Ker bom rekla, če smo prehitri, če ne damo dovolj prostora, se pravi, moraš biti sposoben vzpostavit nek delovni odnos z uporabnikom.	Varen prostor	Osebna izkušnja in varnost
6:93	. In pa v bistvu počasi stvari tudi bolj počasi, ne. Nekatere stvari lahko rešiš v enem, v dveh, treh pogovorih. Nekatere stvari so proces.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
6:94	Ne moremo preverit moramo te odločitve pri teh uporabnikih. A je to zdaj, ne vem, samo faza, ali je to že blizu tistega, da se odločiš in v bistvu pomagamo jim pri tem, da lahko se izražajo, da lahko sploh govorijo o tem, ne. Ker a veš tega ne poveš sošolcu v živo. Jaz sem pa ne vem. Ali pa razmišljam, ne.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
6:95	Tudi recimo te plakate, ki imam ne, kjer piše: "Povedal sem staršem, da sem zaljubljen." Pol pa piše spodaj: "Ti, do sošolca," ne. Pa včasih, ko poslušam mladostnike in pa rečejo: "To mate tudi," mislim, kaj je narobe s tem?	Ozaveščanje o LGBTQ+ spolnosti	Predlogi in priporočila

6:96	Ali pa zdaj na tej šoli, ko so hoteli imeti ta teden, da se zamenjajo vloge, zamenjajo spol, pa so otroci to predlagali, ne profesorji. In so starši tako burno odreagirali, da so odpovedali, ne. Ker v bistvu, da bi razumeli drug drugega, se moramo poznat, kako se nekdo počuti.	Slabe prakse	Praksa in priprava na delo
6:97	In če se ne poznamo in če se ne razumemo, da smo samo priori proti In to slabo potem nismo okej družba oziroma ne taka, v kateri si hotela v njej živeti. Tako da...	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:98	ne more biti to samo pri enem predmetu ali pa pri enem profesorju. Ampak to bi mogli počasi vplivati na celotno družbo. To pomeni, da morajo tudi profesorji zavzeti stališče do tega, da je to pač del normalnosti, da ni nekaj, kar se tam nekje dogaja. Se pravi, vsi bi mogli po tej smeri.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Predlogi in priporočila
6:99	Zakon o invalidih. Zakon je zakon. Ti zakona ne moreš spreminjati. Lahko vplivamo na terminologijo in sčasoma smo recimo, včasih so bili ti otroci, ki so imeli motnjo duševnega razvoja, idiotizem. Ne vem take zelo…težki izrazi so bli, se to z leti spremeni. Ampak ne na ta način, da ti ne pišeš zakon o tem. Zakon je tak, kot je. Lahko pa daš v javnost, da pač bi bilo primerno te osebe nazlavlja drugače, bolj prijazno.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:100	Ne vem, vprašaj malo invalide, kako želijo, da si reče tudi osebe s posebnimi potrebami. Ja, klinc, vsi imamo potrebe in ne vem, če so ene posebej eni pač rabil več pomoči, več podpore, več recimo sprejemanja ali pa ne vem pripravljenosti do nekoga. Ne vem še danes je to, da se ljudje bojijo, da se bodo	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila

	njihovi otroci nalezli Downovega sindroma ali pa neke genetske motnje.		
6:101	In enako, če se bo družo z nekom, ki se deklarira kot istospolno usmerjen. Ja, Kristusa še zdaj ne vemo, da to ni nalezljivo, ne. Ampak ljudje to enačijo, ne. Naš pa že ne bo, ne. Ampak večina, eh, bom rekla, teh vrednot, ki jih dobimo otroci, dobijo od staršev. Otrok bo sprejel slepega sovrstnika istospolno usmerjenega sovrstnika, otroka brez roge, noge, na invalidskem vozičku. Če ne bi bilo vpliva staršev, bi bilo to čisto normalno. Ker pa starši ne vem, to ne dovolijo. Ja, pa ne vem kaj, zato ker oni niso pripravljeni.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:102	Imamo en primer fanta, ki ima polnoleten, psihiatrično diagnozo. Ves čas se sosede pritožujejo, da ne bi smel živeti skupaj z njimi, Ko pa se on vendar naglas pogovarja. To je vse, kar dela in to jih moti. Da njim bo padla, ne vem, vrednost stanovanja, ker on sedi na balkonu in naglas se pogovarja sam s sabo.	Slabe prakse	Praksa in priprava na delo
6:103	Ko smo pred leti hoteli ustanoviti eno bivalno skupino za te otroke z motnjo v duševnem razvoju, so stanovalci pa ne vem a je bil BS3, ene znane soseske, pa so bili tudi zdani ljudje, ne. Tisto, kar sem jaz slišala, ker me je najbolj zbodlo, ne. Nam bo padla vrednost stanovanj, če bodo ti ljudje tu živeli. Saj tudi na Krasu, kjer so recimo, ti odrasli s težavami v duševnem zdravju. Vsi bi se radi nekoga znebili. Kje so bili včasih ti ljudje? V graščih, pa h Hrastovcu, v ne vem.	Slabe prakse	Praksa in priprava na delo

6:104	To, kar je Špela pripovedovala, ko so hoteli iti v Hrastovec, pa je bilo potem... odpovedano, so šli pol v Tutovlje na ta eksperiment, da so pač bival en teden s njimi. V bistvu šele takrat, ko imaš osebni stik z določeno skupino, mogoče malo globlje razumeš. Meni so ti eksperimenti ali pa eksperimentalne vaje zelo pri srcu, ker si tam na licu mesta. A veš drugače, če ti bivaš 24 ur pri očetu en sam vsak dan. Da vidiš, kako poteka tej osebi dan.	Več terenskega učenja	Predlogi in priporočila
6:105	Tudi recimo osebe, ki so v okviru LGTB skupnosti, drogače preživljajo, soočajo se z drugačnimi težavami. Ti, če prideš za eno uro, pa poveš en delček svojega, ni to tisto, če bi jaz spremljala ne vem cel dan, pa videla, a so to pogledi, ali so to besede, ali je to že fizično nasilje. Ali je to recimo, ne vem, tisto brez besed, odklanje nekaj. Nekaj neverbalno sporočajo, ne.	Več terenskega učenja	Predlogi in priporočila
6:106	Tako da, jaz mislim, da čaka še dolgo, dolgo boj tako na tem področju, da recimo, smo odprti, da je na Zemlji dovolj prostora za vse in da v bistvu moramo biti pripravljeni razumet, da so eni pač drugačni. In to sprejmem. Ne vem, zakaj bi jaz imela željo ali pa potrebo nikoga spreminjat. Taki si, ki boš, pa boš v redu. Ja ne, ali sprejmeš človeka ali ga pa ne sprejmeš, ne. Tako, da	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:107	Lahko bi bilo pa več na določene teme usmerjene ne. Recimo tako, kot so, ne vem, istospolno usmerjeni, ne vem, lahko to v, ne vem, različne nove oblike težav, ki jih prej ni bilo, ne.	Potreba po ciljno usmerjenih izobraževanjih	Predlogi in priporočila

6:108	Tudi recimo včasih me odsevi fakultete preseneti, zlasti takrat, kadar se pogovarjamo o nasilju nad zaposlenimi. En izraz mi je tako ostal v glavi kot v smislu, če bi strokovni delavci znali delati, jih ne bi napadel. Jaz tega ne morem kupit, nisem šla na to okroglo mizo z namenom, ker mi verjetno zelo jasno povedala, da pa vseeno mislim, da po tolikih letih znam delat in da ni vse na meni, ne. In tudi, da če jasno ne obsodimo nasilja, pa ni važno, je to nasilje v družini na delovnem mestu. Ne vem, nad določenimi ranljivimi skupinami. Potem kaj pristajamo na to? Mislim, meni je to bedno, ko nekdo reče ja, saj mene so tudi udarili, pa to je del našega posla. Ne, ni res. To hočemo spremenit. Nihče ne sme bit deležen nasilja, ne zaradi svojega dela, ne zaradi svojega.	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
6:109	Tukaj bi se mogel zdaj vse ustavit. Sicer jaz trdim, da tudi če napadejo strokovnega delavca ali pa ne vem, soseda je nasilje, ni važno. Ampak če je že to tako, da recimo napadajo tudi predstavnike države, pa nič ne ukrepamo, pa da smo zbegani dva dneva in pripremo jih ne pripremamo, mislim kaj sporočamo s tem? Kaj lahko naredijo tiste, ne? Tudi recimo, ko so napadli, a, kako mu je ime Meljevca. Ko so ga napadli, je bilo tri dni tema v časopisu in pol kot da se ni nič zgodilo, ne. Zakaj nismo sposobni narediti neke kampanji? Tukaj pa dajem tudi nam bom rekla, ne.	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
6:110	. Zdaj se mi zdi, da so študenti premalo aktivni, ne.	Spodbujanje aktivizma študentov	Predlogi in priporočila
6:111	Tudi vi sami, sploh tisti, ki zdaj študirate, imate možnost, da dajete	Spodbujanje aktivizma študentov	Predlogi in priporočila

	popude, da recimo ne vem, ustvarite kakšne kampanje, opozarjate na določene nepravilnosti.		
6:112	Dober profesor bo videl, da je to tudi za njega priložnost, da lahko recimo, se opredeli	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
6:113	Veliko pa pričakujem od vse strokovne javnosti, kjer smo tudi mi, ki delamo, ne. Res pa je, da ob takem tempu dela ti zmanjka, da pišeš, da recimo objavljaš, pa bi bilo nujno potrebno. Opozarjati na določene stvari, tako da.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:114	Da mi ni nikoli žal, da sem zaposlena na centru. Ni mi žal, da delam z mladimi, ker se mi zdi, da sem uspela nekaj spremeniti, da sem lahko vplivala tudi na spremembe zakonodaje, da sem opozarjala.	Zadovoljstvo s kariero	Študiranje
6:115	Jaz se odzivam pri vsakem, ko ne vem, je kakšen zakon v javni upravnavi. V okviru Aktiva s kolegicami damo pripombe, opozarjamo. Pišem državi, ne vem, ko nismo imeli varovalnega oddelka za otroke. Tko, se zelo trudim, da pač s tem, kar vem, da lahko recimo opozorim te, ki so odločevalci, da je treba nekaj spremenit in da je to tud ena izmed mojih dolžnosti. Ne zam, da rečem ja, saj ne da naredit.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
6:116	Da se je, samo treba se je potruditi, pa včasih zahteva to veliko energije, ampak je vredno. Tako da, tako da jaz sem rada sem socialna delavka.	Zadovoljstvo s kariero	Študiranje
7:1	zaključila sem leta dva tisoč štiriindvajset.	Zaključek magisterija	Študiranje
7:2	Obiskovala sem pa modul socialna pravičnost in vključevanje.	Modul študiranja	
7:3	Skoraj eno leto	Trenutna zaposlitev	Študiranje

7:4	prej sem imela pa recimo dve, tri leta intenzivne izkušnje preko prakse, pa tudi študentskega dela. Nekaj v šolstvu, nekaj v domu za stare.	Pretekle izkušnje	Percepcija, motivacija in pripadnost
7:5	Ja, na začetku šolskega leta, preverim v tem smislu, da prosim ljudi, da mi povejo njihove zaimke. Predvsem če gremo kle na spolno identiteto	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
7:6	Kolk pogosto se srečujem, bi pa rekla, da je v vsakem razredu recimo, po en ali dve osebi, več bi rekla, če po izgledu sodim, ampak tko, da pa na deklarativni ravni bi pa rekla tri osebe na razred. Vsak dan, ampak ne v večini.	Srečanje z LGBTQ+ uporabniki	
7:7	Za moje delo, ki ga opravljam, ja	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
7:8	Če bi pa delala na kakšnem drugem področju, če bi delala eksplicitno z ljudmi znotraj LGBT skupnosti, bi pa po mojem rabila več znanja.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
7:9	Recimo, meni je bilo zelo fino, da smo šli skozi neka ta različna poimenovanja, kako se ljudje identificirajo, kako se počutijo? Kaj to sploh pomeni? Meni je vedno iz tega fajn izhajat ven pa potem razumet, kaj človeka poganja al pa ne	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
7:10	Na splošno, fino mi je bilo potem tud videt, kaj pa pomeni, ane, da ni to samo ena lastnost, s katero pač hodiš po svetu, tko ko, ne vem, imaš blond lase ali pa modre oči. Kakorkoli, da te ljudje na podlagi tega recimo vidijo, pa nič ne nardijo. Ampak pač kaj ljudje dejansko doživljajo, da to kljub temu ni ena izmed lastnosti človeka, ki bi bila ne obremenjujoča, da ne bi povzročala neke stigme, tako znotraj družbe, kot znotraj družine in prijateljskih krogov. na ta način mi je bilo to, videt preko primerov, preko zgodb, kaj so ljudje doživljali, čez	Spoznavanje skupnosti	Znanje in učenje

	kaj so šli recimo čez tranzicijo, a ne. Kakšen je bil ta postopek? kakšna je homofobija ali pa kakršnakoli druga fobija na teh področjih, ki jih ljudje doživljajo.		
7:11	Jaz kot nepripadnica skupnosti, tega ne doživljam, a ne, ali pa vsaj se ne zvedem, da bi to doživljala in pač ne veš, kaj to pomeni.	Nezmožnost doživljanja skupnosti	Izzivi
7:12	Fino mi je bilo tudi pogledat tudi prek drugih predmetov, razmišljat, da je to ena izmed lastnosti človeka, ki ga oblikuje, oblikuje njegove interakcije, in hkrati skozi to perspektivo eno izmed perspektiv, ki jih oziroma lastnosti, ki jih ima človek, gledat na njegovo situacijo, na njegovo življenje. Kaj lahko doživlja, pa kaj ne, da ni sam tako: "Aha, tukaj imamo to in to osebo," ja, ampak ta in ta oseba prihaja s tem in s tem, zgodovino, s temi lastnostmi in tako naprej.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
7:13	Se mi zdi, da smo se tega največ dotaknili na modulu v tretjem letniku.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
7:14	Predmet etnično vključevanje, kjer smo prek različne perspektive gledali na ljudi oziroma gledali, pač poznavali,	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
7:15	in pa potem na magisteriju, takrat še poimenovan predmet onkraj hetero normativnosti	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
7:16	Mogoče pri drugih predmetih, da se je kaj omenilo, oziroma da sem bila jaz radovedna in vprašala	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje

7:17	Spomnem se, da po mojem pri socialnem delu z družino, ko smo imeli eno socialno delavko, ki je delala na področju družine in je govorila o možnostih, da so otroci posvojeni. In sem jo vprašala, ker sem vedela, da pač takrat je bilo že možnost, da posvajajo tudi tisti, ki so onkraj hetero normativni skupnosti, da, če pač lahko tudi oni posvojijo in je pa rekla »ja lahko, ampak v bistvu pač se skoraj nikoli ne bomo za te družine odločili," ali nekaj takega, a ne. In sem bila zanjo tako: "Ja, pač potem ljudje nimajo enakih pravic, a ne, oziroma se pravice ne izvajajo na enak način«.	Diskriminacija Homofobni strokovni delavci Pomanjkanje raznolikosti vsebin slabe prakse	Diskriminacija, izključevanje in stigma
7:18	Se nikoli ne odločimo skoraj. Ja, tako uno. Ja. A veste, to niso najbolj, v tem smislu, pač če imaš tukaj, mlad hetero normativen par ali pa mlad, nehetero normativen par, vemo za koga se bomo odločali. Ampak vedno pa izhajamo iz potreb otroka, da je otrok v najboljši družini. Pa še tako med vrsticami mi je povedala, pač, "so na seznamu, ampak je ful mala verjetnost, da bo lahko prišlo do posvojitve."	Enakopravna obravnava LGBTQ+ otrok in družin	Praksa in priprava na delo
7:19	Ja.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
7:20	Še več znanja, še več izkušenj, še več nekih raziskav. Še, ja. Tako še več in več.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
7:21	Na splošno zelo dobro	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
7:22	Ni bilo velik teh tematik, tako da mogoče tud se ni ustvaril prostor, kjer bi bilo zelo tako, sploh pri predmetih, ki bi bili za cel letnik in potem se je mogoče težko ustvaril prostor…	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost

7:23	Ne, čeprav je bilo pri antropologiji, ja, to sem pozabila! Pri antropologiji spomni tudi, smo se o tem pogovarjal. Pa spol in nasilje	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
7:24	Tam smo se tudi pogovarjali o teh stvareh, ampak nekak se ni ustvarilo ozračja, ki bi bilo nespremejoče ali pa bi študentki imele neka druga mnenja.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
7:25	v mislih mi ostaja ena študentka nižjega letnika, ki je izrazito homofobna in tudi njene objave so šle v to smer. Med mojim letnikom pa tega nisem opazila.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
7:26	Prav, da bi eksplicitno nadgrajevala to znanje, ker želim to ali pa hočem, to ne.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
7:27	pogledam kakšen film, če je kakšna slučajno stvar na televiziji, ki je podporna, ki je kontra.	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
7:28	Ja. Magdeburg, kjer smo govori in poslušali predavanja na temo LGBTQ+ skupnosti in spoznavali skupnost.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
7:29	Ja, Instagram. Sploh če so kakšne neke te informativne narave.	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
7:30	Mi je pa fajn pač videt na Instagramu slikco, pač dveh žensk, ki sta najbolj srečni v partnerski zvezi. Ali pa ne vem, ljudi, ki so outgoing in govorijo o svojih izkušnjah k, ne vem, tako pozitivnih kot negativnih. Pač, se dotikati te skupnosti, kljub temu, da pač nisem zares aktivno del njih, ne. Tko, Instagram mi je, tako kot preveliko negativnih stvari prinese, jih prinese veliko pozitivnih, če izbiraš.	Drugi viri informacij za nadgrajevanja znanja	Praksa in priprava na delo
7:31	Ja, predvsem komentarji, ki so bili pa tko zelo izolirani, se pravi, ko sem jaz delala ena na ena z nekom, je potem imel raznorazna vprašanja o tem, kako to gre, da to ni naravno, da, kako lahko otroci, čeprav so bili iste starosti. Kako lahko ve, da je nekdo gej ali pa ni, in se bla tko	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi

	brat kako pa ti veš, da nisi, a ne, pač it's the same.		
7:32	Ampak ta otrok je zelo homofobno to izražal, verjamem pa, kar je slabo, da pač to ni bilo samo v tem varnem samo v tem okolju, kjer sva bila midva, ampak tudi, da direktno izražajo do tistih, ki so pa otroci v osnovni šoli eksplicitno bili outirani sami sebe so outiral, mislim, ja.	Zavračanje LGBTQ+ skupnosti	Diskriminacija, izključevanje in stigma
7:33	Zmela sva se. Zelo malo časa sva imela tudi, ampak sva se pač o tem pogovarjala in raziskovala, oziroma tako, okej, od kje imaš to znanje? Kdo tako pravi? Eh, potem sem šla pa zelo na osebno, a ne. Ko on je rekel, ja, jaz nikoli se ne bi hotel družit z nekom, ki je gej ali pa lejzbika ali nekaj takega. Ali ne vem, ni, tko je bilo taka zelo tipična zadeva not in back yard oziroma še hujš. sem rekla, ja in kaj pa, če sem jaz tle lejzbika pa se pač ti moreš z mano učit, a je to problem? In jo je pač kar otrok zatrokiral, a ne. Oziroma saj je to zelo, zelo narobe. Ampak tako, pač jaz delam na ta način, da se ljudje exposure oziroma teh, pač ono tko, okej, kle je dejstvo, kaj boš zdaj naredil. A boš mene ubil? Ja, ne boš me, a ne? Oziroma, da greš na to, ne prepričevanje, pač vsak človek ima pravico do svojega mnenja, ampak pomembno je mnenje, ki je ustvarjeno oziroma stališče, ki si ga nekdo kar naredi, da mogoče stoji za njemu to z nekimi podatki, a ne. Ali pa z nekim razmislekom. In okej, če si pač homofobski ne morem te spremenit. Sori. Na ta način sem šla, no. In pa, pa šla sem tudi na to. Vsi si zaslužimo varen	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi

	prostor, vsi si zaslužimo biti sprejeti, spoštovani, da en drugega ne žalimo. Lej, ti si pač. Učenc je pa tudi zelo majhen, tako res majhen. In kako je tebi bi pa te lahko zafrkavali, da si majhen. Ja saj me. Ja, no, a ti je fajn, ker te zafrkavajo? Ja ne ni. In zakaj boš ti nekoga naprej zafrkaval, k pa je neki druzga?		
7:34	ako recimo delam zelo direktno. Spreminjanje nekih predsodkov, Informiranje, soočanje, Ozaveščanje, soočanje.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
7:35	najprej to znanje, ki ga moraš imet, o tem, kaj lahko ljudje doživljajo, kakšna je družba, če pač sam nimaš teh izkušenj, ali pa ne vem, ljudje, ki so ti blizu, nimajo teh izkušenj, da bi vedel, kaj se dogaja.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
7:36	Tako bom rekla, se mi zdi socialno delo, so metode, neke tehnike, vrednote zelo generične, da jih lahko na vseh področjih dejansko udejanjaš z nekimi malimi prilagoditvami oziroma okej, vem, da na področju starih, mladih al pa ne vem zasvojenosti so neki drugi pristopi, ampak izhajaš pa iz istih.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo

7:37	če pa ne delaš direktno z LGBT ljudmi, da bi reku, okej, vsak dan imam dnevni center, kamor prihajajo otroci ali pa kakorkoli. Se mi zdi pa zavedanje tega, da, ko razmišljaš o situacijah, recimo primer, kjer je bilo poročano v enem domu za stare, ko sta bila dva moška v sobi in so ju pač enkrat prišli noter tele negovalci in so jo opazili, da sta oba gola. Ne vem točno kaj in kako sta delala in so rekli, aha, to gre pa za nasilje! Nikakor ni nihče v dvomu pomislil, niti socialna delavka, da morda pa, sta se končno našla, morda pa sta raziskovala svojo spolnost ali pa živela spolno usmerjenost, kakorkoli, ane. Da je to neka leča oziroma ja, tako, kot sem že pač prej rekla, ane, da nas različne stvari oblikujejo in se zavedat vseh teh različnih vidikov življenja. Ali ko bereš neko zakonodajo, pa rečeš, aja, saj smo inkluzivni za vse. Ja, a smo res?	Potrebne kompetence slabe prakse	Praksa in priprava na delo
7:38	Kaj pa ljudje rabijo, da bodo vključeni? A to pomeni, rečeš, ja, kaj v moji pisarni so vsi dobrodošli, ne glede na to, na njihove osebne okoliščine? Ja, ampak ljudje imajo lahko negativne izkušnje z uradnimi osebami, da so bile homofobne. In a to pomeni, da si nalepim mavrično zastavico na vrata ali pa ne vem kam. A je lahko to že nek znak, da se bodo ljudje lahko bolj varno vključevali, ne. So neke male stvari lahko, ki ustvarjajo varen prostor za ljudi, da so lahko vključeni, ane.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
7:39	Onkraj heteronormativnosti.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
7:40	Jaz si želim od predavanj, da bi mi profesorica tam predavala stvari, ne pa	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

	da mi pridejo ljudje s svojimi zgodbami nekaj razlagat.		
7:41	Recimo to, ne pravim, da dajem temu večjo vrednost, ampak se mi zdi, da lažje dostopam do osebnih zgodb, kot pa da bom šla potegniti članek dol in prebrati tisti članek. Recimo, meni je to bila vrednost predavanj.	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
7:42	Super fajn je, ampak eno je osebna zgodba, eno je pa teorija, eno je pa spoznavanje, kako tam delajo, kako se uno dela, na kaj bit pozoren, gledat na stvari z različnih perspektiv.	Spoznavanje skupnosti	Znanje in učenje
7:43	Se mi zdi pa, da je bil dobra osnova, da je bil to dober pokazatelj, kako sta nosilki predmeta oziroma izvajalki ble skoz v dogovoru nas ven vozile, da nam ni bilo, ne vem, dolgčas. Smo šli na festival LGBT filma, kako se točno reče? da smo različne stvari spoznali.	Več terenskega učenja	Predlogi in priporočila
7:44	ne, po mojem, da ne	Povratna informacija uporabnikov	Praksa in priprava na delo
7:45	Kar mi bilo pa dragoceno, da je ene par oseb reklo okej v slovenščini uporabljam te zaimke, če pa bomo se pogovarjali v angleščini, uporabljam pa te zaimke in so ti drugače. In so bile te zaimke med sabo drugačni oziroma ena je rekla, ena oseba je rekla ja, lahko me na tak ali pa na tak način, ali pa tako, pa če v tej situaciji tako, se mi je zdel fajn, odprla sem prostor, kjer lahko človek reče, kako bi želel biti nazvan, kljub temu, da, bi rekel, da je njegov spolni izraz nekaj drugega, kot pa si človek želi biti poimenovan, a ne, tako.	Dobre prakse	Praksa in priprava na delo
7:46	Mogoče nek tak predmet že prej, ne	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem

7:47	Se mi zdi pa smiselno, da bi bilo možnost s tem se že prej srečati, ne samo preko modula, kjer recimo, si videl to neko rdečo nit, da smo se tudi o tem pogovarjali, ampak da bi lahko nekdo tudi izven našega modula oziroma tega modula se lahko s tem spoznal, recimo, če bi ga tudi zanimalo, al ne.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
7:48	Ali pa magar ne vem, da imaš isti zbirni predmet, pa ga lahko izbereš, pač ne moreš večkrat, ampak nekdo, ki v prvem letniku ga ni vpisal, ga pa lahko v drugem ali pa tretjem vpiše, a ne.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
7:49	Ker vem, da koliko sem jaz naredila nekega napredka skozi študij, od kdaj sem prišla, s kakšno mentaliteto sem se vpisala na faks in s kakšno mentaliteto sem zaključila faks, je ful velika razlika, a ne. In bi bilo fino, če bi se lahko že prej podprla. Recimo tako, ja.	vpliv študija	Vloga fakultete
7:50	še vedno nimamo LGBT zaupne osebe, a ne. Meni se zdi, da je možno ali pa ustvariti, a ne, ker again, okej, lahko je isto, ampak po drugi strani pa spet ni isto, a ne, imeti zaupno osebo.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
7:51	izobraževanje za zaposlene imeti, a ne, in biti tako okej.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
7:52	kako pristopati na nek neobsojajoč način ali pa kako odpreti prostor, da ljudje govorijo o svojih zaimkih, whatever, a ne.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
7:53	Ali pa ne vem, če se boriš s tem, kako nekoga po, ko, če nekdo reče ja, jaz uporabljam pa take in take zaimke, pa jih ti nikoli nisi za osebe uporabljal take. Razmišljat skupaj na glas na nekem takem prostoru.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
8:1	Peti letnik ali prvi letnik magisterija	Letnik študiranja	Študiranje
8:2	socialna pravičnost.	Modul študiranja	Študiranje

8:3	socialna pravičnost. Pa bila sem prej tudi socialna pravičnost.	Modul študiranja	Študiranje
8:4	Jaz sem prvi letnik magisterija	Letnik študiranja	Študiranje
8:5	Duševno zdravje	Modul študiranja	Študiranje
8:6	Sem peti letnik vzgoje in izobraževanja v socialnem delu	Letnik študiranja	Študiranje
8:7	psihosocialnem modulu	Modul študiranja	Študiranje
8:8	3 letnik,	Letnik študiranja	Študiranje
8:9	Socialna pravičnost in vključevanje	Modul študiranja	Študiranje
8:10	Ž: Ja.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:11	L: Ne.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:12	LGBTQ plus perspektive v socialnem delu	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:13	socialno delo v okrah heteronormativnosti.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:14	jaz pa nisem imela nobenega.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:15	samo v petem letniku, kar smo pač govorili in to je pač večinoma vse te splošne teme o tem, pač o spolni usmerjenosti, o spolni identiteti, o ne vem poligamiji, tudi poligamiji in ne vem, kako se prevede z angleščine polyandry in to smo tudi pri angleščini omenjali dosti tega	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:16	Pa spol in nasilje je bil še predmet tam. Pač mi smo se sam tam o teh spolnih identitetah hitro. Mislim, da smo se osnovno dotaknili pojmov, kot je transspolnost in ne vem heteronormativnost.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:17	Mi smo najprej itak osnovne pojme, pol smo pri tem predmetu obravnavali, Ne vem spolno identiteto v smislu nasilja.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:18	Pa določene države smo imeli veliko gostov. Mislim, da ena je bila iz Libanona in nam je predstavila, kako je tam.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje

8:19	Potem je bila Mojca Urek dejansko predavanje o LGBT starejših, kot perspektiva starih ljudi v domovih in tako naprej.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:20	Ampak drugače se mi pa zdi, da tekom faksa smo preko teh predmetov socialne vključenosti in vključevanja, pač ja, bilo nekakšno implicirano oziroma nekako, da so, da je tudi LGBT populacija zraven pri teh ranljivih skupinah.Tako ni pa bilo ravno direktno omenjeno to.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:21	Mi smo omenjali LGBTQIA+ družine in zakonske zveze, gibanja za pravice, transspolni ljudje v športu.	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:22	Meni se zdi, da me faks ni pripravil za del s to skupnostjo.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
8:23	Na dodiplomcu ne vem, če je kje bilo kakšnih izbircev po mojem tudi ne, kar se mi zdi dosti slabo.	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:24	No, tudi pri tem predmetu na magisteriju smo šli čez bolj tako nekak osnove, bi jaz rekla. Mislim saj so bile zanimive teme, ampak definitivno ne dovolj da bi nas pripravil, da bi dobil ta vpogled. Sploh za ljudi, ki recimo nimajo kakih osebnih izkušenj al pa v svojem osebnem okolju, da nimajo stika.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:25	pač jst bi tudi rekla, da nas je dosti slabo pripravil	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
8:26	to pri spol in nasilju in teh stvari smo se dotaknili, ampak jaz pač dejansko res ful malo vem o tem, ker tudi nimam zdaj neke izkušnje iz prakse ali karkoli.	Premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
8:27	se mi zdi, da glih v socialnem delu, ko moramo biti toliko fleksibilni pa znati sprejemati drugačnost. Pa se mi zdi, da je to zdaj mogoče nesprejemanje tega kr še kr problem no. In se mi zdi pač res slabo, da nas ne kot socialne delavce pripravljajo na to.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

8:28	vsebin ni blo velik, ampak tiste, ki so ble so ble dobro predstavljene	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje
8:29	az osebno itak se pač počutim podprto, ker se mi zdi, da vseeno smo, popolnoma, mislim, ne popolnoma, ampak pač smo zelo sprejemajoči v naši stroki.	Občutek sprejetosti	Osebna izkušnja in varnost
8:30	Pač tako nisem še srečal, razen tako v komentarjih na Facebooku, da bi kakšen socialni delavec ali delavka mogoče ena študentka specifično s tega faksa je bila pač malo transfobna, ampak okej	Homofobni strokovni delavci	
8:31	Bolj radovednost, če niso prišli v stik s to temo oziroma pač če tako kot ti N., mogoče ne vejo še toliko o tem.	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete
8:32	Mogoče prvem letniku, da je kakšen kaj kakšno rekel, ampak pač to je res ona posledica neinformiranost.	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete
8:33	Tako da se mi zdi, da definitvno, pač se počutim podprt pa sprejet tle, sigurno.	Občutek sprejetosti	Osebna izkušnja in varnost
8:34	Men se sicer zdi, da je bilo kakovostno, ampak ne v tem smislu, da smo dobil neki ful kompetenc, no. meni je zelo manjkalo, no.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:35	Pač bil je nek pregled. Tko, jaz bi to tko opisala pregled na to temo tako, ni, ampak meni sicer na splošno se zdi, da pač na faksu dobimo nekaj, kar mi lahko takoj prenesemo v prakso.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:36	ač se mi ne zdi, da dobimo ta znanja, ker pač bi pol mogla jaz, ne vem delat s to populacijo, da bi lahko dejansko testirala, a sem jaz s temi znanji sploh kaj dobila.	Premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
8:37	Mogoče sem bila večje razumevanje, pa mogoče vpogled v to, s kakšnimi izzivi se soočajo.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:38	Ampak tko, da bi pa jaz zdaj znala z neko tako osebo delat, pa se mi zdi, da ne. Oziroma se ne bi počutla	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo

	kompetentno in tudi ne vem kako, bi lahko mi faks to dal, na kakšen način.		
8:39	Ja, mislim, jst tudi osebno imam občutek, kot da, ne vem, kot da so druge teme toliko bolj specifične in se vzame pol tko to LGBT temo vzame kot, tle v naši stroki, kot že standard, kot nekaj, kar je samoumevno, da pač bo na tem področju omenjeno in potem se mogoče temu ne posveta tolko energije in dodatne pozornosti, ker smo že tko, se imamo za sprejemojoče in za razgledane na tem področju	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:40	A veš tko, ni, se mi zdi, bolj je samoumevno, da govoriš o nasilju, ker je pač nekaj res nekih globokih dinamik tle, ki jih pač se moreš naučit in jih pač tudi teoretično predelat.	Več pozornosti drugim vsebinam	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:41	Sem pa tudi jaz ful v tej skupnosti, zato ne vem točno, kako je recimo z nekom, k pa recimo ni v tej skupnosti, ne in pač očitno ti nisi imela (N) tolko dovolj tega, ne.	Osebna izkušnja	Osebna izkušnja in varnost
8:43	se zdi mogoče na našem faksu samoumevno, da bomo prišli v stik s temo in da se zarad tega ne deva tolk pozornosti.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:44	men se pa zdi glih to mal žalostno, da se ne deva temu tolk pozornosti.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:45	tolk je ranljivih skupin, a ne. Tle v bistvu mi mormo bit pripravljeni, so to ne vem brezdomci, migranti, ljudje z ovirami, starejši, ženske.	Pomembne tudi druge vsebine	Znanje in učenje
8:46	tekom študija dejansko vsa ta, vse te skupnosti, skupine pač, ne vem predelat nekak, da pa jst po eni strani razumem, da kdaj imamo pol občutek, da se kakšna skupina kr tko izveni na nek način in mogoče je pobu faks na nek način nas	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma

	naučit neke pristope dela, načine dela, kako lahko mi neke metode pa ne vem impliciramo na vse, na katerokoli skupnost, a ne. Ker pač vse te skupnosti so marginalizirane, stigmatizirane, zatirane, a ne, in da nas je mogoče to nek cilj ne vem, teh predmetov in tako.		
8:47	menjamo in intersekcije in diskriminacije na več področjih in različne oblike nasilja in sovraštva in vsega.In je tko given, dobimo nek recept, no, ne v dobesednem pomenu, ampak dobimo nek model tega, kar lahko res preslikaš na vsako od teh skupnosti, ker si pač delimo iste stvari in pač smo diskriminirani, smo na nekem robu, nekateri bolj nekateri manj družbe smo, mislim, smo manjšine, ne	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:48	Ampak ja, fokus bolj mogoče na kakšnih bolj takih, kjer, ma saj ne vem, mogoče res, če imaš recimo, ne vem, brezdomce, je lahko mogoče malo bolj kompleksno kakšno zadevo rešit,	Posvečanje drugim vsebinam	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:49	, al bi bilo smiselno narest module mal bolj specifične, da bi dejansko se lahko v eno skupnost kot nekako specializiral, ane, za neko določeno skupnost.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
8:50	Ali je to na podlagi nekšnega povprašanja o stanju v družbi, da se oblikujejo moduli, da je tko, aha, potreba je po, ne vem. A kar naenkrat imamo ful nekih posvojitev, a se vse okej dogaja, pol mamo, ne vem, otroci v rejništvu predmet	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:51	poudarimo nasilje v družini, ali pa recimo, ne vem, stanovanjska kriza, ok, gremo poudariti modul o, ne vem, brezdomnosti, tako da ne vem v bistvu, kako se sploh oblikujeta.	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma

8:52	po mojem tako bi lahko, ne vem, malo bolj razširili,	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila
8:53	Jaz se čutim pripravljeno za delo s to skupino, ampak ne zaradi fakultete, ampak zaradi osebnih izkušenj in zanimanja za temo v privatnem življenju.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
8:54	Na fakulteti glede tega nisem spoznala nič česar, česar nisem vedela že prej.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:55	Meni se zdi, da sem zelo slabo pripravljena.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:56	da takrat, ko recimo omenjamo, ne vem, ranljive skupine se omenja, ja, ne vem, recimo žrtve nasilja, revni, priseljenci, ampak LGBT skupnosti pa ne, recimo ne omenjajo	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:57	Tako se mi zdi, da tudi tu meni osebno zmanjka, da bi vsaj tako, da se omeni.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:58	teh skupin ranljivih skupin je itak ful veliko, no.	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:59	Ampak če se že zdaj tako pogovarjamo, recimo, jaz sem to ful pogrešala, da, da, LGBT skupnosti se pa res tudi tako by the way ne omenja toliko,	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:60	Se mi zdi, da nisem tolk pripravljena.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:61	jaz se tu kar pridružujem.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:62	Se mi zdi, da človek oziroma študent, ki ni tolk izpostavljen sploh tej skupnosti, bi po mojem imel že sploh težavo pri prepoznavanju pojmov, pri prepoznavanju ljudi kot na primer čist osnovne stvari, no. Kaj pomeni, da si Queer, kaj pomeni trans, kaj pomeni intersex	Vpliv izpostavljenosti vsebin	Vloga fakultete
8:63	Se mi zdi, da jaz, ki sem izpostavljena tej skupnosti, bom to lažje razumela,	Poznanje skupnosti	Praksa in priprava na delo
8:64	medtem ko pač na faksu mogoče smo imel en hiter pregled tega.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje

8:65	kako se sploh povežem z nekim uporabnikom, če niti teh pojmov osnovnih nimaš tako…Se mi zdi, da moreš na vsak način, katerokoli skupina se dotakneš, s katero kolikor skupino delaš, moraš ful enga tega osebnega vložka imet, da se sam izobražiš o temu, kaj pa ta skupina sploh je, a ne in kaj šele, pač kaj pa pol rabi, ne.	Pomembnost poznavanja skupnosti	Praksa in priprava na delo
8:66	Tako da jaz definitvno se ne počutim, da bi lahko, ne vem, sploh nekomu kaj pomagala, ker se mi zdi, da ti ne razumem čist v celoti, kaj ta skupnost je. Kljub temu, da imam pač poznanstvo iz te skupnosti in tako naprej, a ne.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:67	mogoče je ful dober indikator tega, koliko smo pripravljeni skozi faks na delo oziroma na, koliko sploh pridemo v stik s tem, koliko poznamo LGBT skupnost oziromab Queer skupnost overall oziroma v celoti	Pomembnost poznavanja skupnosti	Praksa in priprava na delo
8:68	Jaz sem zelo velikim zaupanjem vase upam rečt, da vsaj več, no, več kot polovica ljudi ni bila seznanjenih z nekimi osnovnimi pojmi. Pa to so bili ljudje, ki so se zavestno odločili iti na ta predmet, kaj šele tisti, ki sploh pomislijo, ne, na to, ne.	Nezadostno zanje pridobljeno pri LGBTQ+ predmetih	Znanje in učenje
8:69	Tako da se mi zdi, da je že to en pokazatelj, koliko pač kot populacije študentov skozi študij kot neka generacija pridemo v stik s temi temami, ne.	Poznanje skupnosti	Praksa in priprava na delo
8:70	trani faksa, kot da se nekak priredeva. A ja, saj ti boš šel na to, verjetno že imaš nekaj stika s tem, veš kaj to je in pač gremo kar naprej.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje

8:71	jaz sem šel na ta predmet v smislu z mišljenjem, da bo to nek tako bolj poglobljen pogovor oziroma bolj poglobljena obdelava te skupnosti z nekimi, ne vem, takimi težavami, s katerimi se pač srečuje in da bomo bolj poglobljeno v tem delali in malo bolj esejsko, ne vem, razkrajali te teme	Višja pričakovanja	Vloga fakultete
8:72	ampak ko sem prišel tam, sem v bistvu bil, sem se srečal z nekim zelo osnovnim spet pregledom na začetku in zelo osnovnim in splošnim, obdelovanjem vsake od teh tem znotraj te skupnosti posebej	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:73	recimo Lebanon, ki je bil tako res ena taka izkušnja, kako je tam.	Učenje na primerih	Predlogi in priporočila
8:74	Ampak to je spet bila samo izkušnja nečesa ful splošnega, to, da pač so zatirani in da, da je diskriminacija in da pač trpijo ljudje tam in itn	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:75	nisem dobil občutka, da smo karkoli poglobljeno, ampak da je bilo to čist od začetka.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:76	Pač po drugi strani, pa če prej nismo imeli nobenega predmeta, je pa pač po eni strani ja kul, da maš na magisteriju to priložnost, da vsaj te osnove spoznaš	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:77	Po drugi strani pa je tut malo žalostno, da si ti hodil štiri leta na faks, pa nisi nič slišal o tem, ne, tako da-	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:78	Ne, mi smo bili tako: kaj pomeni biti lezbika, kaj pomeni biti gay, kaj pomeni biti homoseksualec at all. Kaj pomeni, ne vem-	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:79	Pač pričakuješ neko res poglobljeno tematiko z neko bolj kritično noto, mogoče raziskovalno, a veš, tako, da se tako ukvarjaš s tem, da si res seciraš in si tako, ne vem. LGBT skupnost, ja. V letih, v sedemdesetih letih so bila ta in ta	Višja pričakovanja	Vloga fakultete

	gibanja, na tak način so delovala, takšne politične pritiske so doživljali, karkoli.		
8:80	pričakujem vsaj, da če bi stopil pred celo generacijo in bi jih nagovoril v smislu, a vemo, kaj je queer skupnost, a vemo, kaj je, kaj je razlika med transseksualnost in interseksualnost, da bi ljudje to vedeli.	Višja pričakovanja	Vloga fakultete
8:81	definitvno tako drugi letnik komot prvi, ko prvič, ko so izbirni predmeti komot ta predmet.	Pomanjkanje LGBTQ+ predmetov	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:82	Se mi zdi, da je toliko različnih študentov na našem faksu, ki se zanimajo za različne skupine ljudi in je lahko nekdo, ki pač ne bo nikoli Sploh tekom faksa se bo lahko angažiral na ful drugih področjih in ne bo sploh stopil v stik s populacijo. Sploh če mu to ni v interesu, ane. In pol si misliš tudi zdaj spet to je izbirc, Verjetno, da pol ne bi izbral ane in zdaj kaj da bo na magisteriju, ne vem pa se prav ta izbirci pa bo prišel tja	Predlog za obvezen LGBTQ+ predmet	Predlogi in priporočila
8:83	če bi se pri drugih predmetih omenjalo vsaj minimalno, recimo pri starejših, pri ne vem pač vključevanje v družini, pač lahko bi se tam, ko se tam omenja LGBT skupnost, bi že tam ljudje izvedeli neke osnove,	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila
8:84	Ampak pri drugih predmetih, pač nikjer drugje se ne omenja toliko tega ne, niti bežno po mojem. In zato pol ljudje pridejo z neznanjem, ki ga potem iščejo pri temu izbirnemu predmetu, ne.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:85	Ja, mogoče že samo ko smo imeli socialno delo in družina. Mislim, pač imaš toliko različnih oblik družin. Ne govorim sama o istospolnih partnerstvih,	Potreba po več strokovnih vsebinah	Predlogi in priporočila

	ampak res je milijardo različnih oblik družin.		
8:86	Tam smo pa obdelovali res tisto osnovno celico, ne kjer se gre za otroka in konflikt med staršem, a ne vem, ker se otrok ne upa učiti in ima slabe ocene v šoli.	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:87	Pluralizacija družinskega življenja se spomnim tako na veliko napisano. In to je bilo to.	Obravnava splošnih tem	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:88	. Ker so drugačni faktorji, ki vplivajo na odnose v družini.	Vpliv drugačnih faktorjev	Izzivi
8:89	Recimo migrantske družine ima drugače ne. Različne etnične skupine staršev skupaj, a so to različnih ne vem že samo tujci, domačini. Ne vem Ljubljančan, Mariboran skupaj mislim, da je to no pač ful je nekih faktorjev, ki jih nismo nikoli tako	Vpliv drugačnih faktorjev	Izzivi
8:90	Imela sem to pričakovanje, da bomo ful poglobila na neka	Višja pričakovanja	Vloga fakultete
8:91	ne da se bomo šli neke osnove	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:92	Tako da, v bistvu jaz sem bolj odhajala z nekim razočaranjem, no.	Višja pričakovanja	Vloga fakultete
8:93	tako nisem se neki tako ful neki novega naučila	Višja pričakovanja	Vloga fakultete
8:94	No, recimo, to sem že prej vse vedela, kar smo obravnavali pri tem predmetu bolj ko ne	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:95	Ja, ja, se pridružujem temu	Obstoječe znanje	Znanje in učenje
8:96	nek on alarm v glavi v smislu aja, saj res. Poleg teh pa teh pa teh skupin, ki smo jih itak že tu slušali cel faks., saj res, oni pa še vedno ne vem. V državah na Vzhodu pač ne vem So ful zatirani pa tako kot samo nek opomnik je bilo men men ta predmet v bistvu	predmet namenjen LGBTQ+ skupnosti	Predlogi in priporočila
8:97	Dober	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost

8:98	v večini sem o njih slišala na izbirnem predmetu, Družbena gibanja in globalne neenakosti in na modulu.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:99	imam ful premalo izkušenj glede tega in sem ful premalo v stiku s tem.	Premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
8:100	Tako da pač tu si po moje kar težko ustvarim mnenje.	vpliv premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
8:101	Nisem še prišu v stik s tem, da bi čutil kakršenkoli odpor do tega.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
8:102	Ne vem, vem, da so bile neke govorice o transfobiji in tako dalje, ampak jaz nisem začutil tega	Transfobija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:103	men se zda naš faks, da sprejema to pač sicer edino kar je ta, kako je že LGBT prijazno. Kaj je ta občinska, certifikat, ki mamo pač od Ljubljane.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
8:104	certifikat, ki mamo pač od Ljubljane. Se mi zdi, da je tako bolj kot ne sam seb namen. Ne vem.) Pa še na splošno tako vse te ustanove, ki imata certifikat, je bilo tako uno, pač hudo. Samo še ena kljuca in to je to. Ne vem, kako bi si ti reke	Certifikat LGBTQ+ prijazna ustanova	Predlogi in priporočila
8:105	Mene je bila bedna fora v zvezi krajo zavest zastave.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:106	Skupnosti se nikoli ne omenja eksplicitno.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:107	Kot sem rekla že prej je sprejemanje ljudi iz LGBTQIA+ skupnosti je razumljeno kot samoumevno, čeprav na žalost ni	Pomanjkanje raznolikosti vsebin Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:108	Mislim, da naša fakulteta na splošno nekako opozarja na vse ranljive skupine,	Enakopravna obravnava LGBTQ+ otrok in družin	Praksa in priprava na delo
8:109	Ne pa specifično za LGBT skupnost	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:110	saj te opozarjajo na to, da moraš biti spoštljiv do ranljivih skupin, ampak pa da moraš sprejemati drugačnost in to.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
8:111	mpak da bi pa zdaj res specifično na to skupnost, pa pač žal ne.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje

8:112	ponotranjišt o dobro prakso ne diskriminiranja in pač enakosti in dobre energije do vsakega bitija, potem pač sklepam, da pač tudi v tej skupnosti, prav kakor ne vem do kakšnih drugih manjšin.	Enakovreden pristop	Praksa in priprava na delo
8:113	Te teme bi lahko naslavljava bolj konkretno, ne samo v smislu teme splošne diskriminacije do vseh skupin.	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila
8:114	Mislim tudi, da zakonske zveze in mavrične družine niso edina tema, ki je vredna naslavljanja, čeprav je v resnici edina tema, ki smo jo obravnavali pri predmetih, ki jih imamo vsi študentje.	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila
8:115	Vse ostale teme smo obravnavali pri izbirnih predmetih ali na modulu, vendar v zelo majhnem obsegu; mislim, da bi se morale te teme razširiti in omenjati tudi pri obveznih predmetih, ki jih poslušajo vsi.	Predlog za obvezen LGBTQ+ predmet	Predlogi in priporočila
8:116	Čeprav sem na modulu Socialna pravičnost in vključevanje, bi se vključevanja in pravičnosti morali učiti vsi.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
8:117	vsaj izbirnih predmetov na dodiplomco na to temo	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
8:118	tam se mi zdi, da pri tem socialnem delu z družino bi bilo kar pomembno, da pač to namenimo pač mislim. Saj zdaj pač jaz razumem, da imajo oni neko učni načrt, pa da ne morejo ful časa temu namenit. ampak bi pa bilo fino, da nam dajo vsaj nekaj insighte, tut ne da se samo meni. Ja, obstajajo različne družine in to je to.	Potreba po vključevanju LGBTQ+ vsebin v izobraževanje	Predlogi in priporočila
8:119	Mislim ja, meni je zanimivo, da smo pač fakulteta socialno delo, ampak ko vprašaš kogar koli, je to ali to obstaja in potem to mi pove ful o tem, koliko se kot faks izpostavljamo, mislim za neke take	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila

	skupnosti, koliko pač faks naredi in politično tudi se udejstvuje na vseh teh področjih in zastopa te skupnosti.		
8:120	In ja, v tem primeru glih s tem zastopanjem že samo zdaj, ko je Pride month, ki je res nek tak zelo peven dogodek in pride in tako dalje, bi lahko mislim naredili razstavo, bi lahko izdali brošurice, bi lahko izobestili plakate, bi lahko bolj dosledno vsak dan objavljali za vsak dan Pride month neko objavo o zgodovini in ozaveščanje.	Več dogodkov	Predlogi in priporočila
8:121	Se mi zdi, da ni pot do tam težka, ampak pač, da je tu nek neka bariera temu političnemu izpostavljanju. Ne vem, zakaj je taka nevtralnost, če je to zelo politično delo.	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:122	Tako kot sem že prej rekla, se mi zdi, da je toliko veliko skupin in da, če želiš vsako izpostaviti. Ena nekje bo izvisela in pač ja, zdaj je LGBT skupnost, ampak potem ne vem, če bi pa temu namenili več časa, bi ga morali, ne vem zbrisati predmet begunci na primer ane, ZDAJ KDO JE TISTI, ki bo odločal vse?	Preveč zanemarjenih skupin	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:123	Ne vem o holokavstu, govorimo pri desetih predmetih.Um, petkrat na leto, krat pet let. Pač to je mislim tako, pač je, mislim, da plac ni še bil težava na našem kurikulumu, ker je dosti enih zadev, ki pač ljudje so tko pač kolektivno dobivam vibe, da smo tko spet,	Ponavljanje vsebin pri predmetih	Znanje in učenje
8:124	. In je po mojem čisto dovolj ljudje z ovirami, predmet kot cel predmet in kot ne vem še omembe sproti, ne, pa pač imamo tudi spet pet predmetov različnih, ne vem, izbirnih, ne vem kaj je že bilo neki, hendikep kot družbena neka trauma, a ni neki tazga	Ponavljanje vsebin pri predmetih	Znanje in učenje

8:125	Če že druga ne mislim, če je prevelik zalogaj, da bi cel predme temu namenil, vsaj pač, da bi bila neka tema znotraj večih predmetov	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila
8:126	In to je spet pol odgovornost na izvajalcu predmeta, ane, k saj vsak profesor ma neko svoje področje, pa kateremu pač blesti, na katerem pač je naredil ne vem ful raziskav. Na primer, če gledamo D., pač ona pa ljudje z ovirami, pač tkole, a ne. In pač se mi zdi, da oni kot profesorji, kot strokovnjaki načeloma iz svojega področja bi pač mogel več odgovornosti imeti, da pač dejansko te stvari omenjajo.	Odgovornost, da vključuje vsebine na predavatelju	Vloga fakultete
8:127	Ampak pol recimo D. specifično, ona je pač tudi, če se ne motim, je vpletena dosti v pač Queer skupnost, hkrati pa nisem slišal od nje neke. Neke propagande, promocije ali pa vsaj omembe tega, mislim omenja starševstvo v smislu ženske. In pač na tak feminističen način tko ne vem ženskost in pač žensko kot tako in pač hendikep, ampak ne pa kakršnakoli drugih tem podobnih, ki so itak ful povezani med sabo, ne. Pač feminizem in LGBT skupnost imasta dosti skupnega, tako da ne vem, ful čudno.	Odgovornost, da vključuje vsebine na predavatelju	Vloga fakultete
8:128	Zato ker smo tolko mal omenjali ne.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
8:129	Vem, da so v mojem letniku ljudje v veliki večini odprti	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
8:130	Bi pa rekla, da opažam bolj negativni odnos do transseksualnih oseb, kot do katerih drugih skupin.	Transfobija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:131	Na modulu je ena izmed sošolk začela debato o tem, kako se ji ne zdi pošteno da 'biološki moški' tekmuje v ženskih športih. Ni delovala zelo sovražno	Transfobija	Diskriminacija, izključevanje in stigma

	nastrojena, s pogovorom je nekako bolj razumela, zakaj se problem transspolnih ljudi v športih v večini uporablja za politično propagando s strani desničarskih strank.		
8:132	se mi zdi, da ko si v prvem letniku, pač je ful, pač mešanica nekih individualnih oseb. Tako so vsi z vseh smeri in je ful več po moje tudi homofobije zraven, ker se mi zdi	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:133	naš faks pač blesti po temu, da pač to je falds, ko pač če ne prideš nekam drugam, greš pač na socialno delo in pač, da bo easy, a ne.	Govorice o lahkoti fakultete	Vloga fakultete
8:134	In pač je tako ful večja mešanica teh ljudi, ki so mogoče malo bolj konservativni in tako večje tega prediha in pol skozi faks nekak se ti pol tako filtrirajo ven	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:135	pride nekak, bolj se nekako držimo v neko tako celoto, ker imamo pač podobnega mišljenja. Ker se mi zdi, da še vseeno pet let je dolgo časa, oziroma štiri, ne. In če nimaš ne vem istega mnenja kot ne vem sošolci, pač pol nekak vidiš, da to ni zate in pač greš, a ne.	Diskriminacija	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:136	Se pravi, da to pa nekak naredi naš faks, da pač ostane, da ostanemo tisti, ki pač imamo neko tako mišljenje.	vpliv študija	Vloga fakultete
8:137	Faks ne, praksa ja. Definitivno bolj praksa kot faks	Razlika med prakso in teorijo	Praksa in priprava na delo
8:138	meni osebno mi je faks dosti dal, še posebej ne vem, o romski skupnosti in to. Pač nek drug vpogled v to, ker pač prihajaš iz družbe, kjer je zelo močno mnenje ustvarjeno.	Vpliv izpostavljenosti vsebin	Vloga fakultete

8:139	Mislim, bolj kritično gledam na, na vse in obe strani, no pač ne samo ja. Mislim, ful sem se vzdržal, bolj ustvarilo mi je mnenje. Prej ga nisem imel, tako. Tako ustvarilo mi je mnenje, pa isto recimo z migracijami. Migranti, zdaj imam mnenje, kar sem pač ful hvaležen, ker prej ga res nisem imel in je to pač neka taka tema, ki si bi želel človek imet mnenje, ker je pač dosti v pogovoru ne, prisotna. Pač ustvaril sem si mnenje, kar mi je še zmeraj ful fajn.	Vpliv študija	Vloga fakultete
8:140	ampak pač to do LGBT skupnosti, to pa pač ne.	Pridobivanje znanja za delo z LGBTQ+ osebami	Znanje in učenje
8:141	jaz na splošno bi rekla ja	Vpliv študija	Vloga fakultete
8:142	Ja, jaz bi rekla, da na splošno sem okrepila ta nekak čutek senzibilnosti do drugih ranljivih skupin	Vpliv študija	Vloga fakultete
8:143	morda kjer pa nam, mi zmanjka, je pa to, kako na primer delat z ljudmi, ki pa pač niso občutljivi oziroma ki pač ne sprejemajo manjšin ne, ker se mi zdijo pač realnost je taka da pač ko boš delal v nekem csdju, pač bo prišel nekdo, ki je totalno homofob in pač, Rasist, pa vso to...Rasist, ne vem, da bo proti migrantom, proti ne vem tudi ženskam na primer proti ne vem iz ne vem temnopoltim in vse. In pač kako naj jaz zdaj s takim tam sploh delam?	Delo z diskriminatornimi ljudmi	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:144	pač ne bom mogla, jaz pač ne bom mogla s temi delat, pač v tem smislu in pač ne. Jaz bom rekla ne vem kot, ne, nimate prav, pač a veš kako in si samo no ja, pač ne, ne boš mogla, ker ti boš mogla z nekom sodelovat ne glede na to, ali se bo strinjal s tabo, a ne.	Izzivi med opravljanjem poklica	Izzivi
8:145	smo na faksu, smov nekem mehurčku, da pač tako vse sprejemamo. Vse je	Izziv med študiranjem	Izzivi

	super. Pač treba bit ful senzibilen, ko ful stvari, pač ful je vse okej in to, a ne. I		
8:146	In tudi če je imel kakšen sošolec, sošolka kakšen komentar, tak malo bolj neprimeren, so bili vsi tako pač o bad, kaj pa s to? Kaj pa ji ni jasn? Ne, namesto, da bi se pač pogovarjali na faksu, zakaj pa imaš ti takšno mnenje, a ne? Kaj pa, da ne vem, lahko mi zdaj naredimo, da mogoče bo ona zamenjala to mnenje, a ne? Tega pač ni bilo. Takrat smo mislili, da ta je čudna. Ja, ta je sigurno iz neke krščanske družine, a ne. In pač tukaj se je zaključila, ne. Ampak realnost je bila drugačna. In da se bomo pogovarjali na temo, da bomo vsi tako. Ja. Res je. Ja, res je, je, ful so bogi, pač sej, ne. Kar je res, ampak realnost ni taka.	Delo z diskriminatornimi ljudmi	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:147	Čeprav zdaj sem se spomnila, da dejansko smo pri socialnem delu z družino, mi se zdi, da smo gledal nek posnetek kao pogovora z družino, kjer mislim, da je bil sin istospolno usmerjen in da pač pol, kok so vodli ta pogovor in ne vem kaj še vse. In pol so sicer prišli do tega, da so starši sprejeli tega otroka kao. Ampak je fora, da na našem faksu ti kaže samo idealne primere in samo, kak je vse super in fajn in kok lahko mi z soustvarjanjem in ne vem čem še vse, vse tak idealno rešimo. Mislim, kar se mi zdi po eni strani ful super in lepo, da vidimo, kaj pač lahko z socialnim delom dosežemo in s pristopi. Ampak sorry. V realnosti pač imaš ti, ne vem trideset procentov takega folka, kjer se da tak lepo fino sodelovat z tistimi. Ne naučijo te pa res, kaj pa s tistimi sedemdesetimi procenti, ko pa dejansko ne bodo tak	Pomanjkanje poglobljenega znanja Pomanjkanje raznolikosti vsebin	Znanje in učenje

	navdušeni nad tvojo pomočjo. In pač, kako zdaj s temi delat, ne?		
8:148	neprostovoljni uporabniki.	Delo z diskriminatornimi ljudmi	Diskriminacija, izključevanje in stigma
8:149	Točno to sem hotu reč, da omenili smo neprostovoljne uporabnike itak na vseh področjih so, ne. Na vseh, pač neprostovoljni uporabniki. Nismo, mislim omenili smo, da so. V epistemologiji imaš par nekih različnih vzorcev in načinov dela, kako pač pride do tega, kar sem bil pač ful hvaležen, ko sem bil tako, aha, zdej ubistvu sploh štekam, kaj je ta vzorec, zakaj je tak in kako sploh začeti s človekom delat na tem, da se pač mogoče tega utrese ali pa da, da vsaj mimo tega delaš na tem, kar rabi, ne. ni pa bilo nikoli to tako dejansko legit.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:150	ja definitivno pač si bolj pozoren, ne. Pač razvijaš neko senzibilnost na te teme in si zelo... Jaz osebno iščem v predmetniku in v pač predavanjih in tako. Sem zelo pozoren na to, kaj se omenja in o čem se govori. In potem mogoče sem tudi zato, ker pač prihajam iz te skupnosti in ker verjamem in vem, da so še druge take in pač ker sem oseba tudi, ki deluje z nekim notranjim prepričanjem, da pač je neka diskriminacija pač dokaj odveč, razen če	Lastna pripadnost skupnosti	Percepcija, motivacija in pripadnost

	se gre za neko hudo preživetje. Ampak pač okej, ne. Bi rekel, da sem zato opazil več primanjkljajev v kurikulumu. Logično, ne, ker pač sem tudi vsakodnevno sprašujem, kje so ti primanjkljaji v družbi.		
8:151	Ja, jaz pač morem povedat, da jaz sicer izhajam iz zelo take konservativne družine in krščanske in sem bila zelo s temi anti temi stvarmi obdana, kar je mene, mislim, Ampak jaz osebno pač res imam premalo znanja in jaz se ne morem postaviti na eno stran in bi si želela imeti več znanja, ker si pač želim bolj biti bolj sprejemajoča do tega, ker se mi zdi, da pač vseeno to ne sme definirati osebo oziroma moj odnos do te osebe. In ja, že iz tega vidika lahko rečem, da sem tudi pričakovala nekaj več znanja o tem in ga nisem dobila, čeprav zdaj res mislim, ker tudi nisem tolk v stiku s to populacijo. Res pa ne morem rečt, kera so zdaj tista specifična znanja, ki mi manjka ali pa kaj so tista specifična področja v družbi, na katera bi mogli nagovarjat v, na faksu, no.	Vpliv premalo izkušenj	Praksa in priprava na delo
8:152	Ja, mislim, jaz sem že pred faksom bila zelo v stiku s to skupnostjo in se mi zdi, da glih zato sem bila tudi bolj, toliko bolj pozorna med faksom, a ne, da teh tematik manjka. In ko sem videla, da je na magisteriju ta izbirc, sem bila zelo šokirana, da je šele zdaj in sem bila zelo vesela, da bom, da..Imela sem zelo neko pozitivno pričakovanje in sem se veselila tega predmeta, da bom še bolj poglobila svoje znanje in poglede,	Lastna pripadnost skupnosti	Percepcija, motivacija in pripadnost

	ampak me je vse skupaj razočaralo, tako da. Torej, ja, bi rekla, da sem bila bolj občutljiva zaradi tega…Z ozadje, ker pač že imam nekaj.		
8:153	Ampak menim, da res ful nism akademski človek in mogoče bolj dajem na to, kar se jst naučim dejansko iz neke prakse, ker se mi zdi, da jaz zaradi tega, ker delam kot študentka, pač v praksi, ne.	Razlika med prakso in teorijo	Praksa in priprava na delo
8:154	Jaz ne vem, če sem kdaj uporabila kakšno znanje iz faksa, ki mi ga je dal, pač tako iskreno in se mi zdi, da je tukaj potem na vsakem ko postane strokovni delavec , tako da pač se odloči, aha, okej, jaz pa zdaj delam, da si pač odprt, in si tko okej, zdaj jaz delam ful s to populacijo, bom se jaz izobrazil na tem področju, ker mi to pride prav pri svojem delu.	Lastna želja za delo z določeno skupino	Percepcija, motivacija in pripadnost
8:155	Pač jst tudi osebno nisem toliko akademski človek, no, raje delujem v praksi, ampak se mi zdi, da je vseeno naloga faksa, da te vsaj malo opozori ali pa pripravi na neke problematike. In jst res tega nisem dobila, no, ne vem.	Odgovornost fakultete	Vloga fakultete
8:156	ogoče že znanje oz. osnovno razumevanje, da spolna usmerjenost ni izbira.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:157	Lahko bi se več pogovarjali tudi o razlikah med družbenim in biološkim spolom, ker sem mnenja, da transfobija zadnja leta bistveno narašča. S tem, ko bi se dotaknili tem spolne identitete, bi lahko mnogi študenti lažje razumeli različne posameznike in do njih ne bi gojili predsodkov.	Predlog, da se več dela na LGBTQ+ vsebine	Predlogi in priporočila

8:158	elati bi morali na občutljivi obravnavi LGBTQIA+ skupin, v smislu, kakšno izrazoslovje in jezik je potrebno uporabljati, kako delovati nediskriminatorno specifično v relaciji s skupnostjo, itd.	Predlog za pripravo študent na delo z LGBTQ+ osebami	Predlogi in priporočila
8:159	kako pač pristopiti do neke take osebe, kakšen, mislim, kak se tudi povezati z osebo.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:160	kako besedišče	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:161	Jaz sem mislila mogoče fajn, da če veš, da delaš tam populacijo, da pač nekako si narediš kot nek muštar govora oziroma ne vem začetnika pogovora, kjer pač ne uporabljaš ne zaiimkov ne ničesar, da pač ne narediš teh nekih čisto osnovnih napak, da predvidevaš na primer spol, ali pa to, da pač nekako pustiš prosto, da vem kdo drug se izrazi in pol.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:162	Ker vseeno se mi zdi, da če ti lahko naletiš ful na odpor, če ti nekoga vprašaš, kakšni so pa tvoji zaiimki, kar lahko za nekoga je lahko to ful o uau, to je ful pozorno, za nekoga je pa lahko tudi to ful tako- Pač, oh, še ena, ki se zdej meni, kaj me to sprašuje. A veš? Ja. Še ena dosadna feministka. Ja, sploh ko delaš na centru, kjer pač se srečaš s takimi in drugačnimi. In pol ne vem, da ti to enemu rečeš, da lahko dejansko izgubiš pol neko zaupanje. Če ga to vprašaš, ker pač se mu zdi to čist brez veze in je spet, na primer, lahko ful homofobičen, ane.	Izzivi pri delu z LGBTQ+ osebami	Izzivi
8:163	da bi dobil stik z nekimi dejanskimi problematikami, s katerimi se srečuje ta skupnost	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo

8:164	da bi bilo ful koristno, da geografsko, zgodovinsko in politično znaš umestit to skupnost v družbo, v kateri obstaja. Da veš, kaj, od kod v tej skupnosti in v tej družbi prihaja in sovraštvo in od kod sprejemanje in kaj skozi zgodovino, ne vem, če greš, ne vem v Boston, nekam, imaš čisto drugo LGBT skupnost in skupaj z godovino in ljudje, ki gledajo na to skupnost čisto drugače. Tle pri nas se ne asociira te skupnosti recimo toliko z aidsom, ampak se asocira to skupno samo z nekimi ne vem, ja kaj si pa vi izmišljujete, nekaj najbolj tako, nekaj, kaj ste vi tam	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:165	družbena kritičnost spada tle zraven, da pač si, da bereš, da razviješ ta instinkt in ta neko to neko hibo, da klikneš na neke te oglase, da klikneš na neke komentarje in gledaš, kaj ti sporoča skupnost in kaj ti sporoča družba	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:166	prilagajaš tudi odziv, ki ga imaš ti lahko za družbo in je ful ta, ta izmenjava med eno in drugo stranjo, da upaš kritično gledati na to in da se zavedaš sploh, da obstaja, da si govorijo eni in drugi in drugemu, sicer se ne poslušata, ampak da, da potem iz tega izhajaš, ko pripravljaš neko akcijo, ane. To in pa definitivno tako neka empatija.	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila
8:167	imam občutek, da folk ful nima empatije več,	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
8:168	Torej v bistvu, ja tle bi dodala, da je dejansko naša naloga kot neko razbijanje stereotipov, kot na primer, ne vem s strani konservativcev, marjazem, oni pa hočejo več pravic, kot jih imamo mi, na primer, ne. To je ta argument. zdej, ko sem imela jaz ta intervju, je reku: "Ja, zdaj kaj? A bomo pa, oni bodo pa zdej kr	Ozaveščanje ljudi	Predlogi in priporočila

	hočejo umetne oploditve, pač." In da se njim razbija stereotipov v smislu, kaj zdaj oni hočejo umetne oploditve, saj oni tud dajejo prispevke za starševsko varstvo, plačujejo pač, ne. Torej pač njihova pravica, a ne? Pač zakaj, to ti dojemaš, kot da majo oni zdej neki več, kokr ti, a ne		
8:169	mislim to, kar si rekla, se mi še posebej zdi ful vidno pri migrantih, ne. Ko so tko, ja, zdej bodo pa vse pobrali, pa vse službe, pa vse ženske, sem že slišu, pa vse ne vem kaj in se sam ono: Dude, govorimo o ljudeh, ki majo res tko nič pravic napram tebi. Tko pač res nič. In pol ono ja, zdej pa kr sociala, pa to in pač ta nek konsenz, da, kaj da neki tujci imajo kar naenkrat, ne vem, green card do sociale po nekih skritih poteh? Pač sistem je enak za vse. Če se ti ne uslužuješ tega sistema zaradi nekih tvojih prepričanj	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete
8:170	Bodo nam službe ukradli. Ja. Ej, saj mi Slovenci nočemo delat. Ja. podjetja bi rajši vzela Slovenca kakšen, ne. So pač, oni imajo stereotip glede tega. In pač, če ne dobijo nobenega Slovenca, pač ja, bodo vzeli migrante. Ampak ful je težava na migrantih. Zakaj se sploh ne ponujaš na trgu dela? Hkrati pa, kaj zdej bodo pa doma sedel, pa socialo, pač nič delat, a veš.	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete
8:171	Pa tut, pač se mi zdi, da se preveč stvari gleda ko, skoz ta nek finančni vidik. Ja, zdej imajo pa oni več denarja in bodo lažje dobli stanovanje. Pa mislim, da sploh ne poslušamo, ampak neke take bedne fore. In pač ja, je mogoče res tudi ta problem, ta objektivizacija, kar si ti rekel, da ne vidimo več ljudi kot	Nizka ozaveščenost	Vloga fakultete

	človeka, ampak sam ne vem kot kaj, kot grožnjo ali kaj?		
8:172	Ja, moja praksa bo slabša. Ne mislim tko, če zdej gledam sam na podlagi tega, kaj mi je faks dal za delo s skupnostjo LGBT skupnostjo, dosti slabo, ampak itak gre pa tuki tud za neko mojo osebno	Nepripravljenost na prakso Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Praksa in priprava na delo
8:173	osebna angažma se bom že sama pol nekak obviously researchala in probala, a ne pridobit kompetence, če nekje drugje, če mi že faks ne da, a ne.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
8:174	: se s tem kr strinjam.	Nepripravljenost na prakso Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Praksa in priprava na delo
8:175	Jaz bi rekla ne, krt nisem izvedela nič novega specifično glede skupnosti.	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
8:176	Sem pa kljub temu veliko izvedela glede tega, kako delovati antidiskriminatorno, kar velja za vse skupine ljudi, ki so diskriminirane. To sem v veliki meri spoznala tudi preko etičnega kodeksa, na katerega se bom vsekakor sklicevala v praksi.	Delo z uporabniki Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:177	Vse se nekaj mučka, tako da, jaz tko gledam kot na to, da bi me mogla fakulteta pripravit, da pričakujem to, da se bo to vse tolko spreminjalo in da sem potem jaz motiviran in da znam sam poskrbet za to, da bom jaz dosleden tem spremembam.	Nadgrajevanje znanja po študiju	Praksa in priprava na delo
8:178	Nimam pa občutka, da se je zgodilo to na tem faksu, da sem jaz bil opremljen z nekimi orodji ali vsaj z neko motivacijo ali neki, da bi me spodbudilo k temu, da bom jaz sledil tem spremembam dovolj, da bom z mojo prakso, mislim, da bom	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo

	jaz tko delavec v praksi bil zadovoljen s svojim delom do te mere, da bom mirno spal.		
8:179	l. Se mi zdi, da če ne drugo specifično za situacijo, bi nas moral to ful na splošno opremit faks z neko radovednost	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
8:180	Se mi zdi, da mogoče mene je faks nekako sem začela razmišljati o tej smisli, da pač nekako daš kot da popredalčkaš te ljudi, ki pač ne vem, bodo prihajali do nas. Ampak sem začela dejansko delat z ljudmi in sem bla tko o ti imaš človeka nasproti sebe in pač sem bila ful živčna ker je bilo vse nekako na faksu predstavljeno, kot da je treba to ful kompleksno in ne vem z nekimi definicijami in nekimi metodami in to je ljudem ful tuje.No, se meni zdi, da je ful vse bolj domače in je problem pri ljudeh, ko dejansko oni pridejo tebe, Pa vsaj to, kar sem jaz dojela.	Razlika med prakso in teorijo	Praksa in priprava na delo
8:181	Ne pridejo z nekim primarnim problemom, ampak z nekim drugim problemom in potem ti skozi ta problem nekako odkrivaš, kaj pa mogoče bi bilo še zraven pri temu človeku, ki lahko so tudi žrtve neke dvojne stigme? Ali pa trojne ne vem, so revni in nimajo denarja In so na primer gej še zraven, da ne vem kako zdaj. Ja, na primer ne ali pa ne vem in imajo težave s stanovanjsko problematiko in tako ne. In, kako je to v bistvu ful kompleksno Lahko ne In to se mi zdi, da nismo tega se dotikali na faksu.	Intersekcionalnost	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:182	Imamo ne bolj easy primere. Ja, tudi ko smo imeli te igre vlog in to je bilo vse tako nekako bolj kot zajebancija, ampak pač tako na nek pogovor. Pa pač tako da	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo

	nihče noben ne pripravi. Vsak je povedal en svoj problem, ki ga imam in pač tako ful te ne pripravi, kaj dejansko realni svet?		
8:183	pa učijo samo enega recepta in pol tud na izpitu ti moreš ta recept napisat, kok bi ti vzpostavo nek stik. Mislim, bog ne daj, da bi bilo kaj drugače, a ne?	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:184	Jaz bi dala za primer recimo v srednji šoli smo imeli LGBTQ krožek, ki so ga vodili kvir dijaki.	Več dogodkov	Predlogi in priporočila
8:185	Lahko bi se organiziralo več dogodkov o tem, sploh junija, ko je Pride month.	Več dogodkov	Predlogi in priporočila
8:186	Mi je žalostno, da se, ne vem, zdaj bom vzel Palestino kot primer. v primeru recimo Palestine pa vemo, da smo vsi zelo politično angažirani bli v ta spor in spopad in še zdej traja in še zdej imamo vsi zelo ustaljena mnenja, se mi zdi kot kolektiv, da smo pač bili za osvoboditev Palestine in za prekinitev torej ognja med te dvema državama. Kljub temu se je na FDV-ju nardila akcija, ki je javno pozivala k prekinitvi ognja in javno pozivala k podpori Palestine s strani Republike Slovenije in tam se je organizirala okrogla miza oziroma neko predavanje in tralala. In fakulteta, mislim FSD je v vozičku od Špara zbirala robčke in toaletni papir.	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:187	Pol druga stvar je to, da FMF na Pride month aktivno ustvarja in programe in ne vem kaj in tralala in neke objave imajo javne. Zadnji sem bral njihovo objav, ne vem točno kaj je pisala zdej že to ful cajta nazaj.. Pač itak, FMF je mel tudi eno izmed prvih svetovalnic na to temo in zaupno osebo za LGBT osebe in tako dalje.	Več dogodkov	Predlogi in priporočila

8:188	In sem prav tko no, kje v tem muštru je tle FSD in kaj je vloga, a da samo pumpa socialne delavce, ki konec koncev niti ne vejo pol za to in so unu popolnoma neopremljeni za delo v praksi. Ali pač se bomo tudi pač tu posvetili k nekemu političnemu vedenju in dejanju? Tolko se poudarja, da je socialno delo vedno politično. Itak, da je logično. Po navadi smo v popolnem, ne vem, nasprotju z družbo. Zato ker je družba ven tolko nestrpna, vedno bolj. Yet again smo tiho in to mi je tko čudno. Želim, da so bolj politični, več objav, več ozaveščanja, več na predavanju, ozaveščanja o tem, ne vem. Pogovorne skupine izven tudi kurikuluma lahko, če je treba, Protesti, organizacija protestov konec koncev, ne vem zakaj ne, pač.	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:189	Mislim tak res, ampak se mi zdi, da je na našem faksu ful problem to, da nam oni skoz govorijo ja, socialni delavci nimamo glasa v družbi. Pač ja, okej, saj verjetno smo v manjšini. Res je, da pač po navadi smo v nasprotju z ostalimi. Samo po drugi strani, pa kaj pa naredimo kot socialni delavci? Da pa bi si izborili ta svoj glas? Ja to pa ne. Pač mislim, dajte nas pripravit na to, kolk pa bi si lahko, ne nam samo mislim, če nas že ti programiraš cel faks, kok mi nimamo glasu, pač ja ne vem kdo, kdo si bo pol upal, pa pač ne. Pač dajte nas mal bolj opogumlat dajte nam pač ne. Kje pa, kje pa bi se lahko slišal naš glas?	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:190	Zdej je pokojninska reforma, se mi zdi taka zelo misim za well being neke, neke zelo velike populacije ljudi, za katere mamo namenjen cel modul, yet nimamo kaj kr na enkrat nobenga mnenja na to,	Sledenje aktualnim temam	Vloga fakultete

	da bo povprečno dobival nižjo penzijo, kar pa se ogroži recimo ne vem neko družino ali pa samo posameznika, ki pač ostane sam na stara leta. Mislim tko.		
8:191	Zlo smo kot fakulteta v ozadju. Jaz zelo pogrešam to. Jaz sem imela pričakovanja, predvsem sem prišla na ta faks, kok bomo tako aktivistični študenti, da bo to neka skupnost. Plakati. Da se bomo pa skupaj organizirali šli tako ne vem na proteste. Stuff like that. Ne, mislim, tišina, nič.	Spodbujanje aktivizma študentov	Predlogi in priporočila
8:192	Pač jaz nebom pozabila, ko sem jaz pisala diplomsko o povezavi s tem zdravstvo pa tako socialnim delom. Potem me je babi rekla, k takrat se je očitno že po televiziji, ker jaz nespremljam poročil pa tega se je že govorilo o dolgotrajni oskrbi in ona meni: "Lej, kle bi blo pa ful dobro, da bi ti pisala še o dolgotrajno oskrbi." Zdej ko sem jaz že mislim, ko sem že oddala, a ne. In ona meni: "Ja, sam veš, da bo pa problem z dolgotrajno oskrbo," in jaz uno no kva? Kakšna dolgotrajna oskrba? Pač ko men je bilo jasno in da me je babi na nekaj takega spomnila. Ja. Tko, men je blo to tolk bizarno, ampak a veš tko, da res nismo, se mi zdi da, s tokom informacij oz. spremembami nismo, nismo tko vzporedni, a hkrati in v bistvu, kar delamo je to, da **** skor da ne iz groba vlečemo ven in jo pač vozimo na neke, pač okrogle mize, kjer pač trobi non-stop ena in isto, sploh da ne omenjam ******, pač isto, a ne. Pač in smo nekak v nekem krogu cikličnem in samo to nabijamo iz leta v leto. Ni novosti. Ja. In stvari trajejo mimo nas.	Sledenje aktualnim temam	Vloga fakultete

8:193	In zato pa nismo pripravljeni na prakso zarad tega, ker ko pa prideš v prakso, si pa tak kaj se to dogaja?	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
8:194	No, na primer dezinstucionalizacija. Na primer o tem poslušamo cel faks in pol prideš na prakso in tako so vsi, pač so strokovni delavci, Ja, saj vse lepo in prav, ampak kam bodo ti ljudje šli? Kdo bo z njimi delal? Ni, ni kadra, da bi z njimi delal, da bi oni lahko doma živeli. Kje so oskrbovalci? Kakšna osebna asistenca? Pač ni ljudi. Ja, lahko men mi tle zdaj zapremo Hreastovc, pa jih vse spustimo, pa naj grejo, pa naj jih pač grejo, kamor hočejo, pa naj bodo svobodni, ampak pač ja, kaj pod most.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:195	Ampak mi smo tisti, ki bi mogli imet glas tukaj in ki bi se mogli kritično odzvat na te	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:196	Pač se mi zdi tut to Ministrstvo za solidarno prihodnost, pač to je tut kr pomembno za socialno delo, da poznaš, kaj je delovanje.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:197	Pa nikoli nisem slišal, da je a inštitut je izdal opozorilo. Inštitut je dal javno, mislim neko javno mnenje. Al pa socialno delo, mislim stroka socialnega dela pa zbornica ali nekaj je dala javno mnenje.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje
8:198	strukturi ni nič. In to je ta priprava na strokovni izpit. Že to, da sliši folk v petem letniku. Aja, by the way boš mogel naredit strokovni izpit. Strokovni izpit? What? Samo to ti pove, kolko smo v koraku s časom in realno sliko, ne. pač mi smo res tle tako teoretični bubble,	Obravnava splošnih tem	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
8:199	da kakšen predmet na dodiplomcu že na začetku, že v prvem letniku, mislm v vsakem letniku	Predlog za obvezen LGBTQ+ predmet	Predlogi in priporočila

8:200	lakati, transparenti, da bi se pobarvalo eno steno v mavrico, vse so bele. Ja. Pač tko, lahko bi imeli tematske hodnike, to je pride hodnik, to je pa ne vem, dobro hodnik brezdomcev, whatever...	Več dogodkov	Predlogi in priporočila
8:201	Pač morda plakate. tu je Pride history. Tukaj je zgodovina in situacija brezdomcev. Tu so, ne vem, Romi. To se mi zdi zelo dobro ideja. Da imamo mnenje, da smo v koraku s časom, da vemo, kaj se dogaja in to. Veš kaj je to, da neka taka institucija, kot je univerza in specifično ena fakulteta, torej članica univerze, da, sporoči tem skupnostim. Aha, ste vidni, Vidimo vas, tu ste, vas validiramo, obstajate in delamo za vas. Mislim halo tega? Mislim, jaz prej to dobim od nekega petrola, ker se odloči prodajat zastavico za Pride kot prek FSDja .	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
8:202	Da smo sogovorniki tudi kot fakulteta v družbi	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:203	a stojnica na Pridu FSD. Zakaj ne? Saj imamo ful mnenja. Mislim študentje	Več opredeljevanja fakultete	Predlogi in priporočila
8:204	Imamo tri une droge za zastave in vse tri imajo isto zastavo. Glede na to, da je Pride month, bi lahko malo večjo zastavo zrihtali tam, ne vem, pač saj ni nobenega protokola koliko zastav., UL Ljubljana, FSD mora bit.	Splošni predlogi	Predlogi in priporočila
9:1	3 letnik	Letnik študiranja	Študiranje
9:2	modul Socialna pravičnost in vključevanje.	Modul študiranja	Študiranje
9:3	Ne.	Izbirni LGBTQ+ predmeti	LGBTQ+ vsebine med izobraževanju
9:4	LGBTQIA+ družine in zakonske zveze, gibanja za pravice, transspolni ljudje v športu (zgolj, kot spontana razprava ne, kot obvezna tema predmeta	Srečanje z LGBTQ+ vsebinami na fakulteti	Znanje in učenje

9:5	Menim, da vsebin ni veliko in se, če se tema odpre o njih ne pogovarjamo poglobljeno.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
9:6	Da, na fakulteti nisem dobila občutka kakeršnegakoli odpora do te vsebine	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
9:7	Seveda bi večji obseh LGBTQIA+ vsebin pripomogel k mojemu občutku pripravljenosti za delo s pripadniki skupnost	Pripravljenost na delo z LGBTQ+ uporabniki	Znanje in učenje
9:8	Menim pa da mi manjka teoretična podlaga za delo z LGBTIOA+ skupnostjo.	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
9:9	Menim, da je okolje odprto in v njem lahko vsak poišče tudi primerno podporo, če jo potrebuje	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
9:10	Da.	Varno okolje na fakulteti	Osebna izkušnja in varnost
9:11	Do sedaj nismo imeli specifičnega predmeta ali kakšne ure, kjer bi se pogovarjali samo o tej temi. Menim, da se težko spodbuja razvoj občutljivosti za razumevanje izkušenj in potreb LGBTIQA+ skupnosti, če se o tej skoraj nič ne pogovarjamo, tako kot velja za vsako marginalizirano skupino.	Zanemarjanje LGBTQ+ vsebin	Znanje in učenje
9:12	Menim, da imajo posamezniki predsodke o katerih se je treba pogovarjati in opisati zgodovino, kot smo to počeli naprimer pri Romski skupnosti, Judih, … Ker ne slišimo izkušenj in potreb menim, da se težko ustvarja razvoj občutljivosti na globljem nivoju.	Pomanjkanje raznolikosti vsebin Preprečevanje stigmatizacije	LGBTQ+ vsebine med izobraževanjem
9:13	Sama lahko osebno razvijam te občutke, saj raziskujem to temo in poznam ljudi z izkušnjami, ampak bi akademska razprava podporla moje dosedaj laično znanje.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje

9:14	Vključevanje vsebin v enega izmed že znanim predmetov	Potreba po vključevanju LGBTQ+ vsebin v izobraževanje	Predlogi in priporočila
9:15	ustvarjanje novega predmeta.	Predmet namenjen LGBTQ+ skupnosti	Predlogi in priporočila
9:16	Menim, da bi ponudba izbirnega predmeta bila napačna odločitev.	Predlog za obvezen LGBTQ+ predmet	Predlogi in priporočila
9:17	Veliko. Menim, da posameznik, z več izkušenjami ima, do LGBTQIA+ skupnosti manj predsodkov. Moje vrednote in prepričanja se sovpadajo z vrednotami moje družine, ki je liberalna in do skupnosti nikoli ni imela predsodkov, kvečjemu se je pripadnike skupnosti podpiralo. Prav tako na lastnem in sorojenkinem izražanju spolnosti ni bilo predsodkov o neheteronormativni spolni usmerjenosti. Menim, da je to močno prispevalo, k mojemu razmišljanju in sprejemanju skupnosti.	Vpliv izpostavljenosti vsebin	Vloga fakultete
9:18	Poznavanje zgodovine LGBTQIA+ skupnosti; diskriminacija, ki jo doživljajo; borbe za ustvarjanje lastne družine, …	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
9:19	Kompetence dela z otroki, ki imajo stisko razumevanja svoje lastne identitete in nudenje podpore pri tem.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
9:20	Komeptence dela z starši otrok, ki so LGBTQIA+, še posebej poudarek na neodobravanju otrok in kaj to pomeni za otroka.	Potrebne kompetence	Praksa in priprava na delo
9:21	Menim da ne,	Nepripravljenost na prakso	Praksa in priprava na delo
9:22	. Nudenje podpore in krepitev moči je nekaj, kar se učimo vsako leto znova, a z nezanjem o zgodovini skupnosti težko razumem, kakšne stiske dejansko doživljajo ljudje v skupnosti.	Pomanjkanje poglobljenega znanja	Znanje in učenje